



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต  
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร  
ปีการศึกษา 2560  
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

# ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับฉัน



โดย  
นางสาวอภิญญา วาทีกักดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

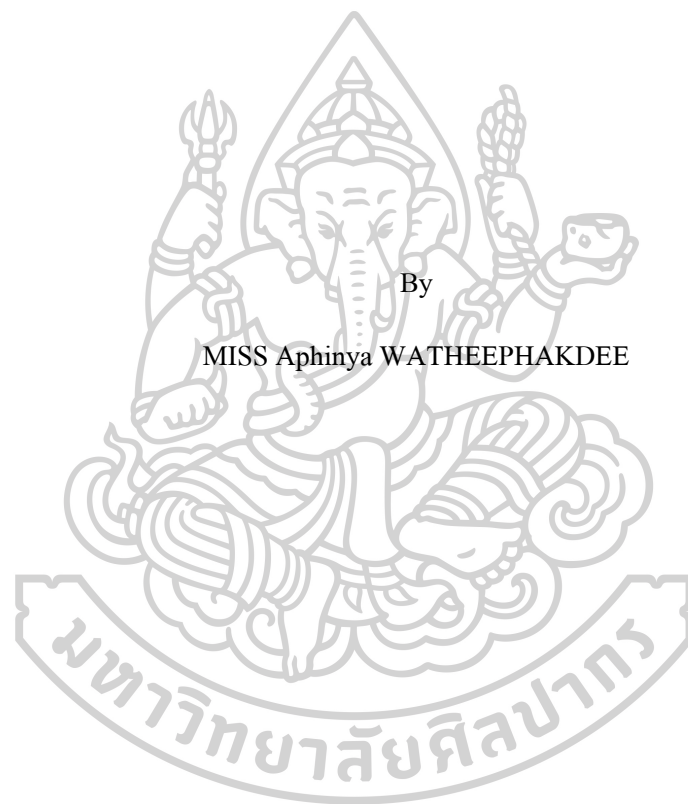
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE RELATION BETWEEN FATHER AND ME



A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS)  
Graduate School, Silpakorn University  
Academic Year 2017  
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับฉัน  
โดย อภิญญา วาทีกักดี  
สาขาวิชา ทักษะศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท  
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ จักรพันธ์ วัฒสินีกุล

---

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ  
(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ วิชัย สิทธิรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก  
(อาจารย์ จักรพันธ์ วัฒสินีกุล)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ถนอมจิตร ชุ่มวงศ์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน  
(อาจารย์ ฌักทร ธรรมนิยา)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก  
(อาจารย์ ศราวุธ ดวงจำปา)

58002206 : ทศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์ในครอบครัว, บทบาทในครอบครัว

นางสาว อภิญญา วาทีกักดี: ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับฉัน อาจารย์ที่ปรึกษา  
วิทยานิพนธ์ : อาจารย์ จักรพันธ์ วิชาสินีกุล

วิทยานิพนธ์นี้จึงต้องการนำเสนอเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับข้าพเจ้า บทบาท  
ของผู้นำครอบครัวกำหนดเงื่อนไขและกฎเกณฑ์ของครอบครัว ภายใต้หน้าที่ความรับผิดชอบที่ต้อง  
ปฏิบัติ ความเป็นผู้นำครอบครัวส่งผลให้เกิดการใช้อำนาจกำหนดทิศทางลูก บทบาทลูกต้องยินยอม  
และจำนนต่อสถานะของตัวเอง ความจำยอมที่ต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจเป็นความรักที่ได้รับพร้อม  
กับความเจ็บปวดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ข้าพเจ้าใช้ประติมากรรมรูปคน มีวัสดุผ้าเป็นวัสดุหลักในการสร้างสรรค์ โดยใช้  
วิธีการผูก การมัด การถัก การพัน การประกอบเข้าของเงื่อนไขจนเกิดเป็นปริมาตรเพื่อนำให้เห็น  
สิ่งที่เรียกว่าอำนาจ ในขณะที่เดียวกันการผูกมัดผ้าทำให้รูปทรงมีความหนาแน่นแสดงถึงความอึดอัด  
วิธีการทางประติมากรรมนี้เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของเด็กในฐานะมนุษย์คนหนึ่งที่ต้องการ  
โอกาสในการมีอิสระทางความคิด สามารถแสดงความต้องการได้อย่างสมวัยตามธรรมชาติ



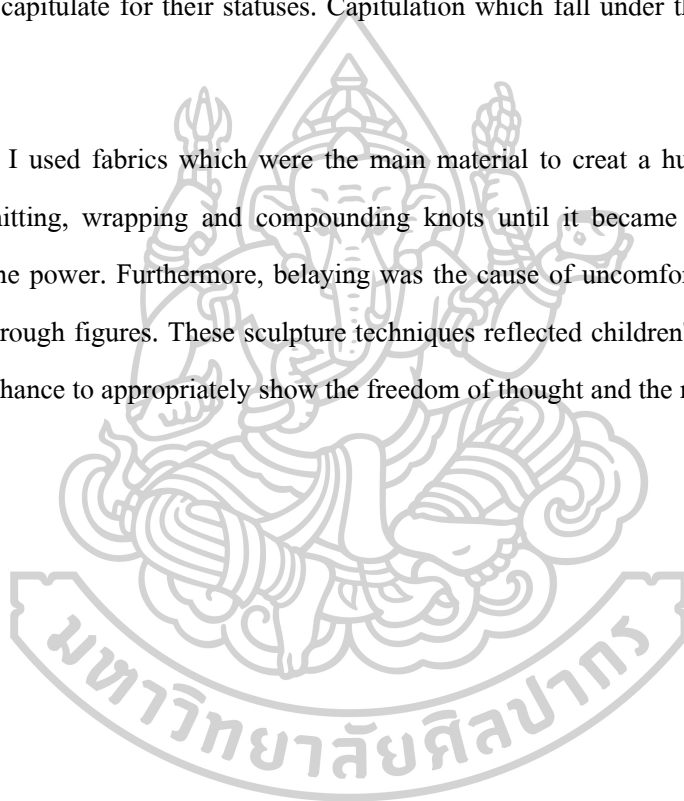
58002206 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : FAMILY RELATIONSHIP, FAMILY ROLE

MISS APHINYA WATHEEPHAKDEE : THE RELATION BETWEEN FATHER  
AND ME THESIS ADVISOR : JAKAPAN VILASINEEKUL

The purpose of this research was to present the relation between father and me. The role of a family leader limits the conditions and rules of the family under the responsibility. Family leadership influences abusing power to control children's lifestyle. The role of children forces them capitulate for their statuses. Capitulation which fall under the power is unavoidably painful love.

I used fabrics which were the main material to creat a human-shape sculpture by belaying, knitting, wrapping and compounding knots until it became capacitance in order to emphasize the power. Furthermore, belaying was the cause of uncomfortable feeling which was illustrated through figures. These sculpture techniques reflected children's value as a human who wanted the chance to appropriately show the freedom of thought and the need naturally



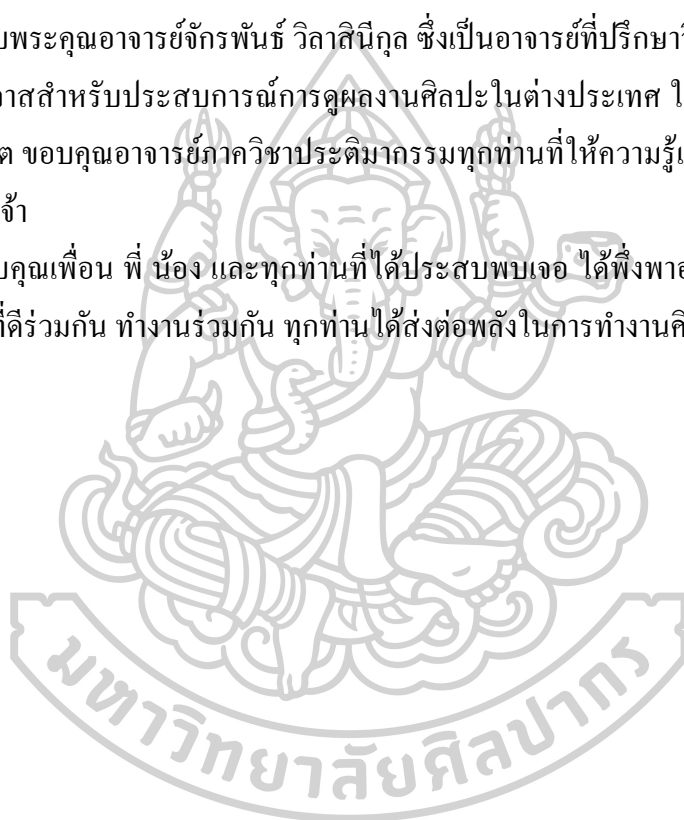
## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะครอบครัว และทุกคนที่ให้การช่วยเหลือข้าพเจ้า ขอน้อมรำลึกพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิดให้ชีวิตแก่ข้าพเจ้า คอยสนับสนุนทุกด้าน โดยเฉพาะการเรียนศิลปะของข้าพเจ้า ขอบพระคุณท่านที่ให้โอกาสข้าพเจ้าได้ทำในสิ่งที่ตัวเองชอบ ขอมอบในสิ่งที่ข้าพเจ้าเลือก ให้กำลังใจ คำปรึกษาและช่วยเหลือในทุกด้าน ผลักดันให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จจนทุกวันนี้

ขอบพระคุณอาจารย์จักรพันธ์ วิชาสินีกุล ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้ความรู้ทางศิลปะ ให้โอกาสสำหรับประสบการณ์การดูผลงานศิลปะในต่างประเทศ ให้คำแนะนำทั้งในบทเรียนและการใช้ชีวิต ขอบคุณอาจารย์ภาควิชาประติมากรรมทุกท่านที่ให้ความรู้และคำปรึกษา ตลอดจนคำชี้แนะแก่ข้าพเจ้า

ขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง และทุกท่านที่ได้ประสบพบเจอ ได้พึ่งพาอาศัยกันและกัน ช่วยเหลือกัน ได้มีเวลาที่ดีร่วมกัน ทำงานร่วมกัน ทุกท่านได้ส่งต่อพลังในการทำงานศิลปะของข้าพเจ้าต่อไป

อภิญญา วาทีภักดี



## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย .....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ .....	ช
สารบัญภาพ .....	ฌ
บทที่ 1 บทนำ .....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
สมมติฐานของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา .....	4
ขั้นตอนของการศึกษา.....	5
วิธีการศึกษา.....	5
บทที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ .....	7
1. ข้อมูลเชิงประจักษ์.....	7
1.1 ที่มาจากประสบการณ์ส่วนตัว .....	7
1.2 จิตวิทยาการเลี้ยงดูเด็ก.....	15
2. ข้อมูลทฤษฎีอ้างอิง .....	17
2.1 ทฤษฎีระบบครอบครัว .....	17
2.2 ทฤษฎีจิตวิทยารายบุคคลของแอดเลอร์.....	19
2.3 ปม (ในจิตใจ) .....	20
2.4 แนวคิดแบบปีศาจปไตย .....	21



3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	22
3.1 บทบาทหน้าที่เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์.....	22
4. ข้อมูลผลงานศิลปกรรม .....	26
4.1 ศิลปกรรมของซินเทีย คอนเซนติโน (Cynthia Consentino) .....	26
4.2 ศิลปกรรมของ วอลลี โนมิดู (Vally Nomidou).....	29
4.3 ศิลปกรรมของ กี้กี สมิธ (Kiki Smith).....	31
บทที่ 3 กระบวนการและองค์ประกอบในการสร้างสรรค์ .....	33
1. ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1 .....	33
1.1 การประมวลความคิด : ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1 .....	33
1.2 การสร้างสรรค์ ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1 .....	34
2. ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2 .....	45
2.1 การประมวลความคิด : ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2 .....	45
2.2 การสร้างสรรค์ ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2 .....	46
3. ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3 .....	56
3.1 การประมวลความคิด : ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3 .....	56
3.2 การสร้างสรรค์ ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3 .....	57
บทที่ 4 วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	66
บทวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1.....	67
บทวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	70
บทวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3.....	75
บทที่ 5 สรุป.....	78
ข้อเสนอแนะ .....	79
รายการอ้างอิง .....	80
ประวัติผู้เขียน .....	82

## สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 การชกมวยไทยในวัยเด็กของข้าพเจ้า.....	8
ภาพที่ 2 การชกมวยไทยในวัยเด็กของข้าพเจ้า.....	9
ภาพที่ 3 งานรับปริญญา พ.ศ.2557.....	9
ภาพที่ 4 งานสมรสของพี่สาวคนโต.....	10
ภาพที่ 5 Diego Velázquez, Las meninas, 1656 .....	10
ภาพที่ 6 ปาโบล ปีกัสโซ(Pablo Picasso), Family of Acrobats with Monkey, 1905.....	25
ภาพที่ 7 ปาโบล ปีกัสโซ(Pablo Picasso), The Harlequin’s Family, 1905 .....	25
ภาพที่ 8 ซินเทีย คอนเซนติโน (Cynthia Consentino), Girl with Birds II, 2008.....	27
ภาพที่ 9 ซินเทีย คอนเซนติโน (Cynthia Consentino), Birdies II, 2015 .....	28
ภาพที่ 10 ซินเทีย คอนเซนติโน (Cynthia Consentino), Doves, 2015 .....	28
ภาพที่ 11 วอลดี โนมิดู (Vally Nomidou), Let it bleed series, 2010.....	29
ภาพที่ 12 วอลดี โนมิดู (Vally Nomidou), Let it bleed series, 2010.....	30
ภาพที่ 13 กีกี้ สมิธ (Kiki Smith), Genevieve and the wolves “Rapture”, 2001 .....	31
ภาพที่ 14 กีกี้ สมิธ (Kiki Smith), Genevieve and the wolves “Sainte Genevieve”, 1999 .....	32
ภาพที่ 15 ภาพร่าง 2 มิติและ 3มิติช่วงระยะแรก.....	34
ภาพที่ 16 ภาพร่างผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1.....	35
ภาพที่ 17 โครงสร้างผลงาน .....	36
ภาพที่ 18 ทำพิมพ์ซิลิโคน .....	37
ภาพที่ 19 ขั้นตอนการหล่อเรซิน.....	38
ภาพที่ 20 การลงสีชิ้นงานบริเวณใบหน้า.....	39
ภาพที่ 21 ขั้นตอนการมัดปมผ้า .....	40
ภาพที่ 22 ขั้นตอนการถอดพิมพ์ .....	41

ภาพที่ 23 ขั้นตอนการหล่อชิ้นงานเพิ่มเติม .....	42
ภาพที่ 24 ผลงานสมบูรณ์ ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1 .....	43
ภาพที่ 25 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1 .....	44
ภาพที่ 26 ภาพร่างผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2 .....	46
ภาพที่ 27 ออกแบบภาพร่างขนาดเท่าจริง .....	47
ภาพที่ 28 ขั้นตอนการปั้นดินน้ำมัน .....	48
ภาพที่ 29 รายละเอียดการปั้นดินน้ำมัน .....	49
ภาพที่ 30 ขั้นตอนทำพิมพ์ซิลิโคน .....	50
ภาพที่ 31 ขั้นตอนการหล่อชิ้นงาน .....	51
ภาพที่ 32 ขั้นตอนการทำแปล .....	52
ภาพที่ 33 ออกแบบการติดตั้งผลงาน .....	53
ภาพที่ 34 ผลงานสมบูรณ์ ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2 .....	54
ภาพที่ 35 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2 .....	55
ภาพที่ 36 ภาพร่างผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3 .....	57
ภาพที่ 37 ภาพร่างลงสีผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3 .....	58
ภาพที่ 38 ขั้นตอนการปั้นดินเหนียว .....	59
ภาพที่ 39 ขั้นตอนการทำพิมพ์ปูนปลาสเตอร์ .....	60
ภาพที่ 40 ขั้นตอนการหล่อชิ้นงาน .....	61
ภาพที่ 41 ขั้นตอนการทำสีผลงาน .....	62
ภาพที่ 42 ขั้นตอนการถักเชือก .....	63
ภาพที่ 43 ผลงานสมบูรณ์ ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3 .....	64
ภาพที่ 44 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3 .....	65
ภาพที่ 45 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1 (ด้านหน้า) .....	67
ภาพที่ 46 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1 (ด้านข้าง) .....	68

ภาพที่ 47 รายละเอียดของรูปทรงผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1 .....69

ภาพที่ 48 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2 (ด้านหน้า) .....70

ภาพที่ 49 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2 (ด้านข้าง).....71

ภาพที่ 50 รายละเอียดรูปทรงเด็ก .....72

ภาพที่ 51 รายละเอียดรูปทรงเปล .....73

ภาพที่ 52 รายละเอียดพื้นผิวของผลงาน .....74

ภาพที่ 53 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3 .....75

ภาพที่ 54 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3 (ด้านหลัง).....76

ภาพที่ 55 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3.....77



## บทที่ 1

### บทนำ

ความรัก ความอบอุ่นภายในสถาบันครอบครัว เป็นสิ่งสำคัญในชีวิตมนุษย์ ที่มีส่วนในการบ่มเพาะ สร้างพื้นฐานด้านอารมณ์ นิสัย ทักษะคิดของเด็ก พ่อแม่ทำหน้าที่เป็นแบบอย่างที่หล่อหลอมความรู้สึกรู้จักคิด พฤติกรรม ตลอดจนจิตใจสำนึกของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และคุณค่าของการมีชีวิต ซึ่งครอบครัวในชนชั้นกลางส่วนใหญ่ พ่อแม่มักถ่ายทอดความปรารถนาของตนลงไปสู่เด็ก ทูมเทความรัก ความเอาใจใส่ คาดหวังอนาคตของลูกให้ประสบความสำเร็จสูง ชดเชยสิ่งที่ตนเคยขาดและเคยลำบากในวัยเด็ก ผลักดันให้มีการศึกษาที่ดี เรียนสูง หากแต่บางครั้งผู้ใหญ่มอบความปรารถนาดีจนมองข้ามความเป็นเด็กที่ควรมีการเจริญเติบโตที่สมวัย กลับกลายเป็นการสร้างความกดดันให้กับเด็ก ข้าพเจ้ามองเห็นว่าเด็กอยู่ในภาวะที่ปฏิบัติตามทางเลือกที่ผู้ใหญ่วางไว้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งอาจทำลายอิสระและความเป็นธรรมชาติของเด็ก

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชนชั้นกลางในสังคมไทยสมัยใหม่ เป็นกลุ่มคนที่มักมีความใฝ่ฝันที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของตน และให้ความสำคัญกับการศึกษา เนื่องจากส่วนใหญ่มาจากชนชั้นแรงงานที่เคยมีชีวิตยากลำบาก กลไกทางเศรษฐกิจผลักดันให้กลุ่มคนชนชั้นกลางทะเยอทะยานสูงเพื่อหารายได้ คนชนชั้นกลางจึงมักประสบความสำเร็จด้านเศรษฐกิจแต่มักล้มเหลวในด้านความสัมพันธ์ของครอบครัว หากผู้เป็นพ่อแม่ทำงานจนลืมให้ความสำคัญกับครอบครัว ย่อมส่งผลให้เกิดระยะห่างด้านความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ และลูก

บทบาทนำของผู้ชายในครอบครัวไทยที่อยู่ในระดับชนชั้นกลาง โดยเฉพาะพ่อที่ยกระดับฐานะมาจากชนชั้นล่างมักรับหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว แบกรับภาระดูแลความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัวและรับผิดชอบฐานะทางการเงิน พ่อจึงมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว รวมไปถึงการแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว ลักษณะดังกล่าวนำมาสู่การกำกับสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษา การประอาชีพอาชีพ ตลอดจนคู่ครอง

ครอบครัวที่มีลูกหลายคน และพ่อเป็นศูนย์กลางของครอบครัว จะมีลักษณะลำดับชั้นของความสัมพันธ์เป็นไปตามลำดับลูกคนโต คนรอง คนเล็ก คนเล็กสุด เพราะลำดับชั้นของครอบครัวมีผลต่อประสบการณ์ของเด็กที่จะได้รับในแต่ละคน ซึ่งแสดงออกมายังพฤติกรรมของเด็ก เช่น คนโตเป็นลูกคนแรกได้รับความรักและการเอาใจใส่จากพ่อแม่เป็นอย่างมาก เมื่อมีลูกคนต่อมาอาจเกิดความอิจฉาเมื่อความรักที่เคยได้รับถูกแบ่งปันให้น้อง เป็นต้น

ข้าพเจ้าเป็นลูกคนรองที่อยู่ในลำดับท้ายๆ ของครอบครัว ลำดับชั้นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดบุคคลที่เป็นศูนย์กลางของครอบครัวยังมีความสำคัญ หากห่างทำให้ยิ่งไกลเรื่องความสัมพันธ์ และแสดงความต้องการออกมาได้น้อยลง พ่อต้องการความเคารพจากคนในครอบครัว ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของครอบครัวที่พ่อกำหนด แต่เมื่อเวลาเปลี่ยน บทบาทของผู้นำครอบครัวอาจเริ่มค่อย ๆ เปลี่ยน เมื่อพ่อมีอายุมากขึ้นไม่สามารถควบคุมสิ่งที่ต้องการได้ทั้งหมด กฎเกณฑ์ของครอบครัวจึงมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เมื่อลูกไม่ตอบสนองต่อสิ่งที่พ่อวางไว้หรือพ่อคาดหวังให้ทำ

การเรียนศิลปะนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างฉันกับพ่อ โอกาสในการเข้าเรียนศิลปะทำให้ข้าพเจ้าเริ่มมองเห็นเส้นทางชีวิตตัวเองซึ่งอาจไม่ใช่ภาพเดียวกันกับที่พ่อแม่วางไว้ ในการทำวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้ามาจากความคิดในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับฉัน โดยมีทัศนคติของความสำเร็จในชีวิตที่แตกต่างกัน พ่อมีทัศนคติที่เป็นผู้นำ มีความภูมิใจในการรับผิดชอบครอบครัวและยกระดับฐานะตัวเองได้ ในขณะที่ฉันโตขึ้นและมีภาพฝันเป็นของตนเอง ข้าพเจ้าเห็นว่าหากสมาชิกในครอบครัวไม่มีการพูดคุยอย่างเข้าใจซึ่งกันและกัน ทัศนคติความเป็นผู้นำของพ่อก็อาจขัดแย้งกับทัศนคติของคนในครอบครัวที่มีภาพฝันของตัวเอง

#### **ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา**

ข้าพเจ้าต้องการสร้างผลงานประติมากรรมเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของเด็กในฐานะมนุษย์คนหนึ่งที่ต้องการโอกาสในการมีอิสระที่เป็นไปอย่างสมวัยตามธรรมชาติ นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับข้าพเจ้าภายใต้กฎเกณฑ์ของครอบครัว บทบาทของพ่อที่เป็นผู้นำครอบครัวกำหนดเงื่อนไข หน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกในครอบครัว ความเป็นผู้นำครอบครัวส่งผลให้เกิดการใช้อำนาจกำหนดวิถีชีวิตของคุณ แสดงให้เห็นถึงบทบาทลูกที่ต้องยินยอมและจำนนต่อสถานะของตัวเอง ความจำยอมที่ต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจเป็นความรักที่ได้รับพร้อมกับความเจ็บปวดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

## สมมติฐานของการศึกษา

การสร้างสรรคงานประติมากรรมในหัวข้อ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับฉัน ข้าพเจ้ามีสมมติฐานในเชิงความคิดและสมมติฐานด้านรูปแบบโดยสังเขปดังนี้

### สมมติฐานเชิงความคิด

1. พ่อเป็นผู้นำครอบครัวฝากความหวังกับลูกสาว โดยพ่อมองเห็นว่าข้าพเจ้ามีความแข็งแรงและสามารถทำหน้าที่แทนได้ เป็นการโอนถ่ายหน้าที่ความรับผิดชอบของพ่อที่เป็นผู้นำครอบครัวสู่ตัวข้าพเจ้าที่เป็นลูกสาว เตรียมพร้อมเพื่อเปลี่ยนสถานะของผู้ตามให้ขึ้นมาเป็นผู้นำ
2. ลำดับชั้นของความสัมพันธ์ที่มีพ่อเป็นศูนย์กลางของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับสมาชิกในครอบครัวมีความต่างกัน หากยิ่งใกล้สามารถแสดงความต้องการได้มาก หากไกลจากศูนย์กลางยิ่งแสดงความต้องการ ได้น้อยลง โดยข้าพเจ้าเป็นลูกคนรองที่อยู่ลำดับท้ายของครอบครัว เป็นการจัดลำดับชั้นของความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามศูนย์กลางของครอบครัว
3. บทบาทของผู้นำและผู้ตามจะถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น การเปลี่ยนสถานะของผู้นำกับผู้ตามผู้นำให้สถานะของการเติบโตขึ้นสำหรับคนที่พร้อมจะยอมรับและทำหน้าที่แทนได้ ซึ่งเป็นลักษณะการโอนถ่ายฝ่ายเดียว สานต่อจากผู้เป็นพ่อที่เป็นหัวหน้าครอบครัว ในขณะที่เดียวกันข้าพเจ้าในฐานะผู้ตามเติบโตและมีทางเลือกเป็นของตัวเอง

### สมมติฐานด้านรูปแบบ

ข้าพเจ้าใช้รูปทรงคน ทำหน้าที่เป็นภาพแทนของข้าพเจ้า รูปทรงคนที่แสดงลักษณะของเด็กหญิงหรือหญิงสาว โดยรูปทรงคนอยู่ในท่าทางที่แสดงความยินยอมเพื่อบ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างฉันกับพ่อ ในฐานะที่เป็นลูกสาว และความยินยอมที่ตกอยู่ภายใต้ความรัก ด้วยวิธีการทางประติมากรรมดังนี้

1. ใช้ประติมากรรมที่มีสัดส่วนของรูปทรงคนขนาดต่างกัน เท่ากัน จะสามารถแสดงความสัมพันธ์ที่ไม่ปกติระหว่างรูปทรงกับรูปทรง อาจเน้นให้เห็นสิ่งที่เรียกว่าอำนาจ โดยที่พลังของรูปทรงหนึ่งมีผลกับอีกรูปทรงหนึ่ง เช่น วัตถุที่มีขนาดใหญ่จะส่งแรงกระทำแก่วัตถุที่เล็กกว่า และวัตถุมีแรงกระทำต่อกันเสมอ เป็นต้น

2. ประติมากรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปทรงหนึ่ง ไปยังอีกรูปทรงหนึ่ง เช่น รูปทรงคนที่กำลังกลายเป็นรูปทรงวัตถุ หรือรูปทรงวัตถุกำลังกลายเป็นรูปทรงคน แสดงให้เห็นถึงสิ่งมีชีวิตกำลังกลายเป็นสิ่งไม่มีชีวิต และสิ่งไม่มีชีวิตกำลังมีชีวิต

3. การซ้อนรูปทรง ระหว่างรูปทรงกับรูปทรงที่มีรูปทรงแตกต่างกัน จะสามารถสร้างพื้นที่ทับซ้อนขึ้นได้ โดยแตกต่างกันทั้งลักษณะของรูปทรง เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสถานการณ์หนึ่งที่เชื่อมโยงไปยังอีกสถานการณ์หนึ่งหรือช่วงเวลาที่แตกต่างกันปรากฏพร้อมกัน

4. ภาพบนวัตถุ ภาพบนรูปทรงประติมากรรม กระบวนการในการสร้างสรรค์ที่มีลักษณะ 2 มิติ ร่วมกับรูปทรง 3 มิติ ให้ผลปรากฏด้านการมองเห็นระหว่างผลงานประติมากรรมและจิตรกรรม

#### ขอบเขตของการศึกษา

1. ข้อมูลเชิงประจักษ์จากประสบการณ์ตรงด้านความสัมพันธ์ระหว่างข้าพเจ้าและบุคคลในครอบครัว ข้อมูลในอดีตที่เคยเกิดขึ้นระยะเวลา 7 ปีก่อนหน้าปัจจุบัน ปี พ.ศ.2553 -พ.ศ.2559 ข้อมูลที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน ข้อมูลจากสิ่งที่คาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตของฉันที่สามารถรับผิดชอบ ตัดสินใจเรื่องการเงิน การประกอบอาชีพ ซึ่งมีผลต่อพ่อและสมาชิกในครอบครัว ภายใต้งานนี้

1.1 กฎเกณฑ์ของครอบครัว แบบแผนที่ใช้กำกับพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว เป็นแนวทางเพื่อให้ปฏิบัติตาม ซึ่งกฎของครอบครัวสามารถเป็นกฎที่ระบุชัดเจน และไม่ได้ถูกระบุชัดเจน เป็นสิ่งที่สมาชิกในครอบครัวรับรู้ ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงและมีกฎเกณฑ์ใหม่ของครอบครัว

1.2 บทบาทของสมาชิกในครอบครัว บทบาทที่ถูกคาดหวังให้แสดง ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ บทบาทเป็นสิ่งที่ไม่คงที่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และตัวบุคคล

2. ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม ที่มีงานวาดเส้นและงานประติมากรรมในรูปแบบเหมือนจริงและนามธรรมร่วมกัน เน้นให้เห็นความสัมพันธ์ของรูปทรงคน วัสดุ และเทคนิควิธีการ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของคน ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวด้วยเงื่อนใยต่าง ๆ

3. เรื่องความสัมพันธ์ของครอบครัวเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อน ข้าพเจ้าใช้วัสดุผ้าด้วยเทคนิคการมัด ถักผ้าในการสร้างรูปทรง หน่วยย่อยเล็กของการมัดรวมก่อเป็นรูปทรงใหญ่ เชื่อมโยง



ต่อกันจนเป็นรูปทรงคน พื้นผิวของรูปทรงเน้นให้มีลักษณะขรุขระ บางส่วนถูกนำเสนอให้เห็น ลักษณะของความเป็นผ้า ความประณีตในการสร้างรูปทรงและเทคนิคจึงสามารถเชื่อมโยงถึงเรื่อง ความสัมพันธ์ของครอบครัวได้

### ขั้นตอนของการศึกษา

1. ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลภาคเอกสารและภาคสนาม
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลประเด็นการศึกษา
3. ค้นหารูปแบบของผลงานด้วยแบบร่าง 2 มิติ
4. สร้างแบบจำลอง 3 มิติ
5. สร้างสรรค์ผลงานตามกระบวนการทางประติมากรรม
6. ติดตั้งผลงาน สรุปผล

### เวลาที่ใช้ในการวิจัย ประมาณ 12 เดือน

#### การดำเนินงาน

#### ช่วงระยะเวลา

- |                              |                   |
|------------------------------|-------------------|
| 1. รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล | เม.ย. – ส.ค. 60   |
| 2. สร้างผลงานประติมากรรม     | ส.ค. 60 – พ.ค. 61 |
| 3. เตรียมนำเสนอผลงาน         | พ.ค.61            |
| 4. เสนอวิทยานิพนธ์           | มิ.ย.61           |

### วิธีการศึกษา

#### 1. การศึกษาภาคเอกสาร

1.1 ศึกษาผลงานวิจัย ผลสำรวจสุขภาวะครอบครัวในกรุงเทพมหานคร สถาบันแห่งชาติ เพื่อพัฒนาเด็กและครอบครัว

1.2 ศึกษาทฤษฎีจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเด็กจาก หนังสือ และแหล่งข้อมูลอื่น

1.3 ศึกษาผลงานศิลปกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความสัมพันธ์ของคน ของศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศ

## 2. การศึกษาภาคสนาม

### 2.1 สัมภาษณ์และเก็บข้อมูล แบบสอบถามการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ชุดที่ 1 สํารวจพฤติกรรมระหว่างพ่อกับสมาชิกในครอบครัว โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เรื่องกิจกรรมที่ทำร่วมกัน ระยะเวลา คำพูดที่พบบ่อยในกิจกรรมเพื่อสำรวจปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกัน อีกทั้งยังสามารถเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพ่อกับสมาชิกในครอบครัวได้<sup>1</sup>

ชุดที่ 2 เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อข้าพเจ้า ตั้งคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว เช่นวันเดือนปีเกิด สิ่งที่ข้าพเจ้าชอบ เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลบ่งชี้ว่าสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด<sup>2</sup>

ชุดที่ 3 สังเกตพฤติกรรมของเด็กอายุ 6-10 ปี จำนวน 4 คน ที่มาจากครอบครัวซึ่งมีพื้นฐานแตกต่างกันเพื่อเปรียบเทียบการแสดงออก<sup>3</sup>

### แหล่งข้อมูล

1. สมาชิกคนในครอบครัว ได้แก่ พ่อ แม่ พี่ น้อง หลาน
2. รายการโทรทัศน์ เช่น สภาเสียงไร้เดียงสา, ครอบครัวข่าวเด็ก, รายการสามัญชนคนไทย
3. หนังสือวรรณกรรม วารสาร หรือบทความ
4. อาจารย์ศิลปิน ผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะ
5. ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยศิลปากร
6. อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์และยูทูป

<sup>1</sup>ดูรายละเอียดเพิ่มเติม เรื่อง ข้อมูลเชิงประจักษ์ บทที่ 2 หน้า 11.

<sup>2</sup>ดูรายละเอียดเพิ่มเติม เรื่อง ข้อมูลเชิงประจักษ์ บทที่ 2 หน้า 13.

<sup>3</sup>ดูรายละเอียดเพิ่มเติม เรื่อง ข้อมูลเชิงประจักษ์ บทที่ 2 หน้า 14.

## บทที่ 2

### ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับฉัน ข้าพเจ้าได้เก็บข้อมูลซึ่งประกอบด้วย 1.สำรวจพฤติกรรมระหว่างพ่อกับสมาชิกในครอบครัว 2.แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อข้าพเจ้า 3.สำรวจพฤติกรรมของเด็กอายุ 6-10 ปี จำนวน 4 คน ที่มาจากครอบครัวซึ่งมีพื้นฐานแตกต่างกัน ข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นภาพเบื้องต้นของพฤติกรรมเด็ก ข้อมูลทฤษฎีอ้างอิงที่อธิบายเกี่ยวกับเหตุและผลของพฤติกรรมมนุษย์ที่ปรากฏในสังคม ครอบครัว และตัวบุคคล ช่วยอธิบายให้สามารถทำความเข้าใจได้มากขึ้น จึงทำให้เกิดผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล และข้อมูลศิลปกรรมศึกษาถึงแนวคิด รูปแบบของผลงานศิลป์ กลวิธีในการสร้างผลงาน เป็นกระบวนการหาข้อมูลสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

#### 1.ข้อมูลเชิงประจักษ์

##### 1.1 ที่มาจากประสบการณ์ส่วนตัว

ครอบครัวข้าพเจ้ามีพ่อเป็นผู้นำครอบครัว อำนาจการตัดสินใจทั้งหมดอยู่ที่พ่อ กิจกรรมทุกอย่างภายในบ้านจึงเป็นไปตามความต้องการของพ่อ ตัวอย่างเช่นข้าพเจ้าเริ่มชกมวยไทยอาชีพช่วงอายุ 13 – 18 ปี ทุ่มเทให้กับการซ้อมมวย ซ้อมตอนเช้าและตอนเย็นทุกวัน หากมีรายการที่ต้องแข่งขันก็จะซ้อมหนักกว่าปกติเพื่อขึ้นแข่งขันให้ชนะ ซึ่งบางครั้งขัดแย้งกับความปรารถนาของข้าพเจ้า เหตุผลดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าโหยหาช่วงชีวิตวัยเด็ก ประสบการณ์ในวัยเด็กมีความสำคัญอ้างอิงจากทฤษฎีจิตวิทยารายบุคคลของแอดเลอร์ ในลำดับถัดไป กล่าวถึงประสบการณ์ที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่เป็นส่วนหนึ่งที่กำหนดบุคลิกและนิสัยของเด็ก

พ่อคาดหวังให้ข้าพเจ้าเรียนจบในระดับสูง เพื่อมีหน้าที่การงานที่ดีและมั่นคง ข้าพเจ้าเลือกเส้นทางชีวิตของตัวเอง คือการเรียนศิลปะในช่วงมัธยมปลายซึ่งเป็นช่วงที่เกิดความขัดแย้งกับพ่อ เนื่องจากพ่อมองเห็นว่าหากเรียนศิลปะจะทำให้มีอาชีพที่ไม่มั่นคง เงินน้อย หาเลี้ยงตัวเองไม่ได้ แต่ข้าพเจ้าเลือกเรียนเพราะเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าชอบและทำได้ดีที่สุดในขณะเรียนจบปริญญาตรี และศึกษาต่อ

ปริญญาโท เป็นโอกาสในการพิสูจน์ว่าข้าพเจ้าตั้งใจที่จะเรียนศิลปะจริงจังแต่ไม่ใช่ภาพฝันเดียวกันกับพ่อ

ครอบครัวข้าพเจ้ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น บทบาทของลูกค่อยๆเปลี่ยนไปเมื่อพี่สาวแต่งงานและมีครอบครัวเป็นของตัวเอง ความหวังของครอบครัวลำดับต่อไปคือ ข้าพเจ้าลูกคนรองต้องช่วยหารายได้แบ่งเบาภาระครอบครัว ดูแลน้อง หลาน ทำหน้าที่แทนพี่สาวที่เป็นลูกคนโต เป็นการโอนถ่ายหน้าที่ความรับผิดชอบของพี่สาวและพ่อให้กับข้าพเจ้า หากเมื่อข้าพเจ้าสามารถหารายได้ มีอาชีพที่มั่นคง ตลอดจนคู่ครองที่ดี การโอนถ่ายหน้าที่จะถูกส่งต่อไปรุ่นสู่รุ่น

เมื่อเวลาเปลี่ยนความคิดของพ่อเกิดการยอมรับมากขึ้น ด้วยอายุและสภาพร่างกาย เริ่มมองสิ่งที่เป็นปัจจุบันมากขึ้น ถึงแม้พ่อมีความเห็นต่างที่ข้าพเจ้าเลือกเรียนศิลปะ แต่หากมองย้อนดูพ่อเป็นผู้สนับสนุนและเกื้อหนุนมาโดยตลอด โครงสร้างของครอบครัวกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของพ่อและสมาชิกในบ้าน ซึ่งบางครั้งต้องยอมรับบางครั้งที่ปฏิเสธ ผลงานวิทยานิพนธ์นี้จึงต้องการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับฉันภายใต้ความรัก ความปรารถนาดีที่มาพร้อมกับอำนาจ อันเกิดจากเงื่อนไขที่หลากหลายของสังคม ระบบครอบครัวที่ได้กล่าวไว้ในข้อมูลทฤษฎีอ้างอิง วิธีปฏิบัติ ที่ข้าพเจ้าดำรงและใช้ชีวิตไปตามกฎเกณฑ์เหล่านั้นผ่านผลงานประติมากรรม



ภาพที่ 1 การชกมวยไทยในวัยเด็กของข้าพเจ้า



ภาพที่ 2 การชกมวยไทยในวัยเด็กของข้าพเจ้า



ภาพที่ 3 งานรับปริญญา พ.ศ.2557



ภาพที่ 4 งานสมรสของพี่สาวคนโต



ภาพที่ 5 Diego Velázquez, Las meninas, 1656

ที่มา : Wikipedia, Diego Velázquez, accessed May 6, 2016, available from

[https://en.wikipedia.org/wiki/Diego\\_Vel%C3%A1zquez](https://en.wikipedia.org/wiki/Diego_Vel%C3%A1zquez)

เรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นเรื่องละเอียดอ่อน การหาข้อมูลไม่ได้ปรากฏเอกสารชัดเจน ข้าพเจ้าสำรวจพฤติกรรมพ่อกับสมาชิกในครอบครัว โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกต จดบันทึก และทำแบบสอบถามเพื่อหาข้อมูลความสัมพันธ์ด้านความใกล้ชิดของคนในครอบครัว เป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม มีรายละเอียดดังนี้

ชุดที่ 1 สำรวจพฤติกรรมระหว่างพ่อกับสมาชิกในครอบครัว โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เรื่อง กิจกรรมที่ทำร่วมกัน ระยะเวลา คำพูดที่พบบ่อยในกิจกรรมเพื่อสำรวจปฏิกริยาที่มีต่อกัน อีกทั้งสามารถเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของพ่อกับสมาชิกในครอบครัวได้

ตารางที่ 1 แสดงเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับคนในครอบครัวของข้าพเจ้า

สมาชิกในครอบครัว	เพศ	อายุ (ปี)	กิจกรรมที่ทำร่วมกัน	ระยะเวลา โดยเฉลี่ย	คำพูดที่ใช้ซ้ำๆ	ลักษณะการพูด	ปฏิกริยาของคนในครอบครัว
ตัวเอง	หญิง	24	1.อาบน้ำอุ่น 2.ล้างรถ	10 นาที 20 นาที	ถามเรื่องคนในบ้าน “.....ดีสิ”(เสมอๆ) เช่น “ล้างแจกันดี”	คำสั่ง ปกติ	เฉยไม่พูด
พี่	หญิง	29	1.ทำอาหารเช้า	30 นาที	แทบจะไม่พูดคุยกัน	เฉยเมย	เฉย
น้อง	หญิง	18	1.ล้างพื้นหน้าบ้าน 2.ดูโทรทัศน์	1 ชั่วโมง 5-20 นาที	“แว่น เรื่องเรียน เป็นไง” “สอบติดยัง”	ปกติ	แสดงออกทางสีหน้าชัดเจน เวลาไม่พอใจ
แม่	หญิง	50	1.เดินทางบนรถยนต์ 2.ทำอาหาร 3.ย้อมผม ตัดผม	ส่วนใหญ่ใช้เวลา ร่วมกัน	คุยเรื่องงาน, เงิน	พูดเสียงดัง ขบขัน	บ่น พูดเสียงดัง บางครั้ง
หลาน	หญิง	8	1.ดูโทรทัศน์ 2.หยอกล้อ 3.ไปรับ-ส่งที่โรงเรียน	3 ชั่วโมง	“อ้วนทำการบ้านยัง” “มากินข้าวลูก” “กินมัย”(อาหารขนม)	ขบขัน อ่อนโยน	หัวเราะ ทำตาม ไม่ยกย่อน

สรุปตารางเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับคนในครอบครัวข้าพเจ้า จากตารางข้างต้นพบว่าสมาชิกในบ้านเป็นผู้หญิงทั้งหมด มีพ่อเป็นผู้ชายคนเดียว สามารถแบ่งความสัมพันธ์ได้ 3 ลักษณะ คือ

1. พ่อกับลูก ประกอบด้วยลูกคนโต คนรอง และคนเล็ก มีอายุต่างกัน 5-6 ปี คนโตกับเล็กต่างกันถึง 11 ปี อาจทำให้กิจกรรมที่ทำต่างกันเพราะเรื่องของวัย ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูกคนโตค่อนข้างไม่ดีนัก เจียดต่อกัน เวลาร่วมกันเพียงทำอาหารเช้า เพราะพี่และพ่อต้องรีบไปทำงาน ส่วนพ่อกับข้าพเจ้ามีกิจกรรมทำร่วมกันในวันหยุดคือ ล้างรถ อาบน้ำสุนัข ส่วนใหญ่คือพ่อยื่นควบคุมให้ข้าพเจ้าทำ มีการพูดคุยกันแต่ส่วนใหญ่เป็นลักษณะการออกคำสั่ง ซึ่งต่างกันมากกับน้องสาวคือ พ่อจะใช้น้ำเสียงปกติ ถามไถ่เรื่องการเรียน ชีวิตประจำวัน มีการพูดคุยเป็นปกติ แต่หากมีการโต้เถียงน้องสาวจะแสดงความไม่พอใจออกมาอย่างชัดเจนด้วยท่าทาง คำพูด

2. สามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ต่างออกไปจากความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูก พ่อและแม่มีช่วงเวลาร่วมกันมานาน แต่งงานและสร้างครอบครัว โดยที่พ่อเป็นผู้หารายได้เลี้ยงครอบครัว แม่ทำหน้าที่ดูแลลูก พ่อกับแม่สามารถแสดงความรู้สึก ความต้องการออกมาอย่างเปิดเผย

3. ตากับหลาน ครอบครัวข้าพเจ้ามีคนสามรุ่นอยู่ด้วยกัน รุ่นพ่อ ลูก หลาน ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับหลานค่อนข้างต่างจากทุกคน เนื่องจากช่วงอายุที่ต่างกันคนละวัย พ่อมีอายุมากขึ้น เข้าใจและสามารถยอมรับสถานการณ์ได้บ้าง พ่อมีวิธีการเลี้ยงดูหลานต่างออกไป พ่ออ่อนโยนขึ้นมีอารมณ์ขบขัน และใช้เวลาด้วยกันค่อนข้างมาก

เห็นได้ว่าระยะเวลาที่ใช้ร่วมกันสามารถบอกได้ถึงลำดับความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและห่างไกลจากศูนย์กลางของครอบครัว คือ พ่อ ลำดับของความสัมพันธระหว่างพ่อกับฉันอยู่ลำดับท้าย โดยข้าพเจ้าสามารถแสดงความต้องการออกมาได้น้อยตามลำดับ นำไปสู่ประเด็นในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์



ชุดที่ 2 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อข้าพเจ้า ตั้งคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว เช่นวันเดือนปีเกิด สิ่งที่ข้าพเจ้าชอบ เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลบ่งชี้ว่าสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด

ตารางที่ 2 ทัศนคติของสมาชิกในครอบครัวที่มีต่อข้าพเจ้า

สมาชิกในครอบครัว					
คำถาม? เกี่ยวกับข้าพเจ้า	พ่อ (52 ปี)	แม่ (50 ปี)	น้อง (18 ปี)	หลาน (9 ปี)	คำตอบ
วัน เดือน ปีเกิด	จำไม่ได้	23 ธ.ค. จำ พ.ศ. ไม่ได้	23 ธ.ค. 34	ไม่รู้	23 ธ.ค. 34
ชอบสีอะไร	เหลือง	ม่วง	ม่วง, น้ำตาล	ขาว	เขียว
ชอบกินอะไร/ไม่ชอบกินอะไร	สแต็ก/ไม่รู้	ปลา กินทุก อย่าง/หมู	ก๋วยเตี๋ยว, พะโล้,อาหาร ที่แม่ทำ/ไม่รู้	เฟรนฟราย/ไม่ รู้	ก๋วยเตี๋ยว/ข้าว คลุกกะปิ
ดูรายการทีวีประเภทไหน	ดูหนัง	ซีรีส์เกาหลี	หนัง, วาไรตี้	หนัง	หนัง, การ์ตูน
ปัจจุบันเรียนอะไร	ศิลปะ	ประติมากรรม	คณะ จิตรกรรม (ปั้น)	ปั้น	ประติมากรรม
กลัวอะไรมากที่สุด	งู	ไม่กลัวอะไร เลย	พ่อ	ผี	พ่อ
เวลาว่างชอบทำกิจกรรมอะไรมากที่สุด	ทำงาน	ทำงาน ของ กิน	ดูซีรีส์, ทำนูน ดิน	ทำงานที่ อ.สั่ง	ทำงาน, ดูหนัง
กรุ๊ปเลือด	A	A	A	O	A
ชอบเที่ยวที่ไหน สถานที่	ห้าง	ดูหนัง โรงหนัง	ภูเขา	ไม่รู้	ภูเขา
โรคประจำตัว แพ้อะไร	ลมพิษ	ภูมิแพ้, แพ้ยา บางตัวแต่แม่ ไม่รู้ชื่อยา, คริม แรงๆ	ลมพิษ	แพ้ฝุ่น	ลมพิษ, แพ้ปู แพ้ยาฆ่าเชื้อ

ตารางข้างต้น เป็นคำถามที่ค่อนข้างส่วนตัวเกี่ยวกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้ากับน้องสาวมีความใกล้ชิดสนิทกันมากที่สุด เห็นได้จากคำตอบของน้องสาวที่สามารถตอบได้ถูกมากที่สุด ความสนิทรอมมาคือแม่ หลาน และพ่อ ตามลำดับ ความใกล้ชิดสนิทกันระหว่างบุคคลเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ฝ่ายหนึ่งไว้วางใจ เชื่อใจ ปรีกษาและเป็นที่ยิ่งได้ เป็นสิ่งที่ควรเกิดขึ้นภายในครอบครัว หากความสัมพันธ์ยิ่งห่างไกลกัน อาจทำให้เกิดช่องว่างระหว่างสมาชิกในครอบครัว เรื่องเพศหญิงชาย อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ข้าพเจ้ากับพ่อไม่สนิทใกล้ชิดกัน ทักษะคติไม่ค่อยตรงกัน แบบสำรวจเผยให้เห็นเพียงบางส่วนของความสัมพันธ์ภายในบ้าน การที่ไม่รู้ในบางเรื่องของครอบครัวนั้นทำให้ตระหนักได้ว่า บางครั้งทุกคนอาจลืมให้ความสำคัญและใส่ใจกันในครอบครัว

ชุดที่ 3 สังเกตพฤติกรรมของเด็กอายุ 6-10 ปี จำนวน 4 คน ที่มาจากครอบครัวซึ่งมีพื้นฐานแตกต่างกันเพื่อเปรียบเทียบการแสดงออก โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มเด็กที่เรียนศิลปะกับข้าพเจ้าเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 5 เดือน จึงมีความคุ้นเคยและใกล้ชิดเด็กกลุ่มนี้สามารถเขียนสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนในช่วงอายุ 6 – 10 ปี จำนวน 4 คน

ลำดับ	อายุ	เพศ	ลักษณะครอบครัว	พฤติกรรมที่แสดงออกชัดเจน
1.	6 ปี	ชาย	หย่าร้าง ตาและยายเป็นผู้เลี้ยงดูในสถานะพ่อแม่ ลูกคนเดียว ก่อนข้างมีฐานะ	เด็กอารมณ์รุนแรง มีนิสัยไม่เชื่อฟัง บางครั้งใช้คำพูดไม่สุภาพ มักชอบข่มเหงเพื่อน มีเพื่อนอายุมากกว่าตัวเอง เอาแต่ใจตัวเอง มีความเป็นผู้นำสูง มักชอบเอาชนะ
2.	7 ปี	ชาย	พ่อและแม่เป็นผู้เลี้ยงดูเป็นลูกคนเดียว มีฐานะ	เด็กเก็บกดความรู้สึก ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ก่อนข้างเอาแต่ใจ มักต้องเป็นที่หนึ่งเสมอ ตั้งเป้าหมายและต้องทำให้สำเร็จ
3.	7 ปี	ชาย	พ่อและแม่เป็นผู้เลี้ยงดูครอบครัว มีลูก 2 คน เป็นลูกคนโต ฐานะปานกลาง	สมาธิสั้น มักไม่ตั้งใจ ชอบปีนป่าย ไม่ค่อยเชื่อฟังแต่เป็นคนมีน้ำใจ แบ่งปัน มักบอกสิ่งที่ต้องการและแสดงความรู้สึกออกมาชัดเจน
4.	10 ปี	หญิง	หย่าร้าง อยู่กับแม่ มีตาและยายเลี้ยงดูในสถานะพ่อแม่ ลูกคนเดียว ฐานะปานกลาง	เด็กมีความวิตกกังวล ไม่ค่อยกล้าแสดงออก ไม่กล้าคิดกล้าทำ แต่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ดี

สังเกตได้ว่าเด็กแต่ละคนมีพฤติกรรมที่ต่างกันไป ทั้งเป็นปัญหาและไม่เป็นปัญหา ซึ่งเกิดจากหลายปัจจัย ตัวเด็ก สภาพแวดล้อม ครอบครัว เด็กมีช่วงอายุใกล้เคียงกันแต่พฤติกรรมแตกต่างกัน พิจารณาตามลักษณะครอบครัวเด็กคือ

1. พ่อแม่อยู่ด้วยกัน เด็กลำดับที่ 2 และ 3 มีครอบครัวสมบูรณ์ เด็กที่เป็นลูกคนเดียวค่อนข้างเอาแต่ใจ เป็นลูกคนแรกที่ได้รับความรักอย่างเต็มเปี่ยม ซึ่งต่างจากเด็กลำดับ 3 ที่มีพี่น้อง เมื่อเด็กเป็นลูกคนโตถูกเลี้ยงดูให้ดูแลน้อง เด็กจึงมีนิสัยแบ่งปัน มีน้ำใจตามทฤษฎีจิตวิทยาของบุคคลของ แอดเลอร์ ที่กล่าวถึงลำดับการเกิดมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

2. พ่อแม่หย่าร้าง เด็กลำดับที่ 1 อายุ 6 ปี มีตาและยายเป็นผู้เลี้ยงดูแทนพ่อแม่ เป็นลักษณะครัวเรือนข้ามรุ่น เด็กมีอาการรุนแรงแสดงออกด้วยท่าทางและวาจา ซึ่งต่างจากเด็กผู้หญิงคนที่ 4 ครอบครัวหย่าร้างแต่อยู่กับแม่ และมีตาช่วยเลี้ยงดู มีนิสัยเรียบร้อย ก่อนข้างเก็บตัวและไม่กล้าแสดงออก เด็กหญิงโตมากกว่าเด็กชายจึงสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ดี

## 1.2 จิตวิทยาการเลี้ยงดูเด็ก

เด็กต้องอาศัยการเลี้ยงดูจากพ่อแม่เป็นระยะเวลาอันยาวนานกว่าเด็กจะสามารถดูแลตนเองได้ ช่วงเวลาของการเติบโตในเด็กจึงมีความสำคัญที่พ่อแม่จะทำความเข้าใจถึงพัฒนาการ การเลี้ยงดูที่เป็นไปอย่างสมวัย เพื่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตใจที่ดีของเด็ก โดยมีสิ่งจำเป็นสำหรับร่างกายเช่น ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย เป็นต้น และสิ่งจำเป็นสำหรับจิตใจที่จะทำ ให้สามารถดำรงชีวิตในครอบครัว สังคมอย่างปกติสุข

### 1.2.1 ความต้องการในด้านต่าง ๆ ของเด็ก

ความต้องการด้านร่างกาย ร่างกายของเด็กพัฒนาตามช่วงอายุวัยเด็กตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย ซึ่งมีการเจริญเติบโตที่คล้ายกันคือ น้ำหนัก ส่วนสูง สัดส่วนของร่างกาย ที่ขยายอย่างรวดเร็ว ทักษะและความสามารถทางร่างกาย ความสมบูรณ์ของร่างกายที่เด็กจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ให้สมวัยเพื่อให้ร่างกายมีสุขภาพแข็งแรง

ความต้องการด้านจิตใจของเด็กความรักความอบอุ่น ความต้องการทางด้านจิตใจของเด็กแตกต่างกันตามช่วงอายุและวัยของเด็ก ความรักความอบอุ่นล้วนเป็นสิ่งที่คุณทุกคนต้องการ เด็กต้องการความรักที่เหมาะสมจากพ่อแม่และผู้เป็นที่รักของตน กล่าวคือความรู้สึกที่เด็กเป็นที่

ยอมรับของผู้เลี้ยงดู ความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ต้องการและมีค่าสำหรับพ่อแม่ ทัศนคติและลักษณะท่าทีของพ่อแม่ที่เลี้ยงดูมีอิทธิพลอย่างมากต่อจิตใจของเด็ก

การกระตุ้นอย่างเหมาะสม เป็นไปตามพัฒนาการของเด็ก พ่อแม่ใช้เวลาร่วมกันกับลูกด้วยการสร้างความสัมพันธ์จากการอุ้ม การสัมผัส ในช่วงวัยแรกเกิด การพูดคุย การเล่น เพื่อกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น ฝึกให้เด็กคิด มีความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว อยากรู้อะไรและทดลอง ซึ่งส่วนนี้พัฒนาการไปพร้อมกันกับด้านร่างกายของเด็กอีกด้วย

ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย เกิดจากสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กที่ดี ในครอบครัวพ่อแม่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ภายในบ้านสงบสุข พ่อแม่แสดงการกระทำให้เห็นในเรื่องที่เหมาะสมสำหรับเด็ก เด็กจะไม่รู้สึกกลัว เด็กควรได้รับการปกป้องไม่ให้ได้รับการกระทบกระเทือนทางใจ ความรู้สึกกลัวของเด็กมักเกิดจากการใช้ความรุนแรงภายในบ้าน ครอบครัวกำลังจะหย่าร้าง มีการทำร้ายร่างกายกัน เป็นต้น

คำแนะนำและการสนับสนุน เด็กมีความต้องการคำชี้แนะจากผู้ใหญ่ให้เหมาะสมในบทบาทตามเพศของเด็กหญิงหรือเด็กชาย ความเห็นของผู้ใหญ่ช่วยให้เด็กสามารถปฏิบัติตนในสังคม เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณี แบบแผนของสังคม ผู้ใหญ่ควรสนับสนุนความคิดและกิจกรรมที่เด็กต้องทำอย่างเหมาะสม เด็กจะรู้สึกมีที่พึ่ง ไม่โดดเดี่ยว คำแนะนำที่ดีช่วยสร้างความมั่นใจให้เด็ก เป็นการฝึกให้รู้จักรับฟังความเห็นของผู้อื่น

โอกาสใช้พลังงานในการสร้างสรรค์ วัยเด็กเป็นวัยที่มีพลังมากให้เด็กได้ใช้ในทางสร้างสรรค์ เช่นการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา หรือกระทั่งการเล่นสนุกสนานกับเพื่อน ทำให้เด็กร่าเริงแจ่มใส มีเพื่อน มีสังคม กล้าแสดงออก หากผู้ใหญ่ไม่เห็นถึงความสำคัญข้อนี้อาจทำให้เด็กกลายเป็นคนเก็บตัว เงือขงา ไม่มีสังคมเพื่อน นำไปสู่การปิดกั้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก

### 1.2.2 พฤติกรรมของเด็กที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิต

อิทธิพลหลายปัจจัยส่งผลต่อสุขภาพจิตของเด็ก เช่น ลำดับการเกิด รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก ตัวของเด็กเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้พ่อแม่มีส่วนสำคัญในการเลี้ยงดู หากไม่ได้รับการเอาใจใส่ที่เหมาะสม เด็กจะเกิดความรู้สึกในทางลบ มีอารมณ์ผิดปกติ เช่น เบื่อ โกรธง่าย มีความอิจฉาริษยา วิตกกังวล หวาดกลัว เกิดความขัดแย้ง สามารถสังเกตจากพฤติกรรมของเด็กที่แสดงออกได้

## 2. ข้อมูลทฤษฎีอ้างอิง

จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม เห็นว่าการแสดงออกของพฤติกรรมเด็ก มีเหตุปัจจัยจากสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นแรงขับจากครอบครัวสามารถอธิบายโดยทฤษฎีระบบครอบครัว และแรงขับจากตัวเด็กสามารถอธิบายด้วยทฤษฎีจิตวิทยาารายบุคคลดังนี้

### 2.1 ทฤษฎีระบบครอบครัว

เป็นทฤษฎีที่ทำให้สามารถอธิบายบริบทของครอบครัว โดยมีนักทฤษฎีสำคัญ 3 คน ได้แก่ ลูควิก ฟอน เบอร์ทาลันไฟ (Ludwig von Bertalanffy) เออร์เนส เบอร์กัส (Ernest Burgess) และ บรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner) โดยให้ความสำคัญของครอบครัวอย่างเป็นระบบเพื่อหาวิธีการในการอธิบายกิจกรรมหรือธุรกรรมระหว่างสมาชิกในครอบครัว แสดงถึงความ เป็นเอกภาพของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว และขยายความหมายของครอบครัวที่มากกว่าคำจำกัดความตามกฎหมาย โดยครอบครัวหมายถึง การดำเนินชีวิตมีความสำคัญต่อความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ฉะนั้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวเด็กที่สุด เพราะเด็กจะได้รับอิทธิพลจากพ่อแม่และสมาชิกในครอบครัว แบ่งระบบชั้นการปฏิสัมพันธ์ของครอบครัวและสิ่งแวดล้อมภายนอกครอบครัวออกเป็น 4 ระบบชั้น คือ

- 1) ระบบจุลภาค (microsystem) เป็นระบบชั้นในสุด หมายถึงสมาชิกครอบครัวแต่ละคน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของปัจเจกบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวสมาชิกครอบครัว และใกล้ชิดเด็ก
- 2) ระบบชั้นกลาง (mesosystem) หมายถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบชั้นในสุดทั้งระบบ ซึ่งรวมเป็นครอบครัวโดยมีปฏิสัมพันธ์กับระบบอื่น ได้แก่ ชุมชนที่อยู่รอบครอบครัว โรงเรียน วัด
- 3) ระบบภายนอก (exosystem) หมายถึงสถาบันที่นอกเหนือจากสภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับเด็กและสมาชิกครอบครัว ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการเด็กในทางอ้อม ได้แก่ สถาบันต่าง ๆ สถานที่ทำงานของพ่อแม่ ญาติพี่น้องในครอบครัวขยาย เป็นต้น
- 4) ระบบมหภาค (macrosystem) เป็นระบบชั้นนอกสุดและมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก รวมถึงความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ ประเพณี วัฒนธรรม กฎหมาย เป็นต้น<sup>4</sup>

<sup>4</sup> พูนสุข เวชวิฐาน, *ทฤษฎีครอบครัวเบื้องต้น* (กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2557), 122.

โดยทฤษฎีระบบครอบครัวมีหลายสมมติฐาน ข้าพเจ้าจึงขอนำเสนอเฉพาะสมมติฐานที่มีความเกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์นี้มาส่วนหนึ่ง เพื่ออธิบายถึงระบบครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล และเข้าใจถึงเหตุและผลของระบบครอบครัวดังนี้

กฎต่าง ๆ เกิดจากหลักหรือแนวทางสำคัญที่ครอบครัวถือปฏิบัติประจำในครอบครัวนั้น ๆ กล่าวคือ ข้อตกลงร่วมกันของครอบครัวเพื่อเป็นแนวปฏิบัติของครอบครัว สมาชิกในครอบครัวจะใช้พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำจนกลายเป็นกฎของครอบครัวที่ชัดเจน ไม่ได้กำหนดเป็นอักษรชัดเจน แต่ตระหนักและเข้าใจร่วมกันภายในครอบครัว กฎที่มีอำนาจมากที่สุดคือกฎที่ไม่มีการเปิดเผยหรือระบุเป็นอักษร กฎของแต่ละครอบครัวย่อมมีความแตกต่างกัน และกฎนั้นจะเป็นตัวกำหนดขอบเขตของครอบครัว รวมไปถึงบทบาทของสมาชิกแต่ละคนด้วย

ลำดับต่อมาคือ พยาธิสภาพในการสื่อสารในครอบครัว หรือครอบครัวที่ไม่สามารถสื่อสารกันอย่างเข้าใจ มีข้อขัดข้องที่จะพูดได้อย่างตรงไปตรงมาในการสื่อสาร ส่งผลต่อสัมพันธภาพในครอบครัว การสื่อสารที่มีความไม่ชัดเจนนำไปสู่สถานะกลืนไม่เข้าคลายไม่ออก ความผิดพลาดของการสื่อสารในหลายครอบครัวทำให้เกิดปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูก หรือสามีและภรรยาโดยใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูดในหลายสถานการณ์ที่เมื่อส่งสารออกไปแล้วมีความขัดแย้งกัน เมื่อเกิดขึ้นบ่อยครั้งอาจทำให้บั่นทอนความรู้สึกของคนในครอบครัวและอาจส่งผลให้เกิดปัญหา

รูปแบบของครอบครัวขึ้นอยู่กับความเข้มงวดหรือความชัดเจนในการกำหนดขอบเขตของครอบครัว โดยพิจารณาตามลักษณะของขอบเขตแต่ละครอบครัวมี 3 ประเภท ได้แก่ 1.ครอบครัวเปิด คือสมาชิกเคารพกันอย่างเป็นประชาธิปไตย มีความยืดหยุ่น เคารพซึ่งกันและกัน 2.ครอบครัวปล่อยปละละเลย มีลักษณะมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างห่าง แทบไม่มีขอบเขต มีความผูกพันกันไม่ลึกซึ้ง และ 3.ครอบครัวปิด รูปแบบของครอบครัวที่มีความเข้มงวดสูง ปิดกั้น มีขอบเขตชัดเจน<sup>5</sup>

จากการศึกษาข้างต้นทำให้เห็นได้ว่า แต่ละครอบครัวล้วนมีความแตกต่างกันจากปัจจัยหลายด้าน รูปแบบและพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวจึงมีความสำคัญต่อบุคลิกภาพของบุคคล ดังนั้นความสัมพันธ์ของครอบครัว ตั้งแต่ทัศนคติ พฤติกรรม กิจกรรม ตลอดจนการเลี้ยงดูของพ่อ

<sup>5</sup> เรืองเดียวกัน, 136.

แม่ส่งผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของลูกโดยตรง จากการเก็บข้อมูลยังพบว่าลำดับชั้นความสัมพันธ์ในครอบครัวของข้าพเจ้า สามารถอธิบายโดยทฤษฎีรายบุคคลดังนี้

## 2.2 ทฤษฎีจิตวิทยาของบุคคลของแอคเลอร์

อัลเฟรดแอคเลอร์ เป็นนักจิตวิทยาที่มีความเชื่อว่าการศึกษานุคลิกภาพของบุคคลนั้น เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมทั้งหมดที่บุคคลนั้น ได้แสดงออก รูปแบบของพฤติกรรมที่ใช้สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล แอคเลอร์สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกของบุคคลดังนี้

2.2.1 ลำดับการเกิดของเด็กในครอบครัว แอคเลอร์ให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวเป็นอันดับแรก ซึ่งบุคลิกของเด็กแต่ละคนที่มีลำดับการเกิดที่ต่างกัน โดยลูกคนแรก คนรอง และคนสุดท้าย ได้รับการดูแลจากพ่อแม่แตกต่างกันไป

ลูกคนโต เป็นลูกคนแรกของครอบครัว เด็กจะได้รับความรักและการเอาใจใส่อย่างมาก การให้กำเนิดลูกคนแรกเป็นประสบการณ์ใหม่ของพ่อแม่ เด็กเป็นส่วนเติมเต็มความสมบูรณ์ของครอบครัว หากครอบครัวมีน้องใหม่เด็กจะมีความรู้สึก โดนแบ่งความรักที่เคยได้รับจากพ่อแม่อย่างเต็มที่ไปแบ่งปันให้น้อง การเตรียมความพร้อมให้ลูกคนโตรับสถานการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นได้ ก็สามารถทำให้เด็กมีบุคลิกพัฒนาไปในแนวทางที่ดีได้ มีความรับผิดชอบในตัวเองสูง ช่วยเหลือพ่อแม่ ดูแลและปกป้องผู้อื่น

ลูกคนรอง หรือลูกคนกลาง เด็กรับรู้ในสถานะที่ตัวเองเป็นทั้งพี่และน้อง ลูกคนกลางส่วนใหญ่มีการปรับตัวได้ดีกว่าลูกคนโตและคนสุดท้าย มีความทะเยอทะยานสูง พยายามและอดทน แต่มีแนวโน้มเป็นคนคือร้อน ส่วนเล็กมีความอิจฉาพี่และน้องของตน จึงมักพยายามเอาชนะหรือแสดงความสามารถที่เหนือกว่าออกมา

ลูกคนสุดท้าย เด็กเกิดมาด้วยความพร้อมของครอบครัวแล้วคือ พ่อแม่เคยมีประสบการณ์ ทุ่มทะเลี่ยงดูแลแบบชดเชยสิ่งที่เขาทำให้สมบูรณ์ เป็นลูกคนเล็กมักได้รับการเอาใจใส่แบบตามใจ มักมีนิสัยเรียกร้องสิ่งที่ต้องการ ได้รับความช่วยเหลือจากพ่อแม่และพี่อยู่เสมอ เด็กที่เป็นลูกคนเล็กจึงไม่ค่อยรู้จักโต<sup>6</sup>

<sup>6</sup> ผกา สัตยธรรม, สุภาพจิตเด็ก (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาฯ, 2552), 25.

2.2.2 ประสบการณ์ในวัยเด็ก คือ ประสบการณ์ที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูในระยะแรกของชีวิต พ่อแม่มีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ประสบการณ์ที่เด็กได้รับแบ่งลักษณะดังนี้ เด็กที่เลี้ยงดูแบบตามใจ เด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กที่ได้รับความรักความอบอุ่นอย่างสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีก่อนหน้านี้คือ ทฤษฎีระบบครอบครัว ที่ได้อธิบายถึงรูปแบบการเลี้ยงดู ดังนั้น การเลี้ยงดูของพ่อแม่ส่งผลให้เด็กเกิดบุคลิกภาพ เช่น เด็กที่เลี้ยงแบบตามใจ มักขาดเหตุผล เห็นแก่ตัว เป็นฝ่ายที่เรียกร้องความต้องการเสมอ พัฒนาตนเองให้อยู่ในสังคมได้ยาก เป็นต้น

2.2.3 ความรู้สึกว่ามีปมด้อยและสร้างปมเด่นชดเชย คือปมด้อยทางร่างกายและปมด้อยทางด้านจิตใจ แอดเลอร์เชื่อว่าทุกคนมีปมด้อย ซึ่งเกิดจากที่บุคคลเปรียบเทียบตนเองกับบุคคลอื่น เช่น รูปร่าง หน้าตา สภาพร่างกาย ความสามารถ สภาพฐานะทางสังคม โดยทั่วไปคนมักมองตนเองว่ายังมีความไม่สมบูรณ์ ความรู้สึกด้อยเหล่านั้นเป็นแรงผลักดันที่ทำให้สร้างปมเด่นขึ้นมาทดแทนชดเชยสิ่งที่ตัวเองขาดเพื่อเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมและ เกิดความมั่นใจ ภูมิใจ พึ่งพอใจ ปัจจัยสุดท้ายนี้ยังสามารถอธิบายถึงลักษณะการที่พ่อแม่มุ่งหวังให้ลูกประสบความสำเร็จมากกว่าตนเอง ผลักดันสิ่งที่คิดว่าดีให้ลูก เป็นการพยายามสร้างปมเด่นเพื่อเอาชนะปมด้อยของตนเอง

### 2.3 ปม (ในจิตใจ)

ปมด้อย (Inferiority Complex) มีความหมายว่า ความคิดที่ตกค้างอยู่ในจิตใจสำนึก ความรู้สึกของใจชนิดหนึ่ง ที่ถือตนว่าเป็นผู้ต่ำด้อยกว่าผู้อื่น เป็นปมต้นทางของปมอื่น ๆ เปรียบได้เสมือนกับลักษณะทางกายภาพของปมที่มีความยุ่งเหยิง ซ้ำซ้อน เส้นที่พันกันสับสน ทั้งเส้นเดียวหลายเส้นเกิดเป็นปม ปมด้อยเกิดจากการประสบกับเหตุการณ์ที่พบเจอทั้งในอดีต ปัจจุบัน กระทบกระเทือนกับเรื่องราวต่าง ๆ ของชีวิต เป็นอารมณ์เก่าซึ่งยังค้างอยู่ในจิตใจสำนึก ซึ่งปมด้อยมักเป็นเกิดขึ้นเหตุการณ์ในวัยเด็กและส่งผลมายังตอนโตสู่พฤติกรรมทางด้านดีและไม่ดี

ลักษณะสำคัญของปมคือการยึดความคิดอย่างหนึ่งเป็นที่ตั้ง ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่เข้ามากระทบจิตใจแล้วจึงเกิดปมชนิดไหน ได้แก่ ปมด้อย(Inferiority Complex) มีความคิดของอยู่ในใจเสมอว่าตนเป็นผู้ต่ำด้อยกว่าผู้อื่น ปมเชื่อง(Superiority Complex) มีกรอบความคิดอยู่ในใจว่าตนเป็นผู้สูงกว่าผู้อื่น ปมอติปัส (Oedipus Complex) ยึดถือไว้ว่าตนเป็นที่รักใคร่ของแม่ มักเกิดในเด็กชาย ปมอิเลคตรา (Electra Complex) เกิดในเด็กหญิง<sup>7</sup>

<sup>7</sup> สวามี สัตยานันทบุรี, **ปมด้อย** (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก, 2546), 60.



ปมด้อยส่งผลให้เกิดความยุ่งยากของชีวิต และเป็นสิ่งที่แก้ได้ยาก เด็กที่มีปมด้อยมักมีปัญหาในตอนที่ เนื่องจากมักยึดติดคิดถึงความต่ำต้อยของตนเอง เช่น เด็กที่ครอบครัวหย่าร้าง ครอบครัวไม่สมบูรณ์มักเปรียบเทียบตนกับชีวิตเพื่อนที่มีพร้อมกว่าทำให้เด็กไม่เกิดความสุข เด็กที่รู้สึกเป็นตัวตกในบ้าน เป็นต้น ด้วยลักษณะของปมนี้ที่เกิดจากความซับซ้อน ยุ่งเหยิง พันต่อกัน ขมวดขดกันเป็นก้อนและแก้ได้ยาก ข้าพเจ้าจึงใช้ลักษณะของปมมาสร้างสรรค์ในผลงาน ประติมากรรม เพื่อเชื่อมโยงความหมายของปมที่เกิดขึ้นภายในจิตใจกับลักษณะของการมัดปมในผลงาน

#### 2.4 แนวคิดแบบปิตาธิปไตย

แนวคิดแบบปิตาธิปไตยในบริบทสังคมวัฒนธรรมไทยยังดำรงอยู่ในทุกวันนี้ แนวคิดนี้แทรกซึมอยู่ในโครงสร้างทางสังคม สถาบันครอบครัว เครือญาติ สถาบันการเมืองการปกครอง สถาบันศาสนา เป็นต้น กำหนดให้สถานภาพและตำแหน่งของเพศชายเหนือเพศหญิง ระบบวิธีคิดแบบผู้ชายเป็นใหญ่อธิบายถึงลักษณะของครอบครัวที่ถือเอาผู้ชายเป็นผู้นำ แสดงให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ฝ่ายชายอยู่เหนือฝ่ายหญิง ฝ่ายชายมีอำนาจครอบงำฝ่ายหญิง และความด้อยกว่าของผู้หญิง สังคมที่ชายเป็นใหญ่จึงทำให้เกิดความไม่เสมอภาคระหว่างผู้ชายและผู้หญิง

แนวคิดผู้ชายเป็นใหญ่ถูกปลูกฝังผ่านสื่อ โฆษณา ละครไทย ภาพยนตร์ ผู้ได้รับสื่อย่อมซึมซับวิธีคิดแบบเก่า ละครหลายเรื่องถูกนำเสนอให้พ่อมีอำนาจในบ้าน ทำงานหนักเพื่อครอบครัว แม่ต้องดูแลเตรียมทุกอย่างในบ้าน มีการใช้ความรุนแรงในบ้าน หรือละครแบบที่มีลักษณะย้อนยุคผู้ชายมักมีภรรยาหลายคน มีอำนาจสูงสุดในการจัดการในครัวเรือนของตน ความคิดเหล่านี้จึงแทรกซึมอยู่ในระบบความคิดและยึดปฏิบัติอย่างไม่รู้เนื้อรู้ตัว<sup>8</sup>

ครอบครัวที่ถือเอาแนวคิดนี้เป็นกรอบกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกครอบครัว พ่อเป็นใหญ่เป็นผู้นำ แม่และลูกเป็นผู้ตาม ภาระส่วนใหญ่ภายในบ้านตกเป็นหน้าที่ของแม่ เช่น ทำงานบ้าน ดูแลลูกและรับใช้สามี ส่วนลูกปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่พ่อวางไว้ พ่อสามารถกำหนดกิจกรรมของ

<sup>8</sup> สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, “การผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ “ปิตาธิปไตย” ในหนังสือเรียนการศึกษาภาคบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ, ” (ศรีวนาลัยวิจัย 3, 5 (มกราคม-มิถุนายน 2556): 12-18), เข้าถึงเมื่อ 2 มกราคม 2561, บทความจากระบบวารสารศรีวนาลัยวิจัย <http://www.research.ubru.ac.th/2557/Journal/Y030502.pdf>

สมาชิกทุกคนในครอบครัว หากเมื่อผู้ชายหรือพ่อใช้อำนาจเกินพอดีต่อสมาชิกในบ้าน อาจเกิดซึ่งปัญหาตามมา เช่น ความขัดแย้งทางทัศนคติ ความรุนแรงในบ้านได้ ครอบครัวแตกแยก เป็นต้น

### 3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ ข้อมูลทฤษฎีอ้างอิง ทำให้เห็นข้อมูลบางส่วนสามารถขยายเนื้อหา และเฉพาะเจาะจงมากขึ้น โดยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

#### 3.1 บทบาทหน้าที่เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์

##### 3.1.1 ความหมายและคุณลักษณะของบทบาทหญิงชาย

บทบาทของบุคคล หมายถึง ชุดของบรรทัดฐานทางสังคมที่แสดงออกในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง การแสดงบทบาทของบุคคลในชีวิตจริง ต้องแสดงตามบทบาทแตกต่างกันไปตามที่กำหนดให้แสดงตามความเหมาะสมของบุคคลนั้น ซึ่งบุคคลหนึ่งอาจครอบครองหลายบทบาท เช่น บทบาทในครอบครัว บทบาทในฐานะพ่อหรือแม่ บทบาทในฐานะสามี ภรรยา บทบาทในฐานะลูก บทบาทในสังคม เช่น บทบาทเพื่อน ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา เป็นต้น การมีบทบาทที่แตกต่างกัน ความคาดหวังของบุคคลต่อบทบาทที่มีความแตกต่างกัน บุคคลแต่ละคนทั้งเพศหญิงหรือเพศชาย จะกำหนดพฤติกรรมที่เหมาะสมไปตามที่ตนต้องทำหรือแสดงออก<sup>9</sup>

การกำหนดบทบาททางเพศหญิงและชายจะเป็นลักษณะตายตัว ถูกแบ่งไปตามวัฒนธรรมที่ถูกสืบทอดมา คำแรงและฝังรากลึกว่าชายมักมีประสิทธิภาพมากกว่าเพศหญิง ทำให้เกิดการแบ่งแยกพื้นที่บนสังคม เห็นได้จากความแตกต่างของกิจกรรม เช่น ความสัมพันธ์ในครอบครัวระหว่างสามีกับภรรยา ผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัวมีอำนาจการตัดสินใจ ผู้หญิงทำงานบ้านเป็นแม่ศรีเรือน ระหว่างพ่อและลูกสาว พ่อมีอำนาจในการสั่งสอนลูก กำหนดทิศทางให้ลูก รวมไปถึงอำนาจการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่ชายเหมาะสมกว่า โดยใช้หลักเกณฑ์ทางสรีระและความเชื่อทางวัฒนธรรมที่ต้องปฏิบัติตามบทบาทที่ถูกกำหนดไว้

<sup>9</sup> ศิริรัตน์ แอดสกุล, ความรู้เบื้องต้นทางสังคมวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559), 67.

ข้าพเจ้าเห็นว่าแม้ว่าบุคคลต้องกำหนดพฤติกรรมให้เหมาะสมตามบทบาท แต่บทบาทของสมาชิกในครอบครัวสามารถปรับเปลี่ยนไปตามกาลเวลาและสถานการณ์ ในอดีตบทบาทสำคัญของพ่อ คือการหารายได้เลี้ยงครอบครัว บทบาทสำคัญของแม่ คือการทำงานบ้าน แต่ในปัจจุบันโลกเปลี่ยนไป ผู้หญิงสามารถทำงานนอกบ้าน มีรายได้ ลูกเมื่อเติบโตขึ้นสามารถทำหน้าที่แทนพ่อหรือแม่ได้เช่นกัน บทบาทจึงเปลี่ยนไปตามช่วงเวลา ซึ่งนำไปสู่การสร้างผลงานประติมากรรมที่จะอธิบายในบทถัดไป

### 3.1.2 ความแตกต่างของบทบาทอาจนำไปสู่ความขัดแย้ง

ความแตกต่างทางทัศนคติระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก อาจนำไปสู่การใช้ความรุนแรงด้านร่างกายและจิตใจ ประการหนึ่งคือสถานภาพ ผู้ใหญ่มีบทบาทเป็นพ่อ แม่ หรือ ผู้ปกครอง ส่วนสถานภาพของเด็กบทบาทหน้าที่คือ ลูกและนักเรียน หนึ่งในบุคคลมีหลายบทบาทที่ต้องรับผิดชอบมากตามสถานภาพที่เป็น สถานภาพของผู้ใหญ่จึงมีผลต่อเด็กเนื่องจาก การที่เด็กมีบทบาทหน้าที่เป็นลูกที่ดี ต้องตั้งใจเรียน ต้องเชื่อฟังคำสั่งสอนทำให้เด็กอยู่ในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติตาม โดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ในบางครอบครัวที่เข้มงวดกวดขัน เรียกร้องสูง แต่ไม่ตอบสนองความต้องการของเด็ก โดยสิ้นเชิง มีการจัดระบบการควบคุมและวางกฎเกณฑ์ให้เด็กปฏิบัติตามอย่างเข้มงวด หากเด็กไม่ปฏิบัติตามอาจนำไปสู่บทลงโทษได้

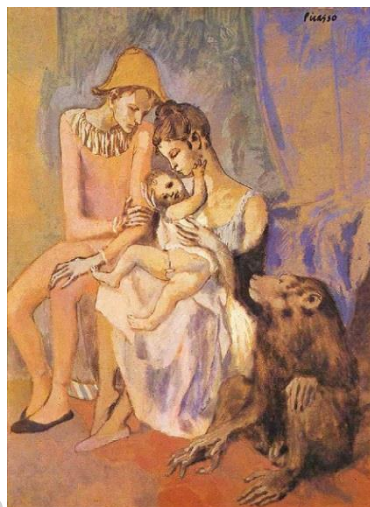
ประการที่สอง ทัศนคติที่มีความแตกต่างด้านความต้องการ เนื่องจากมนุษย์ล้วนมีความต้องการตามธรรมชาติ ถ้าได้บรรลุความต้องการตามประสงค์ก็จะนิยมชมชื่นเกิดความมั่นใจในตัวเอง และมานะพยายามที่จะทำต่อไป แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าไม่ตรงตามความต้องการ ก็ขาดความสุข เป็นทุกข์ เพราะความต้องการเป็นแรงจูงใจ เราต้องการความสุขหวังให้ชีวิตอยู่ในภาวะสมดุล(Equilibrium of life) เช่นเดียวกับความต้องการของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความต้องการสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป เด็กทุกคนย่อมต้องการความรักและการเอาใจใส่จากพ่อแม่ ความปลอดภัย ตำแหน่งในสังคม และต้องการอิสรภาพ<sup>10</sup> ชีวิตของเด็กความสนุกสนาน การเล่นอย่างอิสระเป็นสิ่งสำคัญที่ควรได้รับ ข้าพเจ้ามองเห็นว่าอิสรภาพเป็นเรื่องสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างจินตนาการของเด็ก ความสามารถและความสนใจของบุคคลควรจะได้แสดงออกอย่างเสรี เพื่อให้เด็กพัฒนาไปตาม

<sup>10</sup> สุชา จันท์ธอม, จิตวิทยาเด็ก, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2543), 30.

ธรรมชาติมากกว่าที่จะดัดแปลงให้เหมือนพฤติกรรมของผู้ใหญ่ โดยคำนึงถึงความต้องการหรือความถนัดของเด็กเป็นหลัก แต่ในขณะที่ผู้ใหญ่มีความต้องการเน้นเรื่องความมั่นคงของชีวิตและอนาคต เช่น ครอบครัวชนชั้นกลางที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา พ่อแม่ก็มักจะให้ลูกมีการศึกษาที่สูงกว่าตน ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ทักษะในทุกด้านเก่งในทุกแขนง วิชาการ ภาษา ดนตรี กีฬา ศิลปะ ฯลฯ เด็กมีช่วงชีวิตการเป็นเด็กเพียงน้อยนิดต้องเรียนพิเศษจนไม่มีช่วงเวลาได้วิ่งเล่นสนุกสนาน มีสังคมเพื่อน เด็กที่เติบโตมาเช่นนี้เขาได้ถูกตัดสิทธิเสรีภาพช่วงวัยเด็กเสียแล้ว

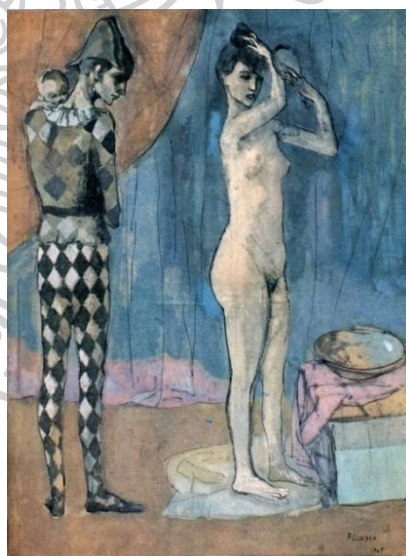
สิ่งที่ข้าพเจ้าศึกษาเรื่องความแตกต่างของผู้ใหญ่และเด็กนั้น ช่วยให้เราสามารถทำความเข้าใจและเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์เพื่อการใช้ชีวิตร่วมกันได้ทั้งในครอบครัวและสังคม อาจช่วยลดช่องว่างระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กได้ หากผู้ใหญ่เองเรียนรู้ที่จะใช้เหตุผลและเข้าใจความเป็นเด็ก ซึ่งความเป็นจริงผู้ใหญ่ก็ผ่านช่วงชีวิตความเป็นเด็กแล้ว ควรให้โอกาสเด็กได้ใช้ชีวิตอย่างสนุกสนานให้สมวัย การที่คนเราฝืนใจทำในทุกอย่างย่อมไม่มีความสุขเป็นแน่แท้ เด็กก็เช่นเดียวกัน ข้าพเจ้าจึงนำเสนอความเป็นจริงของสังคมไทยในปัจจุบัน ที่เด็กได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้ใหญ่อันเนื่องมาจากความแตกต่างของสองบุคคลที่ไม่ตรงกัน อาจนำไปสู่วิธีการที่ผู้ใหญ่ใช้อำนาจกับเด็ก ความขัดแย้งอาจเพิ่มมากขึ้นรุนแรงขึ้น ได้จนเกิดเป็นสภาวะการพังทลายของสถาบันครอบครัวในที่สุด





ภาพที่ 6 ปาโบล ปีกัสโซ (Pablo Picasso), Family of Acrobats with Monkey, 1905

ที่มา : eileengrison, **Pablo Picasso's Rose Period - 1904 to 1906**, accessed July 14, 2018,  
available from <https://www.pablocicasso.org/rose-period.jsp#prettyPhoto>



ภาพที่ 7 ปาโบล ปีกัสโซ (Pablo Picasso), The Harlequin's Family, 1905

ที่มา : eileengrison, **Picasso's early years – Montmartre**, accessed May 16, 2018, available from  
<https://eileengrison.wordpress.com/2014/08/30/picassos-early-years-montmartre/>

#### 4. ข้อมูลผลงานศิลปกรรม

หลังจากการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ ทฤษฎีอ้างอิง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ข้าพเจ้าได้ศึกษาข้อมูลด้านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากศิลปิน 3 คน ได้แก่ 1. ซินเทีย คอนเซนติโน (Cynthia Consentino) ผลงานส่วนใหญ่เล่าเรื่องจากนิทาน วรรณคดีและจินตนาการ ผ่านผลงานเซรามิกที่ใช้รูปทรงเด็กในการนำเสนอ 2. วอลลี โนมิดู (Vally Nomidou) โดดเด่นเรื่องการใช้วัสดุกระดาษในผลงานประติมากรรม การใช้วัสดุของผลงานเธอที่ส่งเสริม สอดคล้องกับเรื่องที่ศิลปินนำเสนอได้เป็นอย่างดี 3. กิกิ สมิธ (Kiki Smith) ผลงานนำเสนอบทบาทของผู้หญิง มีความแยบยลในการใช้รูปทรงทางประติมากรรม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

##### 4.1 ศิลปกรรมของซินเทีย คอนเซนติโน (Cynthia Consentino)

ศิลปินชาวอเมริกา อาศัยและทำงาน ที่แมสซาชูเซตส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา เธอสอนอยู่ที่ University of Massachusetts, Amherst และ Holyoke Community College มีการทำงานในรูปแบบของการรับรู้และคุณค่า โดยพิจารณาจากเพศภาวะ บทบาททางสังคมและศิลปะ ศิลปินใช้รูปร่างที่อ้างถึงวรรณคดีที่คุ้นเคยและสัญลักษณ์ เพื่อที่จะเจาะลึกถึงประสบการณ์และสำรวจแรงจูงใจ เขาพบว่าคนกำลังกลืนกินภาพและเรื่องราวต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา สิ่งที่มีอยู่ในสิ่งเหล่านั้นคือระบบการให้คุณค่าและการกำหนดสิ่งที่ปกติ ผิดปกติ ดีหรือไม่ดี

ศิลปินสนใจในการถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ ออกและรวมสิ่งต่าง ๆ จากโลกที่แตกต่าง โดยทำให้สิ่งที่คุ้นเคยเป็น ไม่คุ้นเคย การกล่าวเกินจริงหรือกลับกัน ความผิดปกติที่อยู่ทั้งสถานะเดิมและสถานะที่เปลี่ยนไป การมองเห็นความไม่สอดคล้องกันและข้อความที่ซ่อนอยู่ภายใต้สิ่งผิดปกติเหล่านั้น งานของศิลปินเริ่มจากการสำรวจความคิดของคนในครอบครัวเกี่ยวกับเรื่องเพศและบทบาท รวมไปถึงเรื่องเทพนิยายและตำนาน ศิลปินมุ่งเน้นไปที่เครื่องตกแต่งบ้านและสิ่งที่เกี่ยวข้องศาสนาและค้นหาสัญลักษณ์การมองเห็นร่วมกัน มีแนวความคิดที่แสดงถึงคุณค่าในแบบตะวันตกที่ไม่ใช่แค่เรื่องเพศแต่เป็นงานศิลปะ

ผลงานของศิลปินส่วนใหญ่สร้างสรรค์ด้วยเทคนิคกระเบื้องเคลือบเผาอุณหภูมิสูง (porcelain) ทำงานในรูปแบบประติมากรรม ศิลปะจัดวาง วาดเส้น จิตรกรรม ผลงานของศิลปินมีความหลากหลายทางรูปแบบ เช่น ผลงาน Girl with Birds II, 2008 (ภาพที่ 8) นำเสนอรูปทรงเด็กที่มีนกตัวเล็กหลายตัวกำลังเกาะอยู่บนตัว พิจารณาจะเข้าใจได้ถึงความเจ็บจากการเกาะจิกของนก

สามารถทำให้เห็นถึงสถานการณ์บางอย่างกำลังเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นอยู่ขณะนั้น โดยการใช้ลักษณะของเด็กกับสถานการณ์และเด็กกับวัตถุ

ความน่าสนใจในผลงาน ความประหลาดที่มีการแทนลักษณะของสัตว์กับคน (ภาพที่ 9) ด้านล่าง ใก่มีศีรษะเป็นผู้ชายลักษณะตัวใหญ่กว่ารูปทรงที่ผนัง คือคนมีศีรษะเป็นผู้หญิง ทำทางของใก่ที่ราวกับกำลังขันนรกที่อยู่บนผนัง ทำให้เห็นประเด็นทางความคิดในเรื่องเพศชายหญิง ที่สวมนบทบาทผู้นำผู้ตาม อำนาจของใก่ตัวเดียวที่ควบคุมนกหลายตัวได้ ซึ่งเป็นกลวิธีของศิลปินที่นำเอาการรับรู้ของความคุ้นชิน คุ้นเคย ทำให้รู้สึกแปลก เปลี่ยนไปจากการรับรู้เดิมของผู้ชม



ภาพที่ 8 ซินเทีย คอนเซนติโน (Cynthia Consentino), Girl with Birds II, 2008

ที่มา : Consentino Cynthia, **Sculpture**, accessed April 10, 2018, available from

[www.cynthiaconsentino.com/sculpture/](http://www.cynthiaconsentino.com/sculpture/)



ภาพที่ 9 ซินเทีย คอนเซนติโน (Cynthia Consentino), Birdies II, 2015

ที่มา : Consentino Cynthia, **Recent work**, accessed April 16, 2018, available from  
[www.cynthiaconsentino.com/latest-work/](http://www.cynthiaconsentino.com/latest-work/)



ภาพที่ 10 ซินเทีย คอนเซนติโน (Cynthia Consentino), Doves, 2015

ที่มา : Consentino Cynthia, **Recent work**, accessed April 16, 2018, available from  
[www.cynthiaconsentino.com/latest-work/](http://www.cynthiaconsentino.com/latest-work/)



#### 4.2 ศิลปกรรมของ วอลลี โนมิดู (Vally Nomidou)



ภาพที่ 11 วอลลี โนมิดู (Vally Nomidou), Let it bleed series, 2010

ที่มา : Ben Eastaugh and Chris Sternal-Johnson, **The vulnerable- strong figures by Vally Nomidou**, accessed May 10, 2018, available from [www.vallynomidou.wordpress.com](http://www.vallynomidou.wordpress.com/category/let-it-bleed-exhibition)  
/category/let-it-bleed-exhibition

วอลลี โนมิดู เกิดในเทศาโลนีก้า ประเทศกรีซ ปีพ. ศ. 2502 จบการศึกษาจากโรงเรียนจิตรศิลป์แห่งเอเธนส์และจากโรงเรียนศิลปะเซนต์มาร์ตินออฟลอนดอน เป็นผู้รับทุนการศึกษาสำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับสูงของกรีซที่ IKY ในการพัฒนาช่วงทศวรรษที่ผ่านมา รูปทรงใหม่ของมนุษย์โดยวอลลี ได้สร้างความประหลาดใจจากการเปิดเผยความรุนแรงในการสร้างสรรค์กระบวนการของวอลลีได้ก้าวข้ามสถานะผ่านงานศิลปะและชีวิต

จากนิทรรศการที่ใช้ชื่อว่า "Let it bleed" ประติมากรรมขนาดเท่าจริง แสดงเศษชิ้นส่วนของสิริยะหรือฝ่ามือ ทั้งหมดทำจากกระดาษ ผลงานได้พรรณนาถึงสตรีและเด็กหญิง รูปทรงทั้งหมดสร้างความประทับใจด้วยลักษณะความเป็นธรรมชาติของท่าทางมนุษย์ คุณสมบัติของกระดาษ ความสมบูรณ์ของแบบ อีกทั้งความสวยงามของปริมาตร

กระดาษเป็นวัสดุที่โดดเด่นของวอลลี และได้กลายเป็นกุญแจสำคัญในกระบวนการสร้างสรรค์ของเธอ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงกับความเจ็บปวดและการค้นคว้าวิจัยอย่างเป็นระบบในเทคนิควิธีการ ทั้งนี้เป็นการบูรณาการทางสุนทรียภาพ ศิลปินให้ความเคารพกับวัสดุ แม้ว่ากระดาษ

จะมีราคาถูกและอ่อนแอ วอล्लीไม่ได้ผสมวัสดุอื่นเข้าไปในชิ้นงาน ยิ่งไปกว่านั้นวอล्लीไม่ได้ใช้กระดาษเป็นเพียงเปลือกที่หุ้มคลุม โครงสร้างภายในด้วยเงื่อนไขปลอมๆ หากแต่เป็นผิวในเชิงอุดมคติ

วอล्लीได้สร้างรูปทรงผลงานของเธอจากภายในอันโดดเด่นด้วยกระดาษ การวางทับซ้อนที่ทำให้เห็นการหดเข้าและแผ่ขยายออก แสดงถึงพฤติกรรมภายนอกและภายในที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องในเทคนิคของเธอ ใบหน้าที่แสดงอารมณ์ความเป็นธรรมชาติของท่าทาง สัดส่วนของร่างกาย ทั้งหมดถูกสร้างสรรค์ด้วยความพิถีพิถัน กระบวนการแห่งความเจ็บปวดของพื้นผิวภายนอก ที่ถูกปะติดปะต่อ นึก ตัด เย็บ ผสาน และขัดถู ผ่านความเชี่ยวชาญจนบรรลุผล

ด้วยลักษณะรูปทรงเด็กผู้หญิง การแสดงออกถึงพื้นผิวรูปทรง การเปิดเผยให้เห็นโครงสร้างในบางส่วนของรูปทรง สามารถแสดงออกถึงอารมณ์ความเจ็บปวด ผลงานศิลปะของวอล्ली สามารถสื่อเรื่องราวภายในจิตใจได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับวิทยานิพนธ์นี้ ที่ข้าพเจ้าศึกษาถึงเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับข้าพเจ้า โดยต้องการแสดงความรู้สึกภายในจิตใจผ่านรูปทรงประติมากรรม



ภาพที่ 12 วอล्ली โนมิดู (Vally Nomidou), Let it bleed series, 2010

ที่มา : Ben Eastaugh and Chris Sternal-Johnson, **The vulnerable- strong figures by Vally Nomidou**, accessed May 10, 2018, available from [www.vallynomidou.wordpress.com](http://www.vallynomidou.wordpress.com/category/let-it-bleed-exhibition)  
/category/let-it-bleed-exhibition

#### 4.3 ศิลปกรรมของ กี้กิ สมิธ (Kiki Smith)



ภาพที่ 13 กี้กิ สมิธ (Kiki Smith), Genevieve and the wolves “Rapture”, 2001

ที่มา : Shoshana Wayne Gallery, **Kiki Smith**, accessed May 15, 2018, available from [www.shoshanawayne.com/artists/kiki-smith/uddghwtcfcmjz65xhqr23oyfwiisns](http://www.shoshanawayne.com/artists/kiki-smith/uddghwtcfcmjz65xhqr23oyfwiisns)

กี้กิ สมิธ เป็นหนึ่งในคนที่รู้จักกันดีที่สุดในโลกศิลปะวันนี้ เกิดเมื่อปีพ. ศ. 2497 ในเมืองนูเรมเบิร์กประเทศเยอรมนี เติบโตขึ้นมาในนิวยอร์กซิตี้ กี้กิ สมิธเข้าสู่เส้นทางศิลปะจากการช่วยพ่อของเธอทำประติมากรรมกระดาษ ฝักฝนและเรียนรู้จึงนำไปสู่การสร้างผลงานภาพพิมพ์ วาดเส้นและประติมากรรม

ผลงานของกี้กิ สมิธ มักสำรวจบทบาทของผู้หญิง เธอใช้ศิลปะที่เป็นรูปเป็นร่างและอวัยวะภายในของมนุษย์ งานศิลปะของเธอเป็นที่น่าสะพรึงกลัวซึ่งอธิบายถึงรายละเอียดร่างกายมนุษย์ ระบบประสาทของมนุษย์ โดยมุ่งเน้นเรื่องของผู้หญิงเล่าเรื่องจากตำนานเทพนิยายคลาสสิกและนิทานพื้นบ้าน ชีวิตและความตาย ผลงานชุด Genevieve and the wolves “Rapture” (ภาพที่12) ผู้หญิงคนหนึ่งก้าวออกจากกระเพาะอาหารของสิ่งมีชีวิต หมาป่าในงานศิลปะของสมิธ มีรายละเอียดเป็นธรรมชาติเหมือนกับร่างกายของมนุษย์ "หมาป่า" แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงเป็นคนคู่ร้ายตอบสนองต่อธรรมชาติของสัตว์ชั้นพื้นฐาน ผู้หญิงที่ทำตามสัญชาตญาณของตนเอง โดยแสดง

ให้เห็นถึงคนและสัตว์เชื่อมโยงกัน แสดงอารมณ์ผ่านผลงานได้อย่างลึกซึ้ง เธอนำเสนอเรื่องราวที่ค่อนข้างรุนแรงแต่ใช้ความแยบยลทางประติมากรรมในการสร้างสรรค์ผลงาน

ศิลปินค่อนข้างมีความหลากหลายในการทำงานศิลปะ ซึ่งข้าพเจ้ามองเห็นว่าเป็นสิ่งที่ทำให้การสร้างสรรค์ผลงานมีจินตนาการได้อย่างไร้ขอบเขต รูปแบบงานประติมากรรมเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้แนวทางในวงการศิลปะของข้าพเจ้าชัดเจน แต่นอกจากนี้ผลงานวาดเส้นยังสามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้เป็นอย่างดี อีกทั้งวิทยานิพนธ์นี้ถึงเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ต้องอาศัยการเล่าเรื่องและกลวิธีทางประติมากรรม การศึกษาผลงานศิลปะเป็นแนวทางในการค้นหารูปแบบ รูปทรงในการสร้างสรรค์ของข้าพเจ้า โดยขั้นตอนและวิธีการสร้างสรรค์ผลงานจะอธิบายในบทถัดไป



ภาพที่ 14 กิกิ สมิธ (Kiki Smith), Genevieve and the wolves “Sainte Genevieve”, 1999

ที่มา: Shoshana Wayne Gallery, **Kiki Smith**, accessed May 15, 2018, available from [www.shoshanawayne.com/artists/kiki-smith/uddghwtcfcmjz65xhqr23oyfwiiisns](http://www.shoshanawayne.com/artists/kiki-smith/uddghwtcfcmjz65xhqr23oyfwiiisns)

### บทที่ 3

#### กระบวนการและองค์ประกอบในการสร้างสรรค์

จากการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลและทำความเข้าใจ ข้อมูลทฤษฎี ข้อมูลเชิงประจักษ์ และวิเคราะห์ผลงานศิลปกรรมของศิลปิน ผลงานวิทยานิพนธ์มีกระบวนการสร้างสรรค์ เพื่อแสวงหา และพัฒนารูปทรงประติมากรรม เทคนิคการสร้างผลงาน วิธีการนำเสนอผลงานภายใต้หัวข้อ “ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับฉัน” โดยแบ่งการพัฒนาคือการประมวลความคิด และขั้นตอนการสร้างสรรค์อธิบายในลำดับถัดไป

#### 1. ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

##### 1.1 การประมวลความคิด : ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ประเด็นการศึกษา : ข้าพเจ้ามีทัศนคติความสำเร็จในชีวิต ไม่ตรงกันกับสิ่งที่พ่อคาดหวังให้ฉันทำ โดยพอมองเห็นว่าข้าพเจ้ามีความแข็งแรงและสามารถทำหน้าที่ผู้นำครอบครัวแทนได้ เป็นการโอนถ่ายหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้นำครอบครัวสู่ตัวข้าพเจ้าที่เป็นลูกสาว เตรียมพร้อมเพื่อเปลี่ยนสถานะของผู้ตามให้ขึ้นมาเป็นผู้นำ

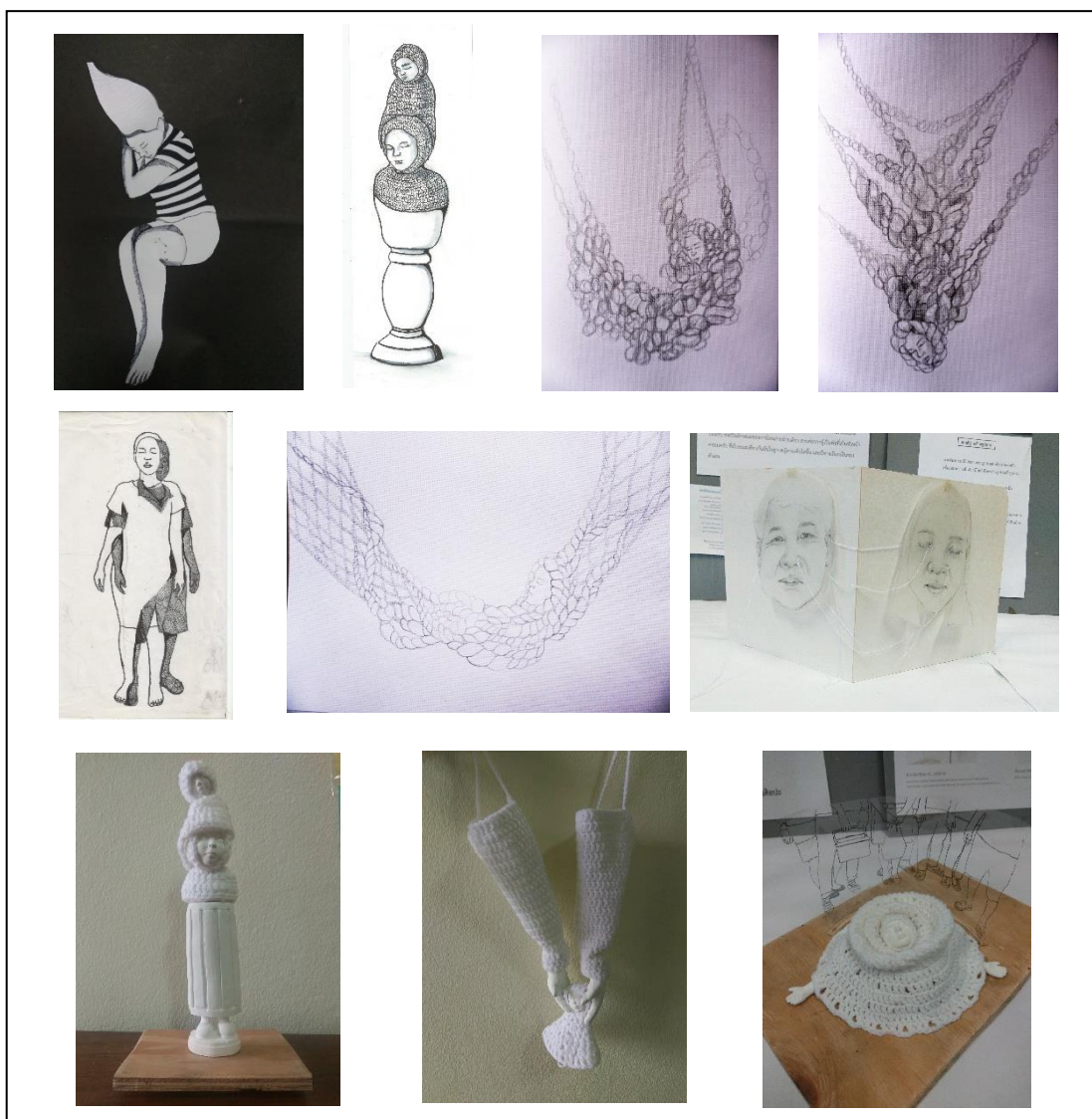
ผลงานนำเสนอภาวะอารมณ์ภายในจิตใจของฉัน ผลงานแสดงถึงอารมณ์ความเจ็บปวด ความอึดอัด โดยใช้วิธีการมัด การถัก เชื่อมต่อเป็นปมผ้าห่อหุ้มรูปทรงมนุษย์ ปริมาตรของปมผ้าส่งแรงกระทำต่อรูปทรงมนุษย์ด้วยขนาด ปริมาณ พื้นผิว และสี เพื่อแสดงให้เห็นถึงอำนาจ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้แสดงออกถึงผลลัพธ์ ผลกระทบที่เกิดขึ้นภายในจิตใจจึงเน้นถึงภาวะอารมณ์ของลูกสาวที่มีความคับข้องใจ ไม่พอใจต่อทัศนคติของพ่อที่เป็นผู้นำ ลูกสาวที่ต้องยินยอมตามความปรารถนาดีของพ่อแม่ ซึ่งความรัก ความปรารถนาดีนั้นบางครั้งกลายเป็นการควบคุมอิสระทางด้านความคิดและความต้องการของลูก

การใช้ปมผ้าในผลงานชิ้นที่ 1 เป็นลักษณะทางกายภาพของสิ่งที่เรียกว่า ปมด้อย หรือความคิดว่าที่ตนด้อยกว่าผู้อื่น แสดงความยุ่งเหยิงพันกันของเส้นผ้า ขมวดม้วนผูกยึดโยงกัน การผูกมัดผ้าเป็นวิธีการสร้างสรรค์ผลงานที่ช่วยย้ำเน้นให้เห็นภาวะของความกดดัน ความอึดอัด แสดง

อารมณ์ความรู้สึกที่เป็นนามธรรมสู่รูปธรรมด้วยผลงานประติมากรรม เมื่อพิจารณาประเด็นดังกล่าว จึงนำไปสู่การออกแบบภาพร่างผลงานวิทยานิพนธ์

## 1.2 การสร้างสรรค์ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

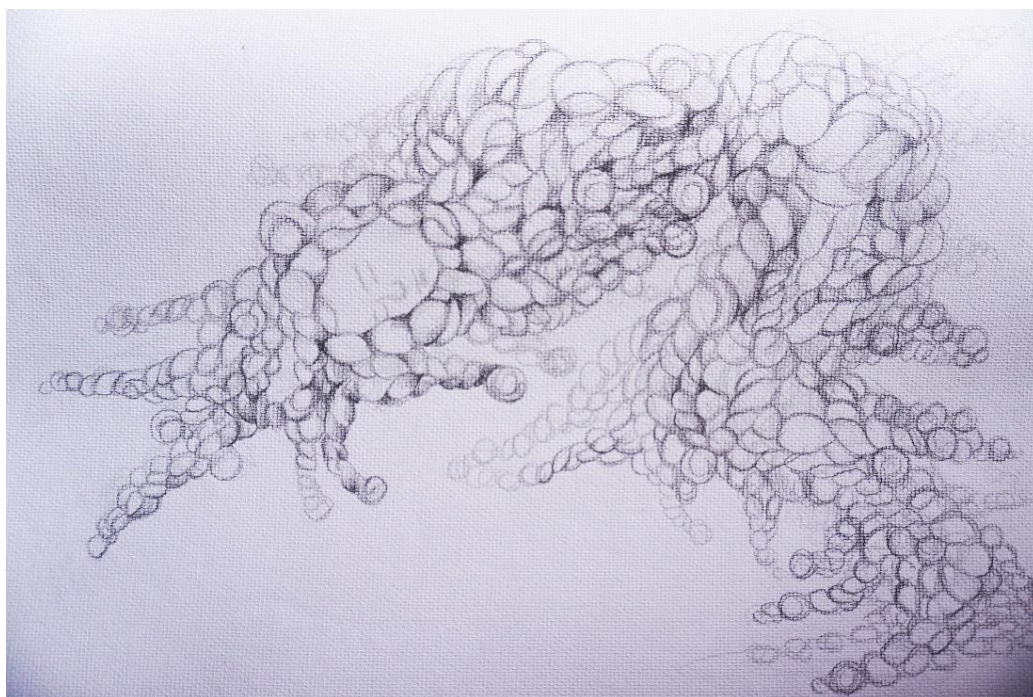
ขั้นตอนปฏิบัติการสร้างผลงาน : ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1



ภาพที่ 15 ภาพร่าง 2 มิติและ 3 มิติช่วงระยะแรก

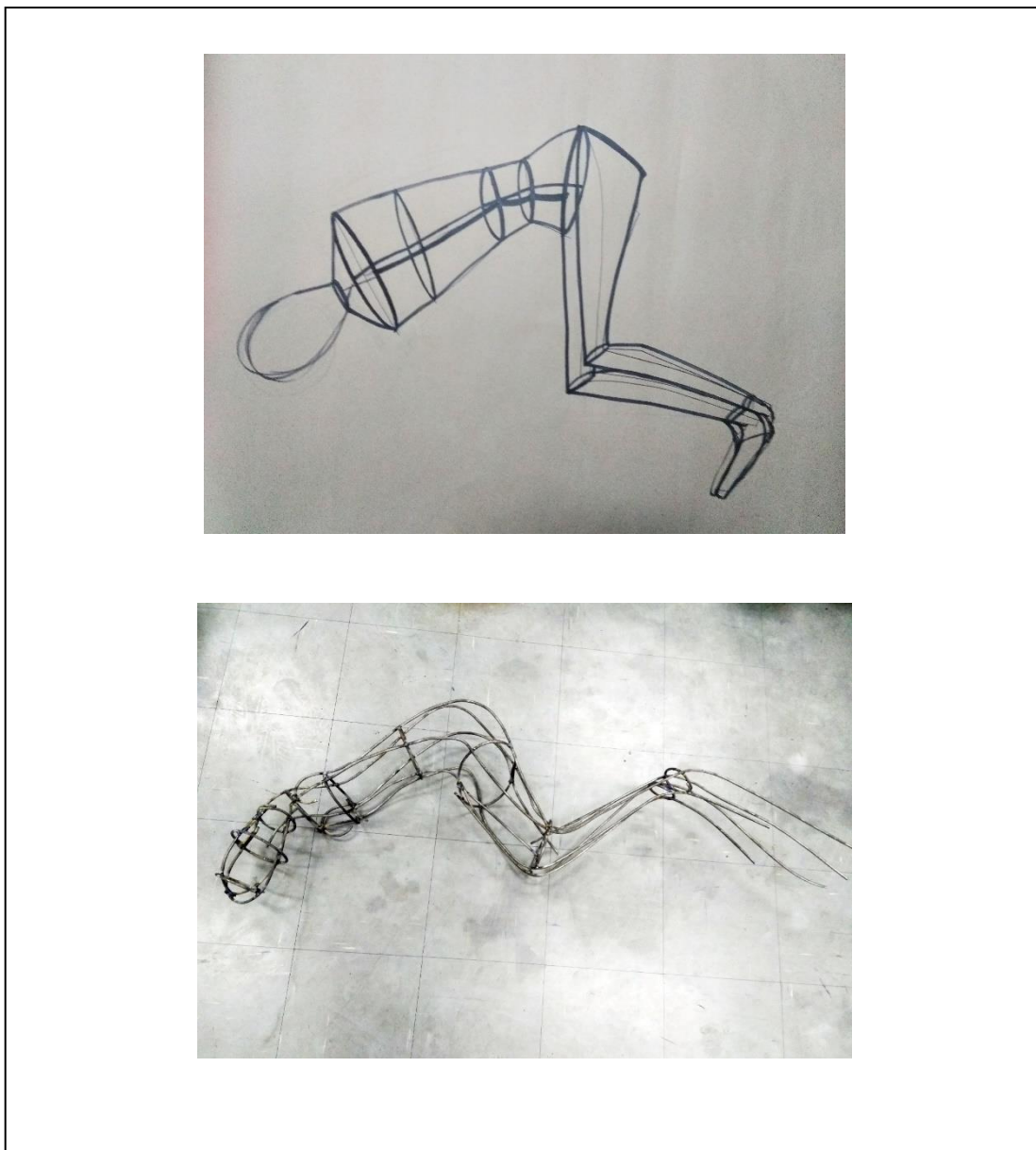
การวาดเส้นเป็นการถ่ายทอดความคิดที่เป็นนามธรรมออกมาให้เกิดเป็นรูปธรรม โดยภาพร่างที่เลือกขยายผลงานส่วนใหญ่เป็นภาพลำดับท้าย เนื่องจากผ่านการแก้ไขเพิ่มเติมจนพึงพอใจและตอบสนองต่อแนวคิด

ภาพร่างคันทารูปทรงในระยะแรก ข้าพเจ้าใช้รูปร่างคน ผู้หญิง ปรับเปลี่ยนท่าทางให้อยู่ในลักษณะการถูกแขวน ห้อย ถูกยึดโยง โดยแสดงส่วนใบหน้าของคน รูปร่างยังไม่สมบูรณ์และตอบสนองเนื้อหาได้บางส่วน เนื่องจากภาพร่างอยู่ในขั้นตอนการคันทารูปทรงประติมากรรม



ภาพที่ 16 ภาพร่างผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ผลงานชิ้นแรก ร่างภาพโดยใช้รูปร่างผู้หญิง โดยปรับภาพร่างให้มีลักษณะของเพศหญิงมากขึ้น เห็นรายละเอียดความเป็นมนุษย์มากขึ้น โดยใช้รูปแบบประติมากรรมร่วมกันระหว่างรูปแบบเหมือนจริงกับรูปแบบนามธรรม ซึ่งผลงานลักษณะนามธรรมสามารถสื่อถึงภาวะอารมณ์ได้เป็นอย่างดี ภาพร่างแสดงท่าทางของรูปทรงผู้หญิงนอนขดงอ ไร้เรี่ยวแรง เพื่อให้เห็นถึงการยินยอม ไร้การขัดขืน มีสีหน้าเรียบเฉย ซินชา ร่างกายเต็มไปด้วยปมผ้าจำนวนมากปกคลุมทั่วทั้งรูปทรงมนุษย์ เพื่อแสดงถึงสิ่งมีชีวิตกำลังถูกกลืนหาย ถูกควบคุมด้วยปริมาตรของปมผ้า



ภาพที่ 17 โครงสร้างผลงาน

โครงสร้างของรูปทรง การทำโครงสร้างผลงานช่วยทำให้สามารถควบคุมรูปทรงได้ และสร้างพื้นที่สำหรับการมัดผ้า





ภาพที่ 18 ทำพิมพ์ชิลิโคน

- (ก) ต้นแบบปูนปลาสเตอร์
- (ข) ทำพิมพ์ยางชิลิโคน
- (ค) ครอบแม่พิมพ์
- (ง) แม่พิมพ์ชิลิโคน

ถอดพิมพ์จากใบหน้าจริง หล่อต้นแบบด้วยปูนปลาสเตอร์ ทำพิมพ์ชิลิโคนด้วยการทาทายางชิลิโคนในชั้นแรก จากนั้นวางผ้ากอตเพื่อเสริมความแข็งแรง และครอบพิมพ์ด้วยปูนปลาสเตอร์



ภาพที่ 19 ขั้นตอนการหล่อเรซิน

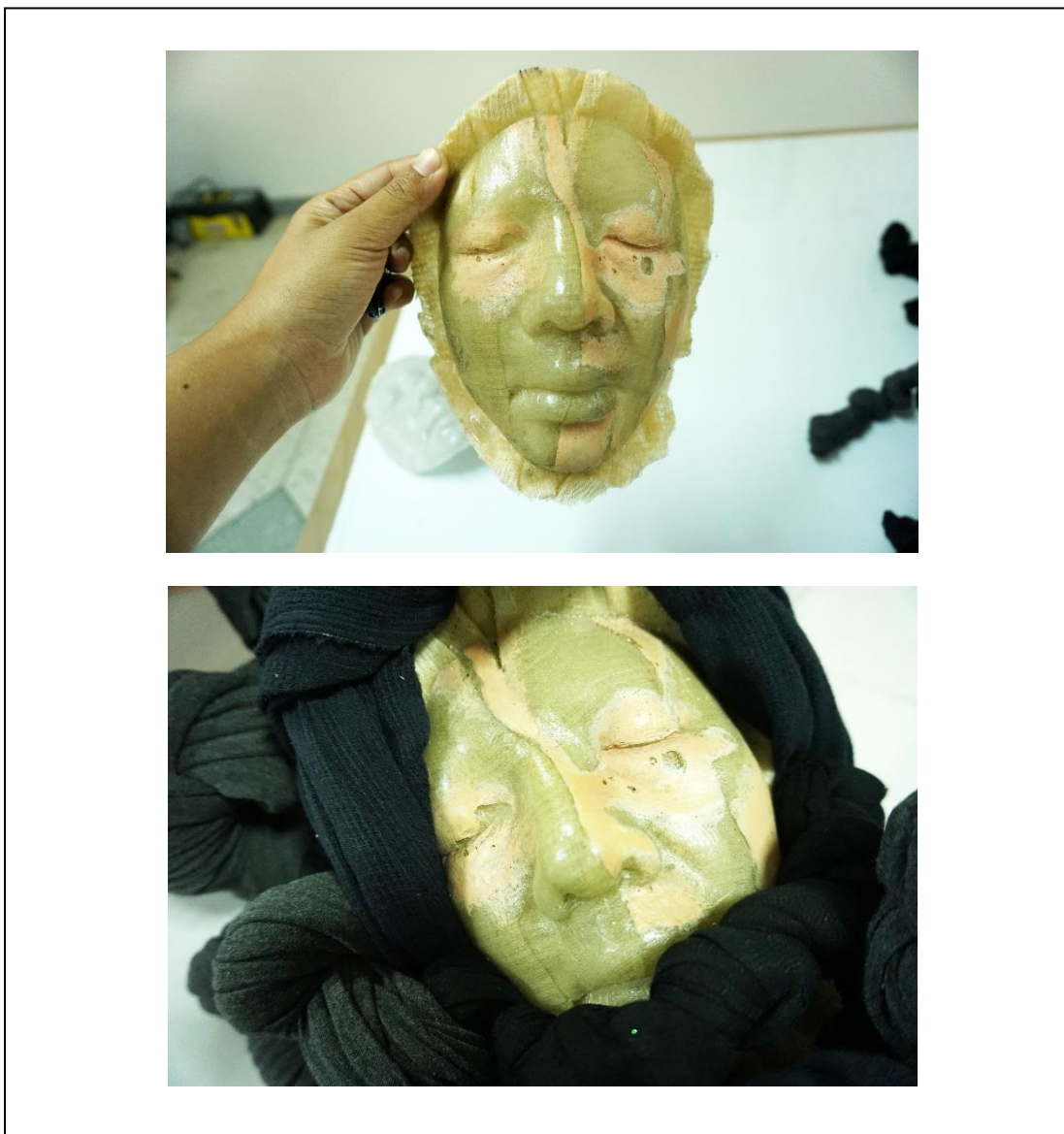
(ก) นำผ้าวางในพิมพ์ชั้นแรก (ข) ทาเรซินลงในแม่พิมพ์

(ค) หล่อด้วยผ้าขาวบาง (ง) หล่อด้วยผ้าฝ้าย

(จ) หล่อด้วยผ้าฝ้าย

ทดลองเพื่อค้นหาเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงาน โดยการหล่อชิ้นงานด้วยผ้า การหล่อเรซินแต่ละครั้งให้ผลลัพธ์ต่างกัน (ค) ผ้าขาวบาง ชิ้นงานโปร่งไม่เห็นเนื้อผ้า (ง) ผ้าฝ้ายมีความหนา ชิ้นงานทึบแสง เห็นเนื้อผ้าในส่วนที่เรซินลงไม่ถึงพิมพ์ (จ) ผ้าฝ้าย วางผ้าทั้งผืนลงในพิมพ์ ผ้ามีความหนาขึ้นทำให้เรซินลงไม่ถึงผ้าชั้นหน้าสุด ผลที่ปรากฏ ใบหน้าจึงมีลักษณะสมบูรณ์บางส่วน

บางส่วนเป็นเห็นเป็นเนื้อผ้ากับเรซิน ผลการทดลองซ้ำพเจ้าเลือกใช้การทดลอง (จ) เนื่องจากพื้นผิวที่ปรากฏสามารถแสดงถึงอารมณ์ความเจ็บปวดได้



ภาพที่ 20 การลงสีชิ้นงานบริเวณใบหน้า

ชิ้นงานส่วนใบหน้าหล่อด้วยวัสดุผ้าสีเนื้อ การลงสีส่วนใบหน้าให้มีความเหมือนลักษณะของผิวคนทำให้ส่วนใบหน้ามีชีวิตมีเลือดเนื้อเพื่อเชื่อมโยงถึงชีวิตมนุษย์ ลงสีเน้นให้เห็นรอยพับของผ้า ร่องลึกของพื้นผิวชิ้นงานและบางส่วนของหน้าที่เว้าแหว่งขาดหายไป จากนั้นจึงประกอบชิ้นส่วนใบหน้าเข้ากับโครงสร้างผลงาน



(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

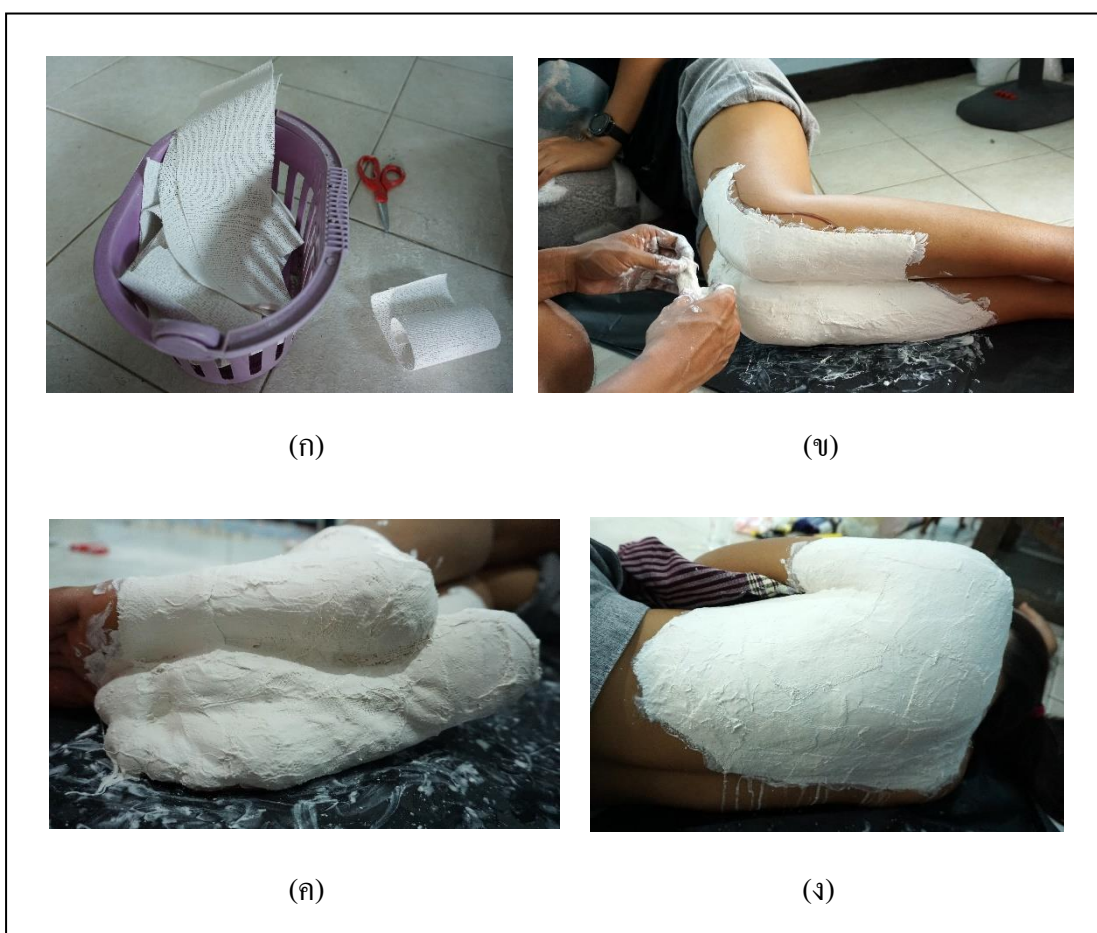
### ภาพที่ 21 ขั้นตอนการมัดปมผ้า

- (ก) มัดปมผ้า
- (ข) มัดผ้าบนโครงเหล็ก
- (ค) มัดผ้าบนโครงเหล็ก
- (ง) มัดผ้าให้เป็นรูปทรงมนุษย์

มัดปมผ้าให้มีขนาดเล็กและใหญ่ เริ่มมัดปมผ้ากับโครงเหล็กโดยมัดผ้าตามโครงสร้างจนเต็มรูปทรง มัดผ้าให้ทิศทางของผ้าไปในแนวเดียวกัน ความคุมการมัดปมผ้าให้มีลักษณะรูปทรงคน แสดงสัดส่วนของรูปทรงผู้หญิงตามภาพร่างที่ออกแบบไว้และเก็บรายละเอียดผลงาน

การตรวจความคืบหน้าผลงานวิทยานิพนธ์ เป็นขั้นตอนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ โดยอาจารย์ประจำสาขาวิชาประติมากรรมทุกท่านได้ตรวจผลงาน ซึ่งหลังจากได้คำแนะนำ ข้าพเจ้าได้

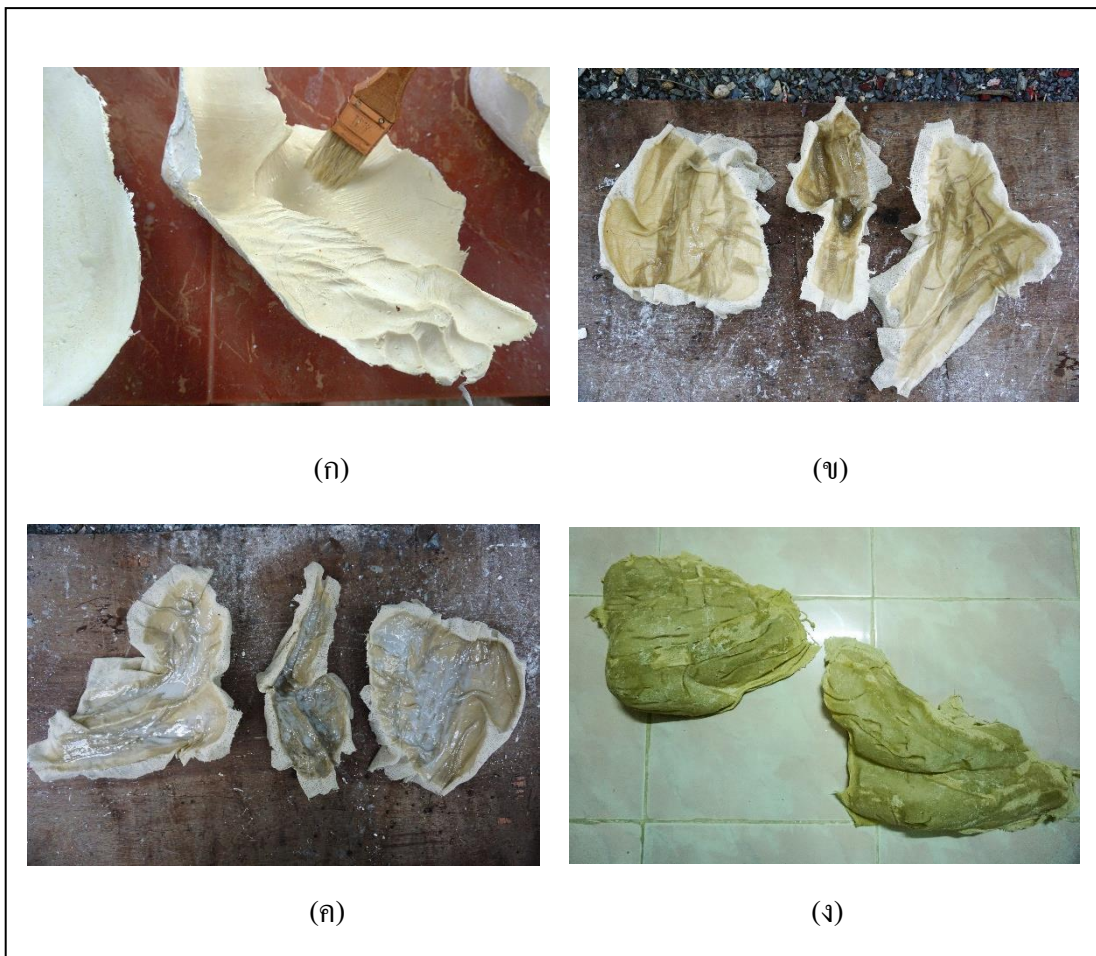
นำมาพิจารณาและแก้ไขผลงานให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ปรับแก้ผลงานโดยเพิ่มส่วนที่แสดงถึงรูปทรงมนุษย์และตรวจสอบรูปทรงปมผ้าให้มีความกลมกลืนกัน เชื่อมต่อกับระหว่างส่วนที่เหมือนจริงและปมผ้า



ภาพที่ 22 ขั้นตอนการถอดพิมพ์

- (ก) ตัดผ้าพันเฟือกอ่อน
- (ข) วางผ้าลงบนต้นแบบ
- (ค) ถอดพิมพ์บริเวณหัว
- (ง) ถอดพิมพ์บริเวณหลัง

ขั้นตอนการถอดพิมพ์จากคนจริงโดยใช้ผ้าพันเฟือกอ่อน ตัดผ้าให้มีขนาดที่เหมาะสมกับบริเวณที่ต้องการถอดพิมพ์ นำผ้าชุบน้ำและวางลงบนบริเวณต้นแบบหลัง ขา และเท้า วางทับซ้อนกันเพื่อให้แม่พิมพ์มีความแข็งแรงมากขึ้น รอจนแม่พิมพ์แห้งแล้วจึงถอดแม่พิมพ์ออกจากต้นแบบ



(ก)

(ข)

(ค)

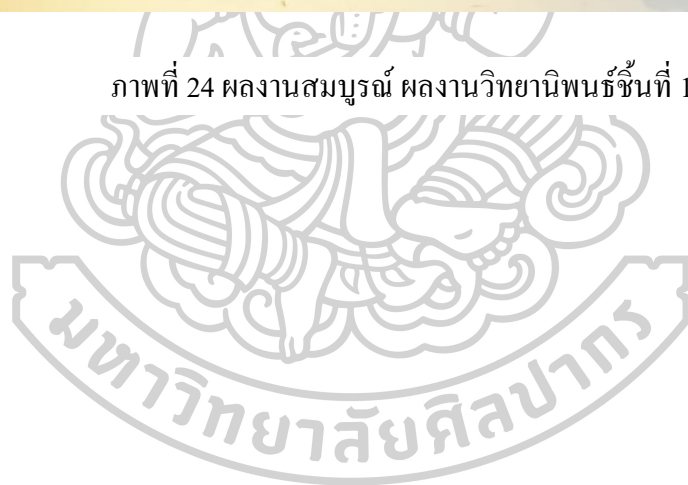
(ง)

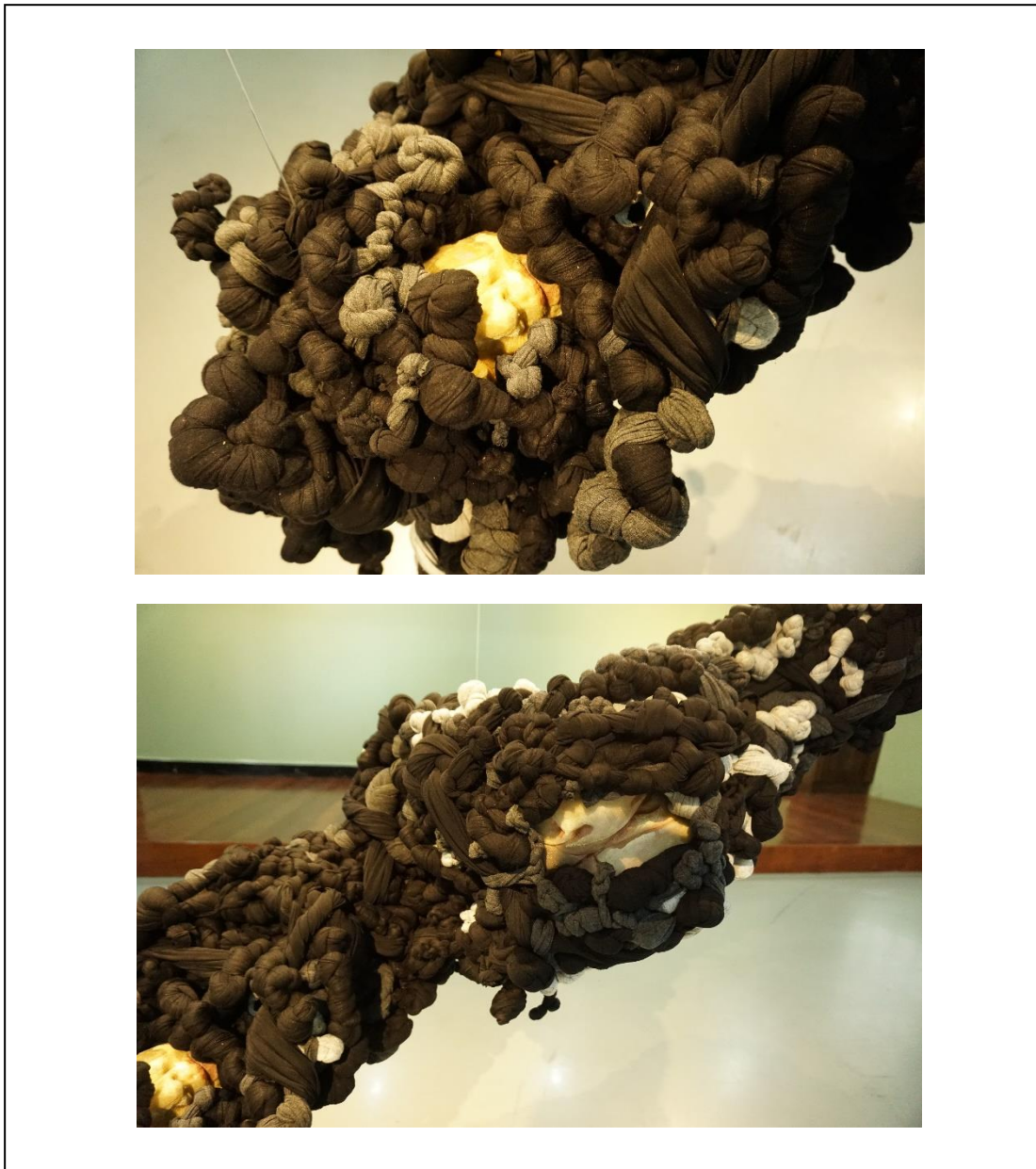
ภาพที่ 23 ขั้นตอนการหล่อชิ้นงานเพิ่มเติม

- (ก) ทาน้ำสบูโนแม่พิมพ์
- (ข) วางผ้า ทาเรซินทับบนผ้า
- (ค) ทาเรซินเพิ่มความแข็งแรง
- (ง) ชิ้นงานหล่อสมบูรณ์



ภาพที่ 24 ผลงานสมบูรณ์ ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1





ภาพที่ 25 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1



## 2. ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

### 2.1 การประมวลความคิด : ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

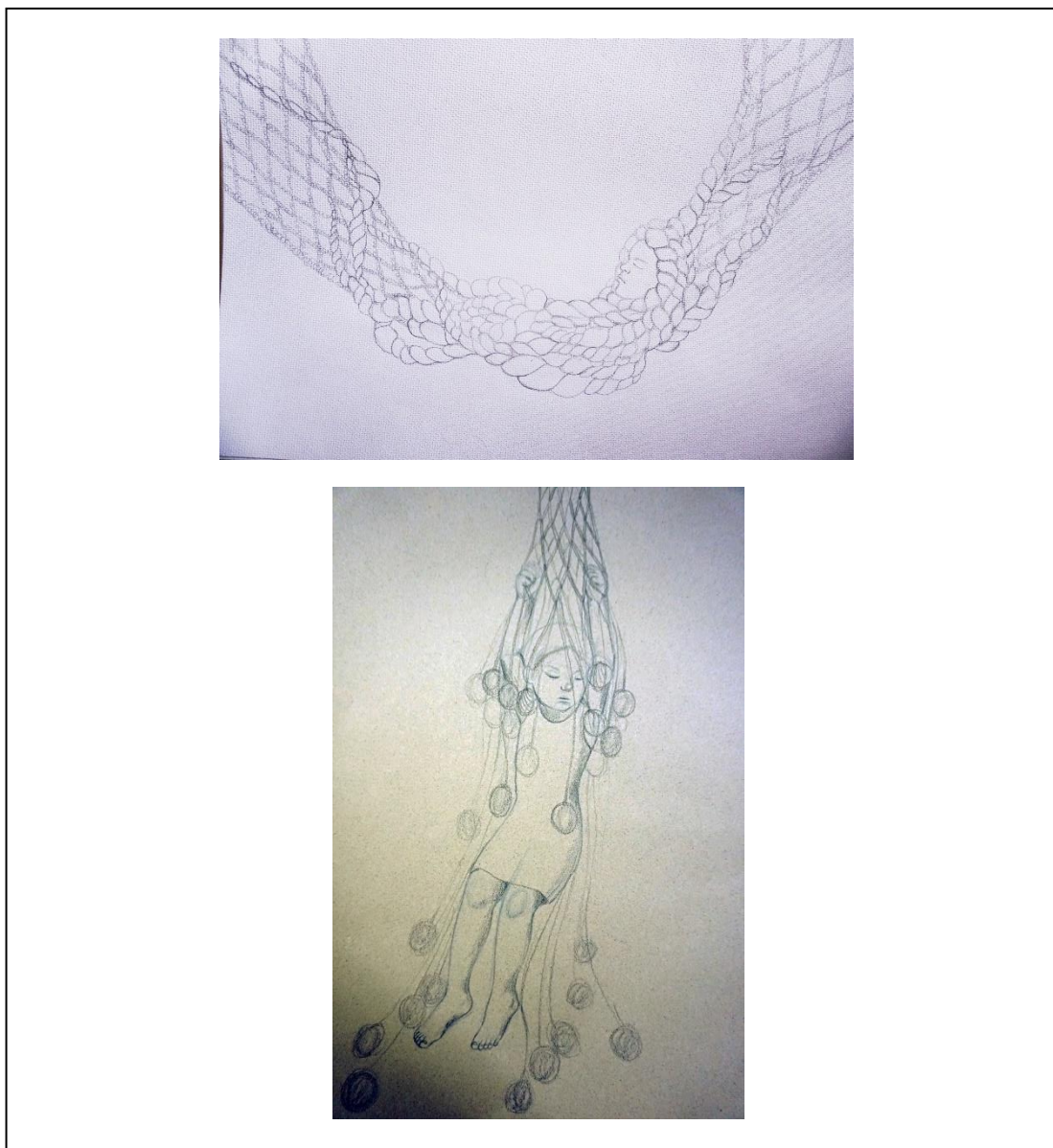
ประเด็นการศึกษา : ข้าพเจ้าเห็นถึงในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์แบบลำดับชั้นและความสัมพันธ์แปรเปลี่ยนไปตามศูนย์กลางของครอบครัว ลำดับชั้นของความสัมพันธ์ที่มีพ่อเป็นศูนย์กลางของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับสมาชิกในครอบครัวมีความต่างกัน บุคคลยิ่งใกล้สามารถแสดงความต้องการได้มาก หากไกลจากศูนย์กลางยิ่งแสดงความต้องการได้น้อยลง ข้าพเจ้าเป็นลูกคนรองที่อยู่ลำดับท้ายของครอบครัว

ผลงานแสดงการหลุดร่วงหรือแยกห่างจากลำดับชั้นของความสัมพันธ์ในครอบครัว ลูกที่อยู่ลำดับท้ายของความสัมพันธ์มักถูกจำกัดการแสดงออกซึ่งความคิดและความรู้สึก สถานการณ์ที่ยากลำบากของลูกสาวซึ่งเป็นภาวะที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ข้าพเจ้าใช้ประติมากรรมที่ผสมผสานวัสดุรูปทรงในแนวตั้ง แสดงรูปทรงเปลี่ยนแนวตั้งจากด้านบนสู่รูปทรงเด็กด้านล่างเพื่อเน้นให้เห็นถึงการควบคุม การใช้สัญลักษณ์ การมัด การผูก การถักเชือก โดยแสดงให้เห็นถึงการถักมีลักษณะไม่เสร็จสมบูรณ์ แสดงการร่วงหล่นของก้อนปมเชือกทำให้รู้สึกราวกับรูปทรงเด็กกำลังหลุดออกจาก การไม่ฟังศูนย์กลาง ต้องการอิสระ ในขณะที่เดียวกันเปลกำลังถักทับรูปทรงเด็ก โดยมีขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 2 ดังต่อไปนี้



## 2.2 การสร้างสรรค์ ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

ขั้นตอนปฏิบัติการสร้างผลงาน : ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2



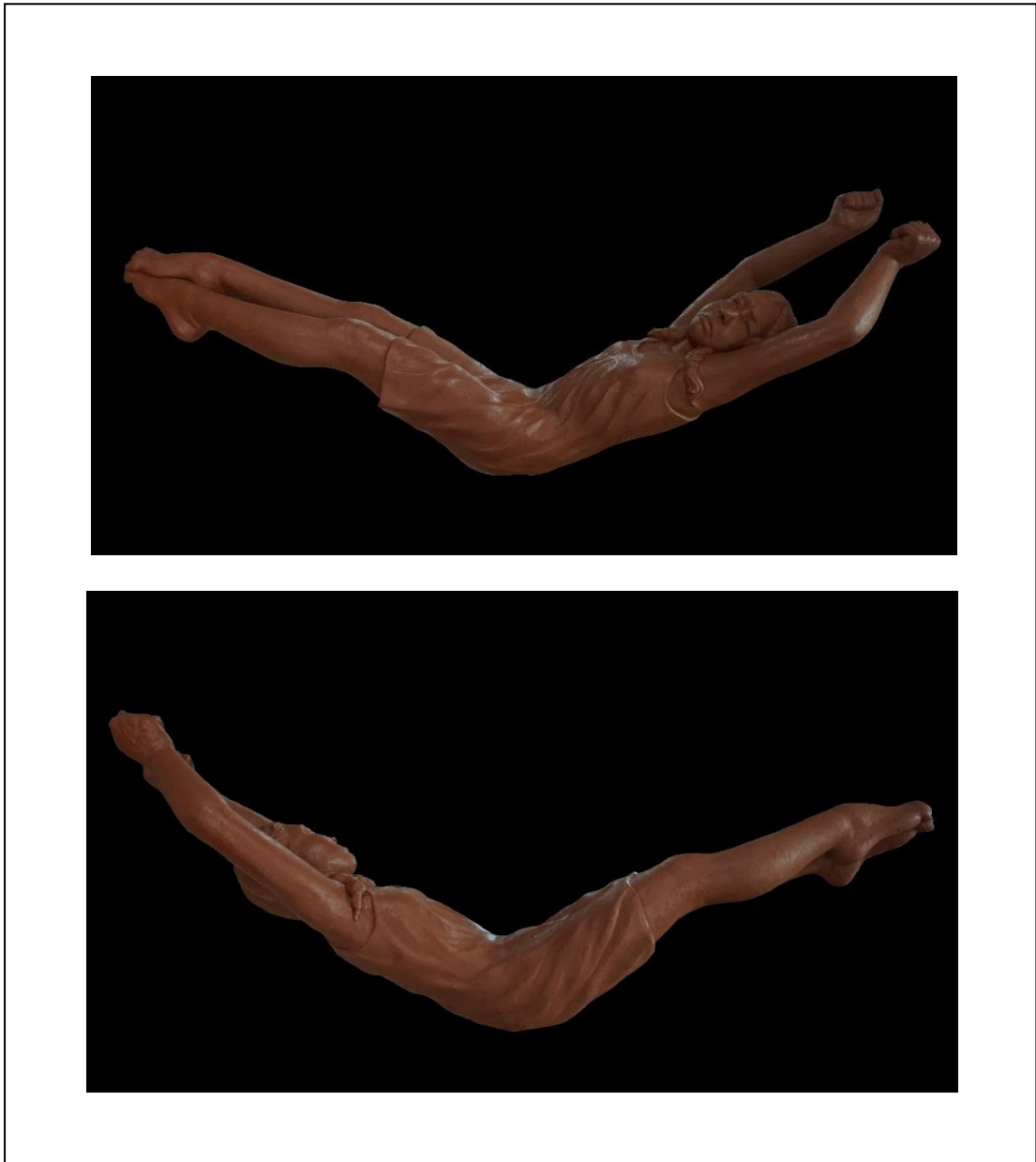
ภาพที่ 26 ภาพร่างผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

ออกแบบรูปทรงโดยใช้รูปทรงคนกับวัตถุ โดยเลือกใช้เด็กผู้หญิงในท่าทางที่ไร้การขจัดขึ้นรวมเข้ากับลักษณะของเปล ต้องการให้รู้สึกราวกับเปลถูกถักทอมาเป็นรูปทรงเด็ก จากผลงานชั้นที่ 1 พบว่าการมัดผ้าบนโครงสร้างเหล็กควบคุมรูปทรงได้ยาก ในชั้นนี้ข้าพเจ้าจึงเลือกใช้วิธีการปั้นหล่อ เพื่อให้สามารถควบคุมรูปทรงได้อย่างที่ออกแบบไว้



ภาพที่ 27 ออกแบบภาพร่างขนาดเท่าจริง

ข้าพเจ้าออกแบบภาพร่างให้มีขนาดเท่าจริง ความสำคัญของรูปทรงเด็กที่เป็นประธานของผลงาน เป็นขั้นตอนการวางแผนเพื่อขึ้นโครงสร้างในการปั้นผลงาน ซึ่งประติมากรรมที่มีขนาดเท่าความจริงสามารถทำให้ผู้ชมเชื่อมโยงถึงโลกแห่งความเป็นจริงได้

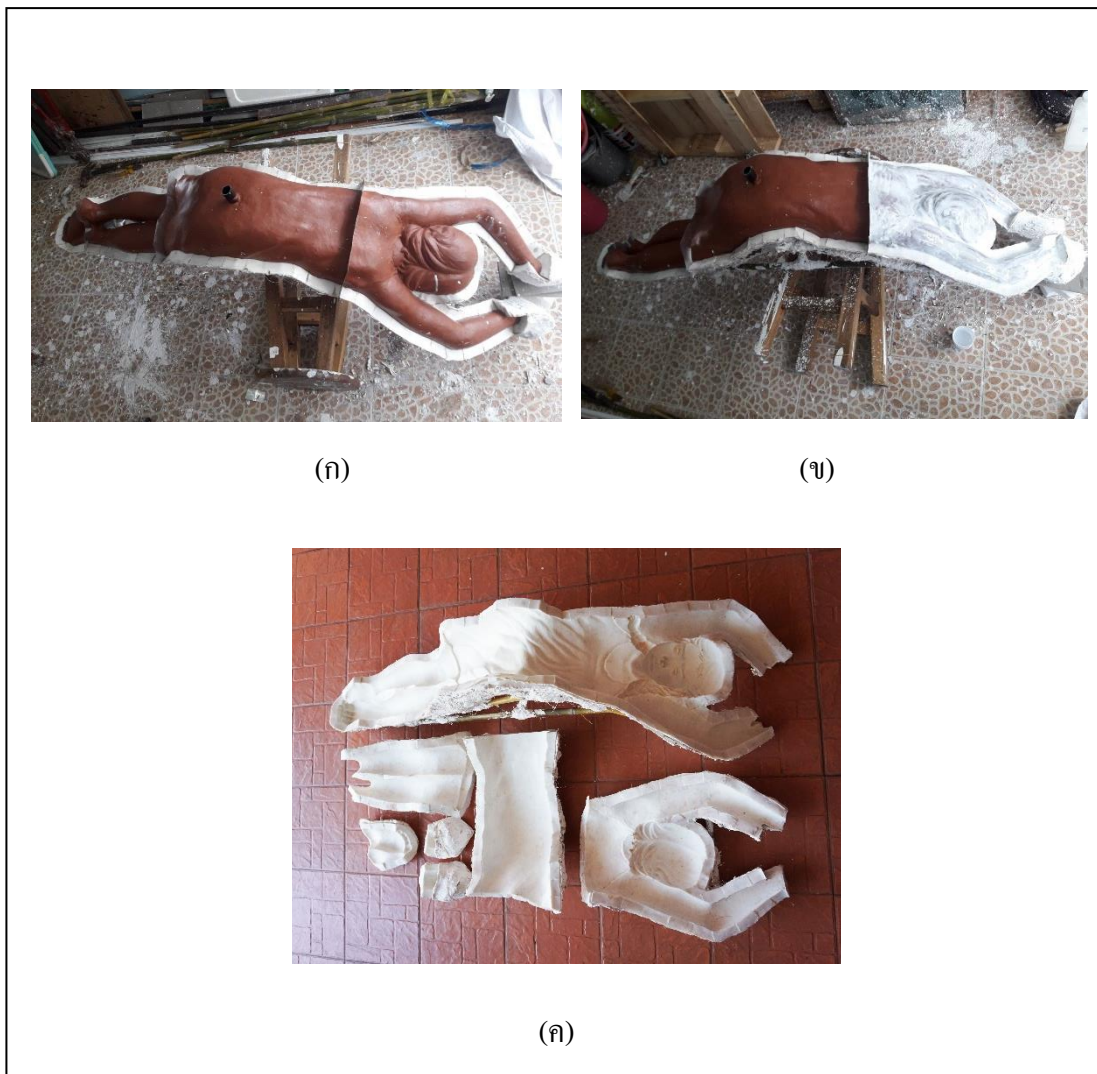


ภาพที่ 28 ขั้นตอนการปั้นดินน้ำมัน

ปั้นผลงานด้วยดินน้ำมันจึงสามารถเก็บรายละเอียดได้ดี โดยเน้นบริเวณใบหน้าแสดงสีหน้า  
เศร้าหมอง มือกำแน่น ปลายเท้าเหยียดเกร็ง ท่าทางแสดงอาการฝืนด้วยความไม่เต็มใจ



ภาพที่ 29 รายละเอียดการปั้นดินน้ำมัน



ภาพที่ 30 ขั้นตอนทำพิมพ์ชิลิโคน

- (ก) กั้นแบ่งพิมพ์
- (ข) ทายางชิลิโคน
- (ค) แม่พิมพ์ชิ้นงาน

ทำพิมพ์ผลงานด้วยชิลิโคน กั้นแบ่งพิมพ์ ลงยางชิลิโคนชั้นแรก เมื่อแห้งจึงลงทับอีกครั้ง โดยทำให้ทั่วทั้งชิ้นงาน จากนั้นครอบพิมพ์ด้วยปูนปลาสเตอร์เพื่อรักษาแม่พิมพ์ยางชิลิโคนให้คงรูป วางไม้เพื่อเสริมความแข็งแรงและช่วยยึดจับชิ้นพิมพ์ เวลาถอดแม่พิมพ์



ภาพที่ 31 ขั้นตอนการหล่อชิ้นงาน

- |                        |                           |
|------------------------|---------------------------|
| (ก) วางผ้าในแม่พิมพ์   | (ข) ประกอบพิมพ์           |
| (ค) ประกอบชิ้นงาน      | (ง) เก็บรายละเอียดชิ้นงาน |
| (จ) ชิ้นงานหล่อสมบูรณ์ |                           |

หล่อชิ้นงานด้วยวัสดุผ้าโดยวางผ้าในพิมพ์ในชั้นแรกและทาเรซินทับบนผ้า เมื่อชิ้นงานแห้งจึงประกอบชิ้นงาน และเก็บรายละเอียดบริเวณรอยต่อขอบชิ้นงาน

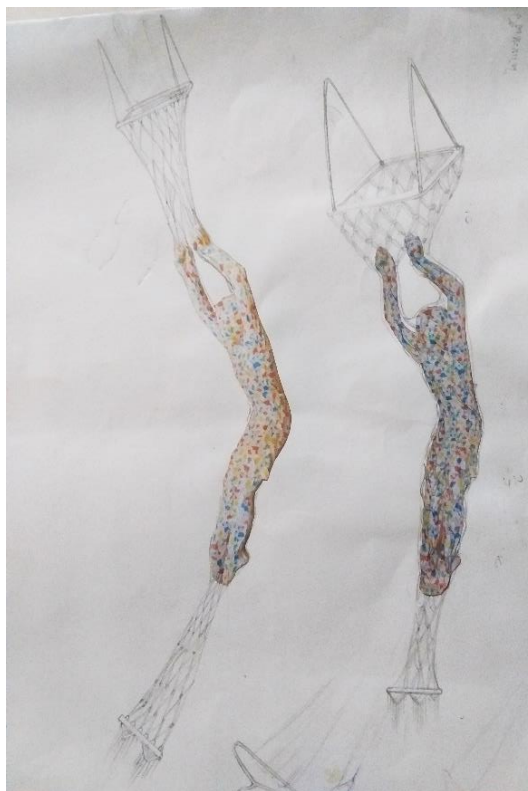


ภาพที่ 32 ขั้นตอนการทำเปล

- (ก) ตัดไม้ เจาะรู
- (ข) ร้อยเชือก
- (ค) ถักเชือก
- (ง) ถักเข้ากับชิ้นงานที่หล่อเรซิน

ตัดไม้ เจาะรู ร้อยเชือกเข้ากับรู จากนั้นถักเชือกโดยอ้างอิงจากลักษณะการถักเปลแบบโบราณ เมื่อถักได้ระยะหนึ่ง จึงเริ่มถักเข้ากับรูปทรงคน ต่อจึงจัดองค์ประกอบของผลงานและเก็บรายละเอียดปมเชือก



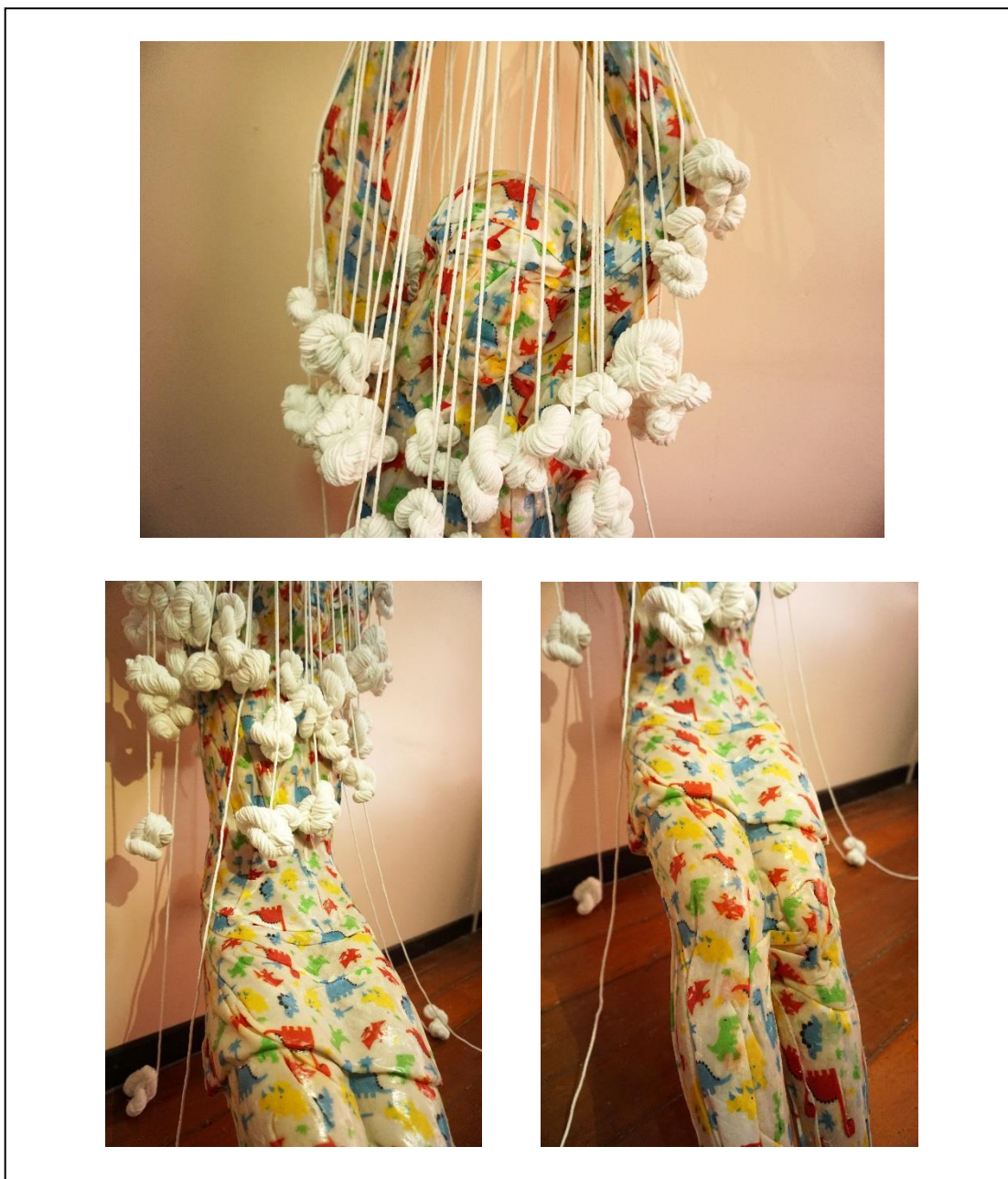


ภาพที่ 33 ออกแบบการติดตั้งผลงาน

เพื่อสรุปองค์ประกอบของผลงานและวิธีการติดตั้งผลงานที่สมบูรณ์ ทิศทางของผลงานอยู่ในแนวตั้ง ผลงานแสดงถึงรูปทรงเปลวไฟด้านบนกำลังควบคุมรูปทรงภายใน แรงส่งจากเส้นในแนวตั้งทำให้รู้สึกถึงการกดทับจากด้านบนสู่ด้านล่างตามแรงโน้มถ่วง การแขวนผลงานให้รูปทรงเด็กมีท่าทางไม่ผ่อนคลาย สัมผัสพื้นเพียงปลายเท้า เพื่อให้เห็นถึงสถานการณ์ความยากลำบากที่เด็กกำลังเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้



ภาพที่ 34 ผลงานสมบูรณ์ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2



ภาพที่ 35 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

### 3. ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

#### 3.1 การประมวลความคิด : ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ประเด็นการศึกษา : ข้าพเจ้าต่อต้านกับทัศนคติของพ่อ บทบาทของผู้นำและผู้ตามจะถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นเป็นการเปลี่ยนสถานะของผู้นำกับผู้ตาม ผู้นำให้สถานะของการเติบโตขึ้นสำหรับคนที่พร้อมจะยอมรับและทำหน้าที่แทนได้ ซึ่งเป็นลักษณะการโอนถ่ายฝ่ายเดียว สานต่อจากพ่อที่เป็นหัวหน้าครอบครัว ในขณะที่เดียวกันข้าพเจ้าในฐานะผู้ตามเติบโตและมีทางเลือกเป็นของตัวเอง

บทบาทหน้าที่เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ บทบาทในฐานะพ่อที่เป็นหัวหน้าครอบครัวและบทบาทลูกที่เป็นสมาชิกในครอบครัว พ่อเป็นผู้ตัดสินใจกิจกรรมในครอบครัว แต่เมื่อเวลาเปลี่ยน พ่อมีอายุเพิ่มขึ้น พ่อโอนถ่ายความรับผิดชอบของพ่อให้ข้าพเจ้าโดยมีลักษณะการเปลี่ยนถ่ายอย่างช้า หน้าที่เพิ่มขึ้นจนแทรกซึมอยู่ในชีวิตประจำวันของข้าพเจ้าอย่างไม่รู้ตัว เมื่อสามารถทำหน้าที่แทนได้ พ่อมีความไว้วางใจและส่งต่อภาระหน้าที่เพิ่มขึ้น ซึ่งบทบาทของลูกปฏิบัติหน้าที่การเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ได้ยาก เพราะทุกคนต้องมีบทบาทหน้าที่ ที่ต้องรับผิดชอบตามสถานะของตนจึงนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม

ผลงานชิ้นนี้ต้องการให้เห็นว่าเด็กกำลังแสดงบทบาทของพ่อ โดยแสดงรูปทรงเด็กหญิงท่าทางกำลังวิ่งเล่น โดยมีเชือกถักพันกรอบใบหน้าและลำตัว รูปทรงเด็กผู้หญิงถูกซ่อนรูปทรงผู้ใหญ่ที่เป็นผู้ชายอยู่ในรูปทรงเดียวกัน ศีรษะผู้ใหญ่อยู่ด้านบนรูปทรงเด็ก เด็กสวมเนคไทและรองเท้าที่มีขนาดใหญ่ สัญลักษณ์ที่ต้องการเชื่อมโยงถึงผู้ใหญ่ที่เป็นพ่อ ใช้ประติมากรรมแสดงความแตกต่างเรื่องเพศ อายุ สถานะ ของเด็กกับผู้ใหญ่ ลูกสาวที่ถูกมอบหมาย ส่งต่อภาระ หน้าที่ความรับผิดชอบของพ่อ รูปทรงที่ปรากฏจึงมีความประหลาดราวกับเห็นเด็กเป็นผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เป็นเด็ก เด็กแสดงบทบาทความเป็นผู้นำของผู้ใหญ่ ขณะเดียวกันสะท้อนให้เห็นว่าผู้ใหญ่กำลังแสดงบทบาทของเด็ก

จากการสร้างสรรค์ผลงานก่อนหน้าภายใต้แนวความคิดเดียวกัน ผ่านการคิด วิเคราะห์ ตรวจสอบและไตร่ตรอง ข้าพเจ้ามีความคาดหวังในผลงานประติมากรรมชิ้นที่ 3 จะสามารถตอบสนองต่อแนวความคิดได้อย่างสมบูรณ์ โดยขั้นตอนการทำผลงานมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

### 3.2 การสร้างสรรค์ ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ขั้นตอนปฏิบัติการสร้างผลงาน : ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3



ภาพที่ 36 ภาพร่างผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ภาพร่างค้นหารูปทรงทางประติมากรรม ขั้นตอนแรกของการสร้างสรรค์ เพื่อนำไปขยายผลงานในลำดับถัดไป



ภาพที่ 37 ภาพร่างลงสีผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ผลงาน  
ลงสีภาพร่างเพื่อให้เห็นภาพสำเร็จของผลงานมากขึ้น รูปทรง พื้นผิว สี และวัสดุของ





ภาพที่ 38 ขั้นตอนการปั้นดินเหนียว

ขึ้นโครงเหล็ก ปั้นดินเหนียวโดยขึ้นโดยรวมรูปทรง จากนั้นปั้นตามทีออกแบบไว้ และเก็บรายละเอียดงานปั้นให้สมบูรณ์



(ก)



(ข)



(ค)



(ง)

ภาพที่ 39 ขั้นตอนการทำพิมพ์ปูนปลาสเตอร์

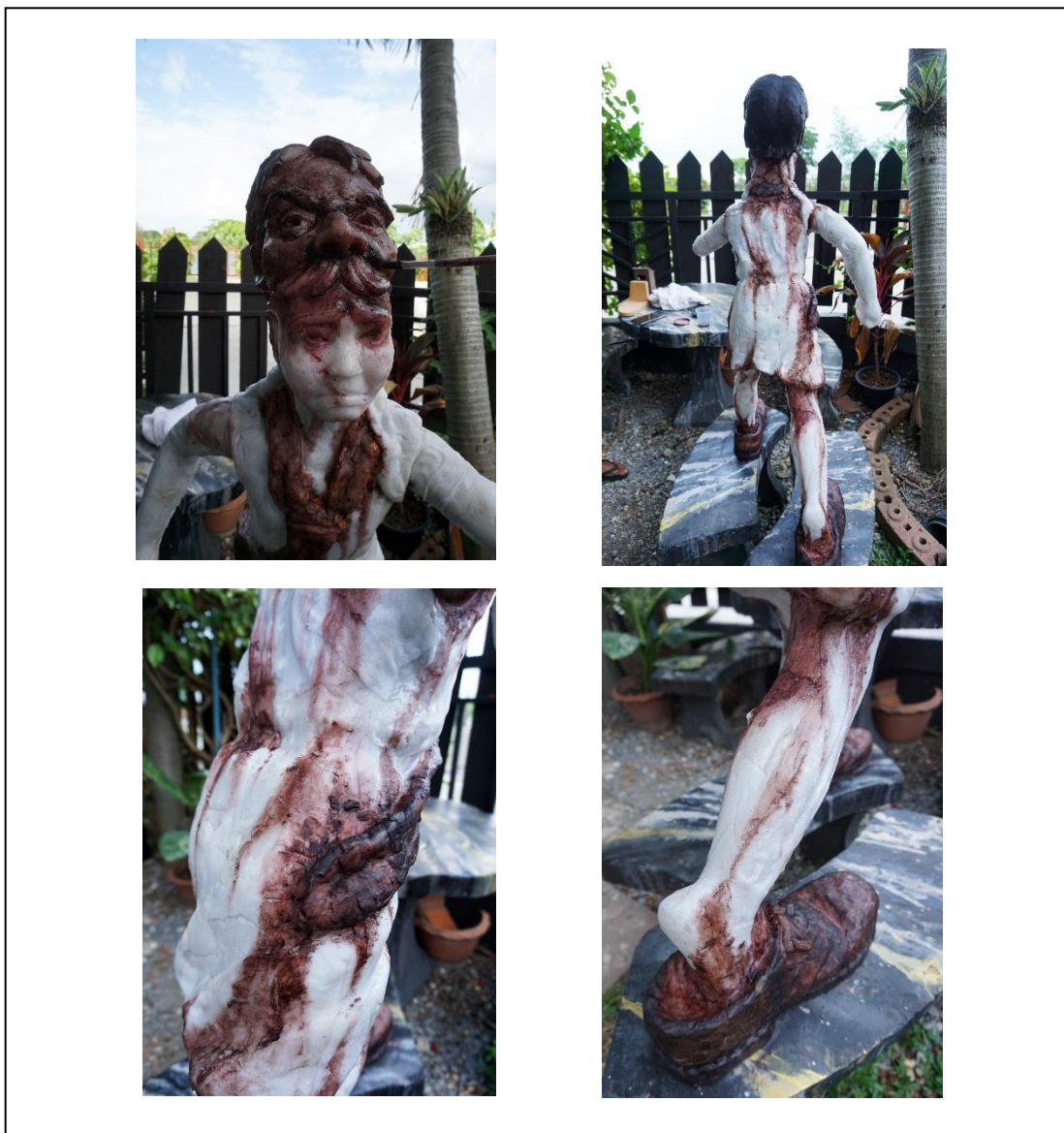
- (ก) กั้นแบ่งแม่พิมพ์
- (ข) ทาปูนปลาสเตอร์
- (ค) วางไม้ยึดแม่พิมพ์
- (ง) แม่พิมพ์ปูนปลาสเตอร์





ภาพที่ 40 ขั้นตอนการหล่อชิ้นงาน

- (ก) วางผ้าและทาเรซินในแม่พิมพ์
- (ข) ทาเรซินลงในแม่พิมพ์รอบที่สอง
- (ค) ทูบแม่พิมพ์ปูนปลาสเตอร์
- (ง) เก็บรายละเอียดผลงาน



ภาพที่ 41 ขั้นตอนการทำสีผลงาน

ทำสีผลงานด้วยยาขัดรองเท้าสีน้ำตาลและสีดำ โดยเริ่มลงสีน้ำตาลเป็นสีพื้นบริเวณใบหน้า เนคไท รองเท้า จากนั้นจึงเริ่มลงเน้นน้ำหนักเข้มด้วยสีดำ ใช้ผ้าชุบทินเนอร์เล็กน้อยเช็ดส่วนที่เป็น ค่าน้ำหนักของแสง ใช้ฟู่กันในการเกลี่ยสีให้มีลักษณะการไหลของสีที่ผ่านรูปทรง

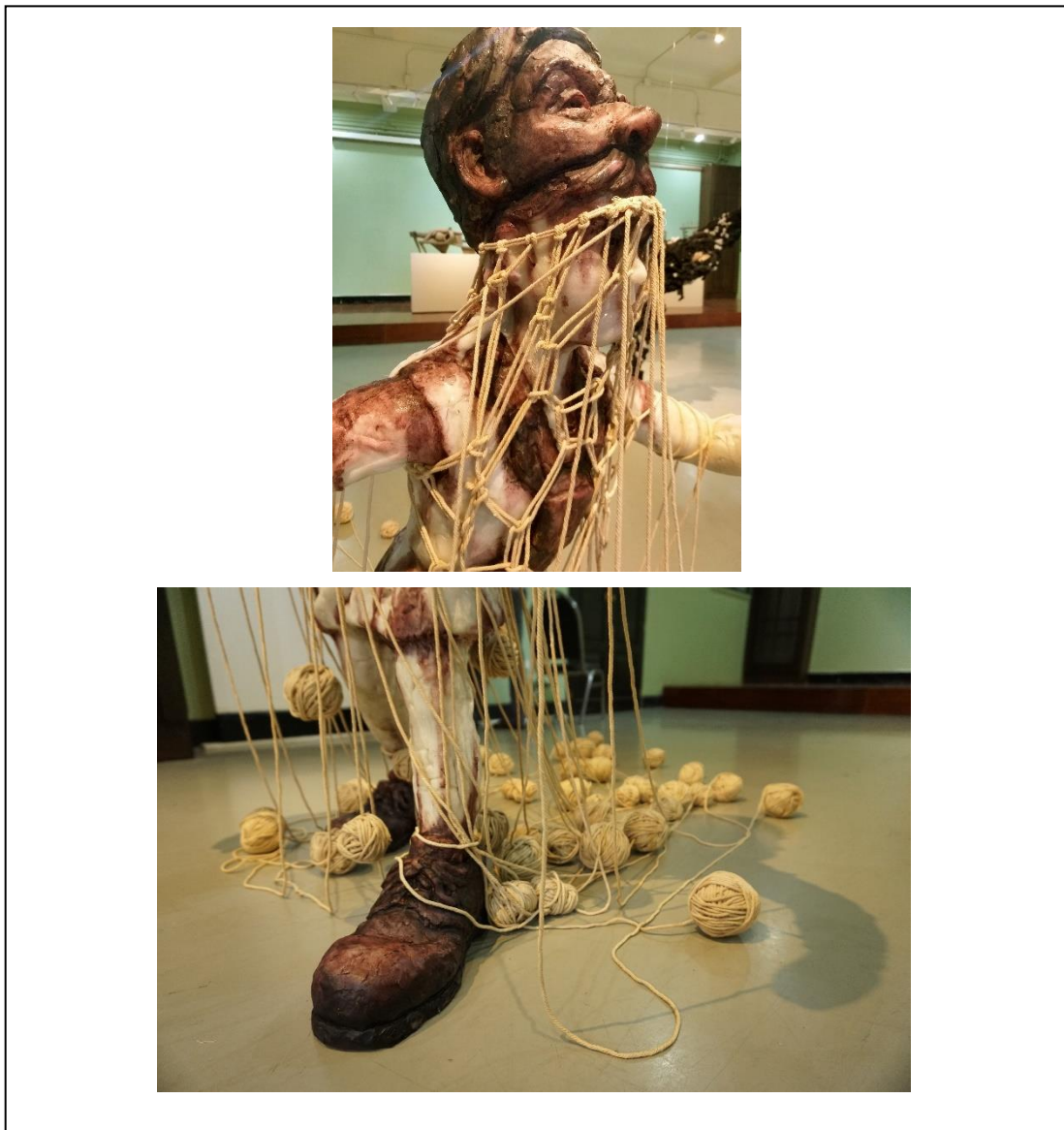


ภาพที่ 42 ขั้นตอนการถักเชือก

ถักเชือกคลุมช่วงไบหน้าและลำตัวเด็ก โดยฟ่อนเชือกบริเวณด้านหน้าและตึงเชือกบริเวณด้านหลัง เก็บปลายเชือกขดเป็นก้อนกลมและจัดวางตำแหน่งของเชือกให้สัมพันธ์กับรูปทรงเด็ก



ภาพที่ 43 ผลงานสมบูรณ์ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3



ภาพที่ 44 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

#### บทที่ 4

### วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์

การวิจัยวิทยานิพนธ์มีกระบวนการในการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ ข้อมูลทฤษฎีและข้อมูลศิลปกรรม ทำให้เกิดการค้นหารูปทรงประติมากรรมจากนั้นจึงสร้างสรรค์ผลงาน การวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์เป็นขั้นตอนสำคัญในการตรวจสอบวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อให้ผู้สร้างสรรค์ผลงานสามารถสื่อสารกับผู้ชมได้อย่างเข้าใจตรงกัน ในทางกายภาพของผลงานและทัศนยะของผู้สร้างสรรค์ต่อประเด็นในการศึกษาค้นคว้า เป็นกระบวนการสื่อสาร การส่งสารและให้ผู้ชมรับสาร

โครงการวิทยานิพนธ์หัวข้อ “ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับฉัน” ประกอบด้วยผลงานประติมากรรม 3 ชิ้น ทั้งหมดถูกเผยแพร่ในนิทรรศการ Junction ณ หอศิลป์เพาะช่าง ผลงานสร้างสรรค์ภายใต้แนวความคิดเดียวกัน โดยมีวิธีการทางประติมากรรมต่างกันออกไป ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นแรก ประติมากรรมจากปมผ้านำเสนอภาวะอารมณ์ภายในจิตใจ การศึกษาและทำความเข้าใจกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับข้าพเจ้ามากขึ้น ทำให้ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2 มีเนื้อหาเกี่ยวกับลำดับชั้นของความสัมพันธ์ แสดงผ่านประติมากรรมแบบศิลปะรูปสัญลักษณ์ และผลงานชิ้นสุดท้าย ประติมากรรมที่ใช้สัญลักษณ์ในการสื่อถึงการเปลี่ยนสถานะของผู้ตามคือลูกให้ขึ้นมาแทนพ่อที่เป็นผู้นำครอบครัว ในบทนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลงาน โดยมีรายละเอียดการสร้างสรรค์ดังต่อไปนี้

### บทวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

การสร้างสรรคผลงานประติมากรรมของข้าพเจ้า มีเรื่องราวมาจากประสบการณ์ส่วนตัว กล่าวถึง บทบาทของผู้นำครอบครัวกำหนดเงื่อนไขและกฎเกณฑ์ของครอบครัว ความเป็นผู้นำครอบครัวส่งผลให้เกิดการใช้อำนาจกำหนดทิศทางลูก บทบาทลูกต้องยินยอมและจำนนต่อสถานะของตัวเอง ความจำยอมที่ต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจเป็นความรักที่ได้รับพร้อมกับความเจ็บปวดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ข้าพเจ้านำเสนอประเด็นข้างต้นผ่านการคิดวิเคราะห์ จินตนาการถ่ายทอดเป็นเรื่องที่เล่าด้วยประติมากรรม เพื่อสะท้อนให้ผู้ชมเห็นถึงคุณค่าของเด็กในฐานะมนุษย์คนหนึ่งที่ต้องการโอกาสในการมีอิสระที่เป็นไปอย่างสมวัยตามธรรมชาติ ผลงานประติมากรรมนำเสนอรูปแบบศิลปะรูปสัญลักษณ์(Figurative art) ทำหน้าที่เป็นภาพแทนหรือตัวแทน(Representation)ของข้าพเจ้า



ภาพที่ 45 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1 (ด้านหน้า)

ชื่อผลงาน	ปมด้อย
ขนาด	แปรผันตามพื้นที่
เทคนิค	ถักผ้า, หล่อด้วยวัสดุผ้า
ปีที่สร้าง	2560

คำว่า Representation มีความหมายคือ ดูเหมือน คล้าย, แทนที่บางสิ่งหรือบางคน, นำเสนอ ครั้งที่สอง ทางประติมากรรมการเข้าเจ้าใช้ภาพแทนเพื่อเชื่อมโยงผลงานประติมากรรมที่สร้างกับผู้ชม การสร้างภาพลวงตาหรือจำลองขึ้นมาไปสู่ "สิ่งที่แท้จริง" ส่วนสำคัญคือสัญลักษณ์ที่ถูกนำเสนอ ทำทางที่สัญลักษณ์ถูกนำเสนอ ความหมายที่ถูกใช้เพื่อนำเสนอ โดยผลงานใช้รูปทรงมนุษย์ในการเล่าเรื่องแทนเข้าเจ้า



ภาพที่ 46 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1 (ด้านข้าง)

ผลงานประติมากรรมชิ้นที่ 1 ประติมากรรมเป็นรูปทรงเดี่ยว แสดงรูปทรงมนุษย์ลอยคว้าง อยู่ในอากาศ โครงสร้างผลงานเป็นเส้นทะแยงมุม ส่วนหัวอยู่ด้านล่างส่วนปลายชี้ขึ้นด้านบน ทิศทางของรูปทรงกำลังพุ่งลงในแนวเฉียง ประติมากรรมรูปทรงผู้หญิงมีลักษณะลำตัวคดงอ ปล่อยไปตามแรงโน้มถ่วงท่าทางไร้การขัดขืน รูปทรงผู้หญิงเผยให้เห็นส่วนที่มีลักษณะเหมือนจริงบริเวณ ใบหน้า หน้าขาด้านหลัง และหน้าเท้า สีหน้าแสดงอาการเรียวเฉย เพื่อแสดงถึงการการจำยอม จำนวนต่อสถานะของบทบาทลูกที่ต้องปฏิบัติตามแนวทางที่พ่อได้วางไว้

รูปทรงคนเกิดจากการประกอบเข้าของเงื่อนไขของเงื่อนไขการใช้วิธีการผูก การมัด การพัน ห่อหุ้ม ส่วนที่มีลักษณะเหมือนจริงวิธีการสร้างสรรค์ผลงานนี้เพื่อนำให้เห็นสิ่งที่เรียกว่าอำนาจตอบสนอง



ถึงแรงการถูกระทำในการสร้างรูปทรง แสดงภาวะอารมณ์ภายในจิตใจอันเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างพ่อและลูกสาว การก่อร่างสร้างรูปทรงจากปมผ้าที่มีขนาดเล็กและใหญ่มัดเชื่อมต่อกัน ปริมาตรของรูปทรงมีความหนาแน่นของปมผ้าเพื่อสร้างความรู้สึกลึกซึ้งอีกทั้งปมผ้าเป็นลักษณะทางกายภาพของปมด้อยที่มีความยุ่งเหยิง ซับซ้อน เป็นเส้นพันกันทั้งเส้นเดียวและหลายเส้นจนเกิดเป็นปม



ภาพที่ 47 รายละเอียดของรูปทรงผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนที่เหมือนจริงและปมผ้า โดยบริเวณส่วนที่เหมือนจริงด้วยวิธีการสร้างสรรค์จากการถอดพิมพ์จากคนจริงทำให้มีรายละเอียดครบถ้วนและมีความสมจริง ประกอบกับการทำสีที่เน้นให้คล้ายความเป็นจริง โดยต้องการแสดงถึงสัญญาณชีวิตมนุษย์หรือราวกับรูปทรงประติมากรรมนี้มีชีวิตกำลังถูกห่อหุ้มด้วยปมผ้าซึ่งมีสีเข้ม สีดำ สีเทา สีที่ให้ความรู้สึกเศร้าหดหู่ ปมผ้ามีพื้นผิวขรุขระ เงื่อนปมแผ่ขยายครอบคลุมทั่วทั้งรูปทรงราวกับกำลังกลืนความเป็นมนุษย์ แสดงความเจ็บปวดที่มีลักษณะเจ็บลึกจนชินชาสะท้อนถึงความมีชีวิต อิสระของเด็กคนหนึ่งกำลังถูกควบคุม มีชีวิตอยู่ภายใต้อำนาจของพ่อ

การติดตั้งผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ การแขวนผลงานส่งผลให้รูปทรงแว้งกว้าง ไร้การทรงตัว แสดงความโดดเดี่ยว รูปทรงคนบริเวณช่วงศีรษะถูกจัดให้อยู่ในระดับต่ำกว่าสายตา เมื่อผู้ชมมองผลงานในระยะใกล้จะพบว่ามุมมองผู้ชมผลงานมองกดต่ำไปยังผลงาน ทำให้ผลงานอยู่ในภาวะของการถูกข่มจากสายตาผู้ชมได้อีกด้วย

## บทวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2



ภาพที่ 48 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2 (ด้านหน้า)

ชื่อผลงาน	หลุ่ร่วรงจากชีวิตความเป็นเด็ก
ขนาด	ผันแปรตามพื้นที่
เทคนิค	ปั่น หล่อด้วยวัสดุฝ้่า, ถักเชือก
ปีที่สร้าง	2561

ผลงาน “หลุดร่วงจากชีวิตความเป็นเด็ก” มีเส้น โครงสร้างของผลงานเป็นเส้นตั้งหรือเส้นตั้ง ให้ความรู้สึกทางความสูง มั่นคง หนักแน่น และยังให้ความรู้สึกถึงการประชันหน้า อธิบายลักษณะการต่อต้านของลูกสาวที่มีต่อทัศนคติของพ่อ โครงสร้างรูปทรงภายนอกเป็นเส้นแนวตั้ง กรอบรูปทรงเด็ก ส่วนโครงสร้างรูปภายในเป็นเส้นตั้งและเฉียงลงพื้น ผลงานมีทิศทางจากบนสู่ล่าง ตามแรงโน้มถ่วง ทำให้รู้สึกถึงแรงกระทำระหว่างรูปทรงภายนอกและรูปทรงภายใน

พิจารณาภาพแรกปรากฏประติมากรรมแสดงรูปทรงเด็กหญิง ท่าทางไม่เป็นธรรมชาติ มือจับเชือกและปลายเท้าสัมผัสพื้นเพียงเล็กน้อย รูปทรงถูกแขวนเข้ากับเชือกที่มีการถักในแนวตั้ง เชือกถูกถักอย่างเป็นระเบียบลงมาซึ่งรูปทรงเด็กคลุมทับบางส่วน เป็นการถักที่ราวกับยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ปลายเชือกเป็นปม ลื่นสุดปลายเชือกบริเวณใบหน้าและลำตัวช่วงบน ปลายเชือกบางส่วนยาวมาyingพื้น มองโดยรวมทำให้เห็นเหมือนกับเด็กกำลังเล่น โหนเชือกแต่ในขณะที่เดียวกันท่าทางของเด็กขัดแย้งกับกิจกรรมที่ปรากฏ



ภาพที่ 49 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2 (ด้านข้าง)

เมื่อเริ่มมองผลงานในระยะที่ใกล้ขึ้น รูปทรงหลักของผลงานคือรูปทรงเด็กผู้หญิง ขำพเจ้า เลือกว่าวัยเด็กแรกแย้ม เป็นวัยที่กำลังเริ่มต้นเข้าสู่วัยรุ่น วัยที่สามารถทำความเข้าใจกับสิ่งรอบตัวได้ เป็นอย่างดี แต่มีความเป็นตัวของตัวเองสูง เชื่อกันว่าเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ รูปทรงเด็กหญิงดังกล่าว อยู่ในท่าทางเกร็งตัว ใบหน้าเศร้า เบนหน้าไปด้านข้างเล็กน้อย ลำตัวเกร็งแข็ง ปลายเท้ายึดเหยียด ท่าทางดูผิดปกติน่าขนลุก มือยึดจับเชือกแน่นเพื่อพยุงให้ตัวเองไม่ล้ม เหมือนกำลังอยู่ใน สถานการณ์ลำบาก กล่าวคือความรู้สึกที่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของครอบครัว หน้าที่ความ รับผิดชอบที่ได้รับแต่เวลาเดียวกัน อยากมีอิสระได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ รูปทรงเด็กจึงแสดง อากักรศฝืนกระทำ ทำด้วยความไม่พึงพอใจ

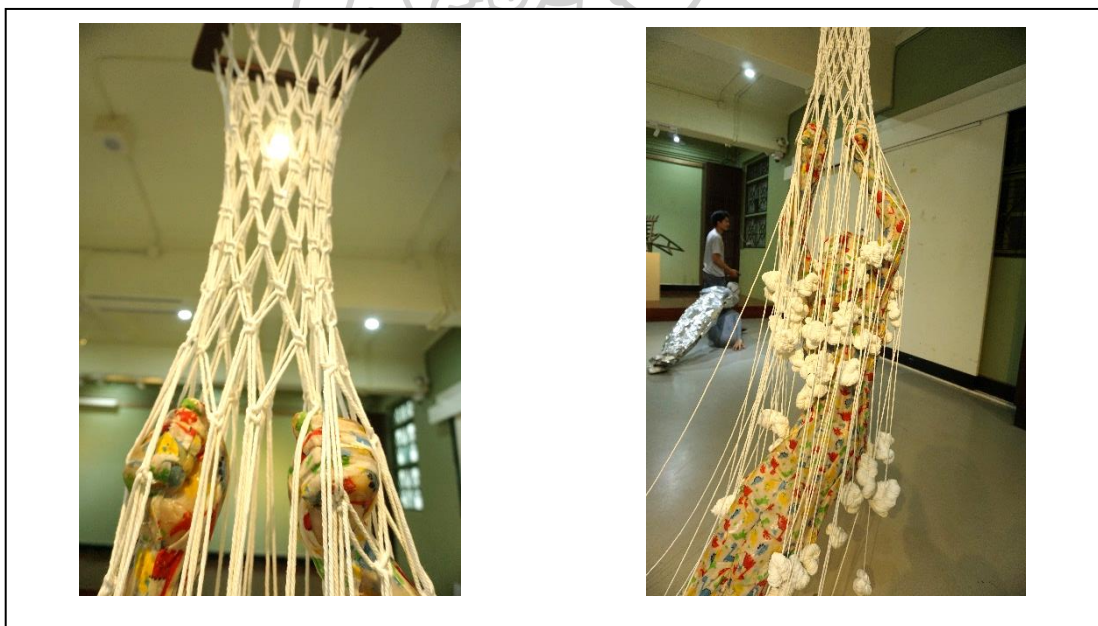


ภาพที่ 50 รายละเอียดรูปทรงเด็ก

รูปทรงรองมาคือ เพล เชือกถักสีขาวด้านบนศีรษะรูปทรงเด็ก เชือกถูกร้อยคล้องผ่านไม้ สี่เหลี่ยมขนาดเล็ก เกิดเป็นรูปทรงเปลที่ขยายต่อลงมายังรูปทรงเด็ก มีความโปร่งลวดลายถักมี ลักษณะคล้ายการถักเปลแบบโบราณ มีช่องไฟการถักอย่างเป็นระบบ มีความประณีต อ่อนโยน

แสดงออกถึงภาวะเปียบข้อบังคับที่เกิดขึ้นระหว่างพ่อและข้าพเจ้า บทบาทที่ถูกต้องประพฤติปฏิบัติ ตามสิ่งที่พ่อคาดหวังให้ทำ ทั้งหมดเป็นความรักความหวังดีของพ่อ แต่ในขณะที่เดียวกันสิ่งเหล่านั้น ปิดกั้นอิสระของเด็ก ส่วนบนการถักเป็นระบบคลุมรูปทรงเด็ก ส่วนล่างการถักถูกคลายออก ปล่อย เส้นอิสระ ปลายเชือกเป็นปมอยู่รอบรูปทรงเด็กจำนวนมาก เน้นบริเวณใบหน้า ไล่ลงมายังลำตัว และบริเวณพื้น แสดงการถ่วงดึงรูปทรงเด็กให้อยู่ในทิศทางของเปล ปมเชือก

เปลมีลักษณะการถักแบบยังไม่เสร็จสมบูรณ์ เปลถักด้านบนมีลักษณะยึดลงตามแรงโน้มถ่วง เพื่อแสดงถึงเหตุการณ์ที่กำลังกระทำกำลังเกิดขึ้น ทำให้ผู้ชมสามารถจินตนาการได้ว่าเปลกำลัง ถักคลุมทั้งรูปทรงเด็ก ควบคุมรูปทรงด้านใน เกิดแรงกระทำต่อกันทำให้เห็นสิ่งที่เรียกว่า อำนาจ เปลถึงแม้มีความ โปร่งและเป็นเส้นแต่ให้ความรู้สึกสามารถควบคุมรูปทรงเด็กได้ ในทางตรงกันข้ามให้ความรู้สึกที่ว่าเปลกำลังคลายออกจากตัวเด็ก ให้ความหมายเด็กกำลังดิ้นรนเพื่อให้พ้นจากการ ควบคุม หรือผู้ชมสามารถเห็นได้ทั้งสองลักษณะพร้อมกันคือ เปลกำลังควบคุมและมีการดิ้นรนของ รูปทรงเด็ก



ภาพที่ 51 รายละเอียดรูปทรงเปล

การค้นคว้าเทคนิควิธีการสามารถตอบสนองแนวคิดสร้างสรรค์ โดยผ่านการศึกษาค้นคว้า และทดลอง ผ้ามีลักษณะทางกายภาพเป็นเส้น อ่อนนุ่ม มีสีและลวดลายตามชนิดของผ้า เป็นวัสดุที่อยู่ในชีวิตประจำวันเช่น เสื้อผ้า ผ้าม่าน ผ้าห่ม เป็นต้น คุณสมบัติของผ้าสามารถเปลี่ยนแปลงตามแรงกระทำ ตัด เย็บ ทัก ดึง ข้าพเจ้ามองเห็นถึงลักษณะรอยพับและรอยยับของผ้า เมื่อนำมาใช้ใน

ผลงานทำให้ผลปรากฏพื้นผิวของรูปทรงมีความขรุขระ หยวบ ไม่เรียบเนียน มีร่องรอย ช่วยจับแน่น แนวคิดที่ต้องการสะท้อนถึงความเจ็บปวดที่ฝังลึกในจิตใจ ความชินชา ความเศร้าหมองที่อยู่ภายใต้ความรัก ความปรารถนาดีของพ่อ

ชนิดของผ้าคือ ผ้าอ้อมมีลวดลายที่ค่อนข้างเฉพาะเจาะจง สามารถสื่อสารถึงเด็กได้อย่างตรงไปตรงมา ลวดลายของผ้าเป็นลายไดโนเสาร์หลากสี มีขนาดเล็กคล้ายซ้ำทั่วพื้น เมื่อพิจารณาโดยรวมผลงาน ลวดลายทำให้ผู้ชมเห็นเพียงเส้นรอบรูปทรงเด็ก หากพิจารณาในระยะใกล้มากขึ้น จึงจะสามารถมองเห็นสีหน้าและรายละเอียดของรูปทรงเด็ก บ่งบอกความรู้สึกของข้าพเจ้าถึงการไม่มีตัวตน การถูกมองข้ามและไม่มีค่า



ภาพที่ 52 รายละเอียดพื้นผิวของผลงาน

พื้นที่ว่างของผลงาน ขนาดของเปลแควและเล็กใกล้เคียงกับขนาดลำตัวรูปทรงเด็ก เปลมีความเป็นเส้นถูกดักเข้ากับมือของรูปทรงเด็กที่เป็นปริมาตรทึบ เชือกถักถูกปล่อยมีลักษณะเป็นเส้นยาวในช่วงใบหน้าและลำตัวเด็ก เพื่อจับแน่นอารมณ์ความรู้สึกอัดอัด รูปทรงเปลควคุมรูปทรงเด็กโดยเส้นแต่ละเส้นที่ปล่อยลงมาได้เรียงกันแนบรอบรูปทรงเด็ก ปลายเชือกขดเป็นก้อนกลม ขดเชือกมีลักษณะเป็นก้อนเชือกแน่น โอบล้อมบริเวณลำตัวของเด็ก เชือกบางส่วนยาวผ่านรูปทรงมายังพื้น สร้างปฏิกริยาตอบโต้กันระหว่างรูปทรงกับพื้นที่ว่าง เป็นการลดปริมาตรพื้นที่ว่างภายในและภายนอกผลงาน

## บทวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3



ภาพที่ 53 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน	บทบาทที่ฉันแสดง
ขนาด	ผันแปรตามพื้นที่
เทคนิค	ปั่น หล่อด้วยวัสดุผ้า
ปีที่สร้าง	2561

ผลงาน “บทบาทที่ฉันทแสดง” ประติมากรรมรูปคนโดยใช้รูปทรงเด็ก มีขนาดเท่าจริง เด็กอยู่ในท่าทางกำลังก้าวเดินไปข้างหน้า มีเชือกพันโยงรอบรูปทรงเด็ก ก้อนปมเชือกห้อยจากรูปทรงเด็ก และลงมายังพื้น มองภาพแรกจะเห็นว่าเด็กกำลังลากบางสิ่งอยู่และทำให้ผู้ชมเห็นถึงความผิดปกติของรูปทรงเด็กที่ปรากฏว่าเด็กกำลังกลายเป็นผู้ใหญ่ หรือผู้ใหญ่กำลังอยู่ในร่างเด็ก

เมื่อพิจารณาใกล้ผลงานมากขึ้นจะพบว่า รูปทรงเด็กวัยประมาณชั้นประถมต้น วัยเด็กช่วงนี้อยู่ในช่วงเวลาของความสนุกสนาน ได้ทำกิจกรรมเริ่มมีเพื่อนและสังคม มีใบหน้าเศร้า รูปทรงเด็กมีรูปทรงใบหน้าผู้ชายซ้อนอยู่บนศีรษะ สวมเนคไทและรองเท้าคู่ใหญ่ รูปทรงวัตถุมีความเกี่ยวข้องกับวัยผู้ใหญ่

การใช้สัญลักษณ์เพื่อเชื่อมโยงถึงลักษณะของผู้ใหญ่ โดยใช้รูปทรงหน้าผู้ชายแสดงสีหน้าดุตัน คิ้วขมวด สีหน้าบ่งบอกถึงอารมณ์โกรธ ขุนเฉียว ประกอบกับสวมเนคไทของผู้ใหญ่วัยทำงาน ปลายเนคไทปลิวไปด้านหลังและเด็กสวมรองเท้าขนาดใหญ่ มีลักษณะเหมือนรองเท้าหนัง สัดส่วนของรูปทรงวัตถุสร้างความขัดแย้งกับสัดส่วนของรูปทรงเด็ก ทำให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ เพศหญิงและเพศชาย อีกทั้งรูปทรงวัตถุมีสีที่ดูเน้นเข้มขัดแย้งกับรูปทรงเด็กอย่างชัดเจน

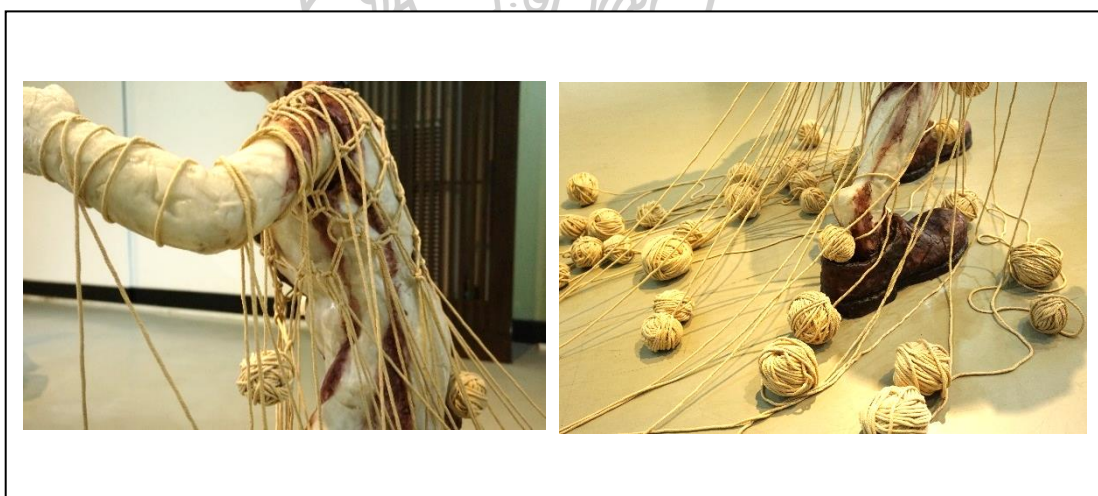


ภาพที่ 54 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3 (ด้านหลัง)



ความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรงเด็กและรูปทรงวัตถุ เด็กผู้หญิงสวมเครื่องใช้ของผู้ใหญ่ที่มีเพศชายเป็นภาพแทนลักษณะพ่อและลูกสาว ปฏิกริยาระหว่างรูปทรงคนและรูปทรงวัตถุส่งผลให้เห็นถึงแรงกระทำ รูปทรงวัตถุที่สื่อถึงผู้ใหญ่กำกับรูปทรงเด็กให้แสดงบทบาทของลูกที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพ่ออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และสวมบทบาทความเป็นผู้นำของพ่อ ในขณะที่เดียวกันรูปทรงเด็กกำลังกระทำด้วยอาการฝืนใจทำหรือการทำด้วยความไม่เต็มใจ

ปมเชือก มีความโปร่งและมีลักษณะเป็นเส้น เชือกพันโยงกับรูปทรงเด็กสื่อถึงความหนักหนาของเด็กที่กำลังแบกรับภาระ หน้าที่ คำสั่ง ท่าทางของเด็กที่กำลังวิ่งไปข้างหน้าแต่มีปมเชือกกำลังรั้งรูปทรงเด็กด้านหลัง เชือกลากยาวลงพื้น ก้อนปมเชือกมากมายกระจัดกระจายอยู่ด้านหลังรูปทรง เส้นเชือกจำนวนมากพันรอบตัว แขน และขา รูปทรงเด็ก มีลักษณะยุ่งเหยิง พันกัน ด้านหน้ารูปทรงจะเห็นได้ว่าเชือกกำลังคลายออก ด้านหลังเชือกถักเป็นระบบระเบียบ ต้องการให้เห็นถึงเด็กที่ต้องการมีอิสระและหลุดพ้นจากการควบคุมบังคับ



ภาพที่ 55 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

สีและพื้นผิวของผลงาน รูปทรงเด็กมีลักษณะขรุขระ ไม่เรียบ บางส่วนเว้า บางส่วนยุบ ด้วยเทคนิคการหล่อเรซินด้วยวัสดุผ้าให้ความรู้สึกไร้ชีวิต ตายซาก อีกทั้งสีของรูปทรงเด็กยังมีสีขาวซีดอีกด้วย ส่วนพื้นผิวของรูปทรงวัตถุมีลักษณะหยาบกระด้าง ให้ความรู้สึกรุนแรง สีน้ำตาลเข้มสีของวัตถุมีอาการไหลลงบริเวณใบหน้าและลำตัวรูปทรงเด็ก เน้นสีน้ำตาลเข้มทับบริเวณตา แสดงให้เห็นถึงสีวัตถุกำลังเข้ามาแทนที่สีขาวของรูปทรงเด็ก

## บทที่ 5

### สรุป

ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวเป็นเรื่องละเอียดอ่อน บางครั้งไม่สามารถพูดได้อย่างตรงไปตรงมาแต่ผลงานประติมากรรมสามารถสื่อสารได้ การเล่าเรื่องที่มาจากประสบการณ์ชีวิตเป็นการทำความเข้าใจถึงเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับข้าพเจ้าได้เป็นอย่างดี การศึกษาค้นคว้าข้อมูลทำให้เห็นตัวแปรอื่นที่ส่งผลทำให้พ่อมีบทบาทของผู้นำครอบครัวซึ่งนำไปสู่การควบคุมและใช้อำนาจกับลูก แต่สุดท้ายเมื่อพิจารณาให้ถี่ถ้วนเห็นได้ว่าสิ่งเหล่านั้นล้วนแล้วแต่เป็นความรัก ความปรารถนาดีที่พ่อมอบให้ลูก ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับฉัน” โดยมีจุดประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงบทบาทของลูกที่จำยอมอยู่ภายใต้อำนาจของพ่อ

ในช่วงแรกของการศึกษาค้นคว้าข้อมูล เนื่องจากเรื่องที่ผู้วิจัยศึกษานั้นเป็นเรื่องที่มาจากประสบการณ์ชีวิตถึงความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับข้าพเจ้า การออกแบบการเก็บข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถทำให้เข้าถึงข้อมูลได้อย่างแท้จริงและบันทึกเป็นรูปธรรม โดยใช้วิธีการสังเกต จดบันทึก สัมภาษณ์ และทำแบบสอบถาม เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจึงทำให้เห็นถึงประเด็นในการศึกษาค้นคว้า จุดประกายเป็นแนวความคิดและสมมติฐานในการสร้างสรรค์ผลงาน

เป้าหมายและวัตถุประสงค์เป็นตัวกำหนดการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม การสร้างสรรค์ผลงานในช่วงแรกเกิดจากการทดลองหล่อวัสดุผ้า และมองเห็นถึงคุณลักษณะของผ้าเป็นกระบวนการที่กลับไปมาระหว่างแนวความคิดที่ตั้งไว้กับการทดลองวัสดุที่สามารถนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งการกำหนดเป้าหมายกับวัตถุประสงค์เป็นขอบเขตในการทำวิทยานิพนธ์นี้ แต่อีกส่วนสำคัญที่ผู้วิจัยมองเห็นคือกระบวนการ หรือขั้นตอนก่อนที่จะได้มาซึ่งผลงานประติมากรรม เมื่อพิจารณาย้อนกลับ ระหว่างทางที่ออกนอกขอบเขตของวิทยานิพนธ์สามารถนำความคิด เทคนิค วิธีการสร้างสรรค์มาพัฒนาต่อได้

ผลงานประติมากรรมเป็นผลลัพธ์ของวิทยานิพนธ์นี้ การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเพื่อตอบสนองเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย หากเมื่อผลงานถูกเผยแพร่สู่สาธารณะผู้ชมเป็น

ส่วนสำคัญในการตรวจสอบผลงานศิลปะของผู้วิจัยให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ การทำงานศิลปะจึงมิใช่การตอบสนองความต้องการของผู้วิจัยเท่านั้น แต่เป็นการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อส่งสารให้กับผู้ชมและสังคมได้อย่างเข้าใจถึงทัศนะของผู้สร้างสรรค์ ฉะนั้นการเผยแพร่ผลงานวิทยานิพนธ์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

บนเส้นทางศิลปะ ผู้วิจัยสร้างสรรค์ผลงานให้มีความเฉพาะตนเป็นการค้นคว้าหาแนวทางและรูปแบบของศิลปิน ซึ่งเกิดจากการทดลองและศึกษาถึงเทคนิควิธีการนั้นอย่างถี่ถ้วน อีกทั้งการศึกษาและวิเคราะห์ผลงานศิลปกรรมของศิลปินทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านรูปแบบศิลปะ นอกจากนี้ผลงานยังต้องสามารถสื่อสารถึงเนื้อหาที่ผู้วิจัยต้องการสื่อสารได้อีกด้วย การถักผ้าและหล่อเรซินด้วยวัสดุผ้าเป็นเทคนิคที่ผู้วิจัยศึกษาและนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยผลงานแต่ละชิ้นมีผ้าเป็นวัสดุหลักในการทำงาน รวมไปถึงวิธีการถักมัดปมผ้าที่ปรากฏอยู่ในผลงานวิทยานิพนธ์นี้

#### ข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์หัวข้อ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับฉัน เป็นการนำเสนอทัศนะของข้าพเจ้าที่มีต่อเรื่องนี้ โดยเป็นการเล่าเรื่องในลักษณะที่ข้าพเจ้าอยู่ในเหตุการณ์ เป็นการมองเห็นตัวเองในสถานการณ์ซึ่งมีความแตกต่างกับการนำเสนอเรื่องเชิงสังคมที่เป็นการเฝ้ามองเหตุการณ์จากภายนอก ดังนั้นการเก็บข้อมูลหรือการหากรณีศึกษาค้นคว้าจึงต้องสำรวจโดยให้ตัวเองมีความเป็นกลางเพื่อให้ข้อมูลปรากฏข้อเท็จจริง มิเช่นนั้นการหาข้อมูลบางประการเช่น การสำรวจพฤติกรรมระหว่างพ่อกับสมาชิกในครอบครัว อาจบันทึกข้อมูลด้วยอารมณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย ส่งผลทำให้ข้อมูลถูกบิดเบือนจากความจริง

การศึกษาค้นคว้าเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวที่มาจากประสบการณ์ชีวิตของผู้วิจัยเป็นการนำเสนอมุมมองหนึ่งในฐานะที่เป็นลูกสาวของครอบครัวที่มีพ่อเป็นผู้นำครอบครัว ซึ่งวิทยานิพนธ์นี้ไม่ได้เป็นการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อส่งเสริมให้เกิดความขัดแย้ง แต่เป็นการทำความเข้าใจถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้นระหว่างพ่อและลูกสาว

## รายการอ้างอิง

Ben Eastaugh and Chris Sternal-Johnson. "The Vulnerable- Strong Figures by Vally Nomidou."

[www.vallynomidou.wordpress.com](http://www.vallynomidou.wordpress.com)

Cynthia Consentino. "Sculpture." [www.cynthiacententino.com/sculpture/](http://www.cynthiacententino.com/sculpture/).

Shoshana Wayne Gallery. "Kiki Smith." [www.shoshanawayne.com/artists/kiki-](http://www.shoshanawayne.com/artists/kiki-smith/)

[smith/uddghwtcfcmjz65xhqr23oyfwiisns](http://www.shoshanawayne.com/artists/kiki-smith/uddghwtcfcmjz65xhqr23oyfwiisns).

ผกา สัตยธรรม. สุขภาพจิตเด็ก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

พูนสุข เวชวิฐาน. ทฤษฎีกรอบครัวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2557.

ศิระ สุวรรณศรี. "สังเวชวิจักษ์ : ทางคู่ปัญญาผ่านความเสื่อมสลาย." มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560.

ศิริรัตน์ แอดสกุล. ความรู้เบื้องต้นทางสังคมวิทยา. Vol. 4, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.

สวามี สัตยานันทบุรี. ปมด้อย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก, 2546.

สุชา จันทร์เอม. จิตวิทยาเด็ก. Vol. 4, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2543.

เอกชยงค์ พรจรกิจกุล. "อัตลักษณ์ของผู้ใช้งานบนสังคมออนไลน์." มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558.





## ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	อภิญญา วาทีภักดี
วัน เดือน ปี เกิด	23 ธันวาคม 1991
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2552 วิทยาลัยช่างศิลป์ลาดกระบัง พ.ศ.2556 วิทยาลัยเพาะช่างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์ สาขาวิชาประติมากรรม
ที่อยู่ปัจจุบัน	660/136 หมู่บ้านมณีนทวารวณ แขวงสายไหม เขตสายไหม จังหวัด กรุงเทพมหานคร
ผลงานตีพิมพ์	พ.ศ.2555 ร่วมแสดงงาน ประติมากรรมสื่อผสม ในเทศกาลงานศิลปะหัวใจ ใหม่ตามรอยพ่อสู่ความสุขที่ยั่งยืน“Art for the King” พ.ศ.2556 แสดงผลงานประติมากรรมในนิทรรศการ การแสดงผลงาน ศิลปกรรมนักศึกษา “หลัง 11 ก่อน 13(11...13)” พ.ศ.2557 ร่วมแสดงงานประติมากรรม ศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่น เยาว์ ครั้งที่ 31 การแสดงศิลปกรรมศิลปะนิพนธ์ ครั้งที่ 14 สาขาจิตรกรรม ประติมากรรมและศิลปะภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์ วิทยาลัยเพาะช่าง พ.ศ.2559 ร่วมแสดงงานประติมากรรม ศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่น เยาว์ ครั้งที่ 33

แสดงผลงานในเทศกาล “KENPOKU ART 2016” ประเทศญี่ปุ่น